

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Μ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19. — Τηλ. 227-689 | 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1963 | ΑΡΙΘ. 3

ΑΣ ΚΑΤΑΝΟΗΘΗ ΕΠΑΡΚΩΣ

Υπό τὴν ἔμπειρον καὶ συνετὴν πηδαιουχίαν τοῦ πολιοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας μας, συνεχίζονται αἱ ἐργασίαι τῆς ἐκτάκτως κληθείσης Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἀκαμπτον ἐκδηλοῦται τὸ φρόνημα καὶ τὸ συναίσθημα τῶν Σεβασμιωτάτων Συνέδρων, ὅτι δὲν ἐπιδέχεται περαιτέρω ἀναβολὴν ἢ ἐπίλυσις τοῦ ἐφημεριακοῦ προβλήματος. Καὶ ὅτι ἐπιβάλλεται πρὸς τοῦτο ἡ συνεργασία καὶ ὁ συνδυασμὸς τῶν προσπαθειῶν τῆς ἐγκοσμίου καὶ τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας.

*

Ἐμπεριστατωμένοι καὶ πλήρεις πολυτίμων στοιχείων καὶ συνετῶν ὑποδείξεων ὑπῆρξαν αἱ διατυπωθεῖσαι ὑπὸ τῶν εἰσηγητῶν Ἱεραρχῶν προτάσεις. Καὶ οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἐξεταζόμεναι αὐταί, ἄνευ «π ρ ο κ α τ α λ ῆ ψ ε ω ς», ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων παραγόντων θὰ ἐπιτρέψουν τὴν εὐτυχῆ λύσιν τοῦ τόσο ἀτόπως καὶ ἀδοκῆτως χρονίσαντος ἐπιμάχου ζητήματος. Ἀρκεῖ ν' ἀνθῆ ἐν τῇ θεοσυλλέκτῳ Ἱεραρχίᾳ μας τὸ εὐλογημένον ἄνθος τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς ἀγάπης. Καὶ ἀρκεῖ νὰ πεισθῆ ἡ πολιτικὴ ἀλλὰ καὶ ἡ πνευματικὴ ἡγεσία μας, ὅτι ἡ ἀναγέννησις, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἢ ἐπιβίωσις τοῦ Ἔθνους μας ἐξαρτᾶται—κατὰ κύριον λόγον—ἀπὸ τὴν ἀναζωπύρωσιν τῆς Ὁρθοδόξου μας Πίστεως καὶ τῶν πατροπαραδότων βιωμάτων μας· τῶν ὁποίων φρουροὶ καὶ θεματοφύλακες εἶναι οἱ τόσο παραθεωρούμενοι πτωχοὶ ἱερεῖς μας.

*

Ἀποτελεῖ πλάνην μεγάλην, ἀλλὰ καὶ κίνδυνον ἔθνικόν προφανῆ τὸ νὰ πιστευεταί, ὅτι ἡ «καθαρὰ ἐπιστήμη» καὶ ἡ τεχνικὴ ἀπλῶς πρόοδος εἶναι ἐπαρκεῖς καὶ ἱκαναὶ—αὐταὶ καθ' ἑαυτάς—διὰ τὴν προκοπὴν

καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ κοινωνικοῦ μας συνόλου. Καὶ ὅτι συνεπομένως δικαιολογεῖται ἡ παραθεώρησις τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἡ ἠθικὴ ἀντιμετώπισις τῶν διαφορῶν προβλημάτων.

*

Εἰς τὸν εὐρύτερον στίβον εἰς τὸν ὁποῖον, διὰ τὴν συνδέσεώς της μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινὴν Ἀγοράν, καλεῖται σήμερον νὰ δράσῃ ἡ Ἑλλάς, ἀπαιτεῖται ἀφύπνισις ὄλων τῶν δημιουργικῶν ἱκανοτήτων τοῦ λαοῦ μας, καὶ ἐνεργοποιήσις τῆς ἀπροσμετρήτου ἠθικῆς δυνάμεως τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς μας Παράδοσεως. Καὶ φορεῖς τοῦ πνεύματός της δὲν εἶναι ἀσφαλῶς αἱ ὑπογραφομένα ἐμπορικὰ καὶ οἰκονομικὰ συμβάσεις· ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ. Καὶ τὰ πτερὰ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ μας μόνον ἡ Ὁρθόδοξος πίστις μας θ' ἀποδώσῃ καὶ θὰ δυναμώσῃ. Δι' αὐτῆς καὶ διὰ τῆς ὀρθῆς Παιδείας θ' ἀναθάλλουν αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις καὶ ἱκανότητες τῆς Φυλῆς μας· φυλῆς, τῆς ὁποίας πνευματικὴ πάντοτε ὑπῆρξεν ἡ παρουσία· καὶ ἠγετικὴ ἢ θέσις της ἐντὸς τῆς παγκοσμίου Ἱστορίας.

*

Ἄς κατανοηθῆ διὰ τοῦτο ἐπαρκῶς παρὰ πάντων τῶν ἀρμοδίων, ὅτι διὰ νὰ ἐπιβιώσωμεν καὶ διὰ νὰ συνεχίσωμεν τὴν ἐκπολιτιστικὴν ἱστορικὴν μας πορείαν δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ οἰκονομικὴ μας ἀνασυγκρότησις. Ἀλλὰ μαζὶ μὲ αὐτὴν καὶ ἡ ἐπαναβίωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἠθους. Καὶ τὸ ἠθος αὐτὸ κατὰ κύριον λόγον—ἐπαναλαμβάνομεν καὶ πάλιν—τὸ καλλιεργεῖ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, πρὸς τὴν ὁποίαν, τόσο ἀστόχως καὶ ἀτόπως, δὲν ἐπιδεικνύεται ἢ ἐπιβαλλομένη εὐλαβῆς προσοχῆ.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΙΘ'

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Μακαριώτατον

Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
Κύριον Χρυσόστομον

Ἀθήνας — Ἑλλάς

Μακαριώτατε καὶ λίαν ἀγαπητὲ ἐν
Χριστῷ ἀδελφέ,

Εὐχαριστῶ ἐκ ψυχῆς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα διὰ τὰς ἀδελφικὰς εὐχὰς καὶ προσρήσεις, ἃς ἠδραρεστήθητε νὰ μοὶ ἀπευθύνητε ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἁγίων ἐορτῶν τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπὶ τῇ εἰσελεύσει τοῦ Νέου Ἔτους 1963.

Ἡ ἐορτὴ τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐρχεται καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μὲ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἀναμνήσεις, ἀκολουθίας καὶ ᾠδὰς νὰ μᾶς ἐμπιστευθῇ τὴν ἀνέκφραστον ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὴν μεγάλην χαρὰν, τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν ἐπὶ γῆς κάθοδον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ—τοῦ λίαν ποθητοῦ Μεσσίου. «Ὅτῳ γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον· οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ» (Ἰω. γ', 16-17).

Ἡ ἐνσαρκωσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐδώρησεν τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἐξαγορὰν τῆς πονηρίας διὰ τὸ ἁμάρτημα τῶν προπατόρων καὶ μᾶς ἔδωκε τὴν δύναμιν, ἵνα τὴν νόθεσίαν ἀπολάβωμεν, ἀξιοθέντες νὰ ἀποβῶμεν υἱοὶ καὶ κληρονόμοι τοῦ Θεοῦ διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ (Γαλάτ. δ', 5-7).

Αὐτὴ ἡ ἄνευ προηγουμένου ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν κόσμον, ἐξιχθεῖσα μέχρι τῆς

ἀποστολῆς τοῦ υἱοῦ του «ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσιν» (Ἰω. ι', 10) καὶ ἵνα ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι μὴ ᾤμεν δοῦλοι «ἀλλ' υἱοὶ καὶ κληρονόμοι Θεοῦ», ὑποχρεώνει καὶ ἡμᾶς ν' ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν, τὸν οὐράνιον πατέρα ἡμῶν, καὶ ἀλλήλους, ὡς ἀδελφούς διὰ τῆς κτηθείσης γενικῆς νόθεσίᾳς.

Καὶ ἀληθῶς πῶς θὰ ἠδυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τινὰς ἐκ τῶν ὁμοίων μας κατωτέρους ἡμῶν, ἐνῶ ὁ Χριστὸς ὅλους ἡμᾶς νόθετήσῃ; Ἡ πῶς θὰ ἠδυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τινὰς ἐκ τῶν ὁμοίων μας εἰς οἰανδήποτε περιοχὴν τοῦ κόσμου δούλους, ὅταν ὁ Ἀπόστολος μᾶς βεβαίωι ὅτι «δὲν εἴμεθα πλέον δοῦλοι, ἀλλ' υἱοί, καὶ ἀφοῦ εἴμεθα υἱοί, εἴμεθα καὶ κληρονόμοι τοῦ Θεοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ;»

Ἐνθυμούμενοι ταῦτα πάντα ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐορτῆς τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ νῦν, μὲ ἀδελφικὴν ἀγάπην ἐν Κυρίῳ, εὐχόμεθα τῇ Μακαριότητι Ὑμῶν, τοῖς Ἱεράρχαις τῆς Ἱερᾶς Ὑμῶν Συνόδου, τοῖς λειτουργοῖς καὶ πιστοῖς τῆς καθ' ὑμᾶς Ἁγίας Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πλήρη πνευματικὴν χαρὰν καὶ εἰρήνην καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1963 καὶ ὅπως δώσῃ Ὑμῖν ὁ Κύριος ὑγείαν, ψυχικὴν ἀγαλλίασιν καὶ οὐρανίους εὐλογίας καὶ ἐπισχύση τὰς δυνάμεις ὑμῶν διὰ πλουσιωτέραν δρᾶσιν πρὸς δόξαν τοῦ Ἐνσαρκωθέντος Σωτῆρος, ἐπαύξησιν τῆς ἀγάπης μεταξὺ ὄλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ εἰρήνην καὶ εὐδοκίαν μεταξὺ ὄλων τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ γῆς.

Ἐμπιστευόμενοι ἡμᾶς εἰς τὰς ὑμετέρας προσευχὰς, διατελοῦμεν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος συλλειτουργὸς καὶ διὰ πᾶν ἀγαθὸν εὐχέτης πρὸς Θεὸν καὶ περιπτυσσόμεθα Ὑμᾶς μὲ ἀδελφικὴν ἀγάπην ἐν Χριστῷ τῷ ἐνσαρκωθέντι.

Ἰουστινιανὸς
Πατριάρχης Ρουμανίας

Χριστούγεννα τοῦ 1962
Βουκουρέστιον

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ

Α' ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ *

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ διαίρεσις τῆς Θράκης διεμορφώθη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πολιτικῆς διαιρέσεως. Ὡς γνωστόν, ἡ Διοίκησις Θράκης ἦτο μία τῶν πέντε Διοικήσεων τοῦ Ἀνατολικοῦ Θέματος τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, περιελάμβανε δὲ τὰς κάτωθι ἕξ (6) ἐπαρχίας:

- 1) Εὐρώπης (Ἡρακλείας).
- 2) Ροδόπης (Τραϊανουπόλεως).
- 3) Αἰμιμόντου (Ἀδριανουπόλεως).
- 4) Θράκης (Φιλίππουπόλεως).
- 5) Μυσίας ἢ Αἰμιμόντου Β' (Μαρκιανουπόλεως), καὶ
- 6) Σκουθίας (Τόμης).

Ἐκάστης τῶν ἄνω Ἐκκλησιαστικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Θράκης πρόστατο Ἐξάρχος Μητροπολίτης, ἔχων ὑπ' αὐτὸν Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους. Οὗτοι ἀπετέλουν ἰδίαν Σύνοδον, προεδρευομένην ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

Ἡ Ἐπισκοπὴ Μαρωνείας εἶναι ἀρχαιοτάτη. Αὕτη κατ' ἀρχὰς ὑπήγετο ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Τραϊανουπόλεως, προαχθεῖσα δὲ τὸν 5' αἰῶνα εἰς

* Βιβλιογραφία καὶ Πηγαι:

1. M. Le Quien, Oriens Christianus, τόμ. 1ος, Parisiis 1740.
2. Γ. Α. Ράλλη καὶ Μ. Ποτλῆ, Σύνταγμα τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων, τόμ. Ε', Ἀθήνησι 1855.
3. Κώδικες Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
4. Νικ. Βαφείδου, Ἐκκλησιαστικαὶ Ἐπαρχίαι τῆς Θράκης, ἔκδοσις Ἑταιρείας Θρακικῶν Μελετῶν (Ἀριθ. 14), Ἀθήναι 1953.
5. Στίλπωνος Π. Κυριακίδου, Περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Θράκης (Ὁ Ἑλληνισμὸς τῶν συγχρόνων Θρακῶν — Αἱ πόλεις Σάνθη καὶ Κομοτηνῆ), Θεσσαλονίκη 1960.
6. Μητροπολίτου Σόφρωνος Γερμανοῦ, Ἐπισκοπικοὶ Κατάλογοι τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Θράκης, «Θρακικά», τόμ. 6ος, Ἀθήναι 1935.
7. Μιλτιάδου Α. Σταμούλη, Ἀρχιερατικοὶ κατάλογοι τῶν Ἐπαρχιῶν Θράκης ἀπὸ Χριστοῦ, «Θρακικά».
8. Βασιλείου Ἀτέση, Ἐπισκοπικὴ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Α' καὶ Β', Ἀθήναι 1948 καὶ 1952.
9. Εὐγενίου Κωσταρίδου, Σύγχρονος Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1921.
10. Ἰωάννου Χατζηγιάννου, Πενελλήνιον Λεύκωμα, τόμ. ΣΤ', Ἀθήναι 1922.
11. Ἀρχιμ. Θεοκλήτου Φιλίππου, Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως Ἐπισκοπαὶ καὶ Ἐπίσκοποι (1833-1960), Ἀθήναι 1960.
12. Δημ. Μαυροπούλου, Πατριαρχικαὶ Σελίδες, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, Ἀθήναι 1960.
13. Αἱ Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι, τόμ. Α' καὶ Β', Ἀθήναι 1955 καὶ 1956.
14. Περιοδικὰ «Ἐκκλησία» καὶ «Ὀρθοδοξία».

αὐτοκέφαλον Ἀρχιεπισκοπὴν τῆς ἐπαρχίας Ροδόπης, ὑπήχθη ὑπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως. Εἰς Μητρόπολιν, ἐτιμήθη βραδύτερον, ὡς τοιαύτη δὲ ἀπαντᾷ μετὰ τὸ 1365. Ἀργότερον, πιθανῶς περὶ τὰ τέλη τοῦ 15' αἰῶνος, λόγῳ διαφόρων καταστροφῶν, περιέπεσεν εἰς ἀπλήν Ἐξαρχίαν. Ταύτην ἀποκατέστησεν εἰς Μητρόπολιν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1643, δυνάμει Τόμου Συνοδικοῦ, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωαννίκιος Β', συνενώσας εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς καὶ τὰς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ὑπαγομένας νήσους Θάσον καὶ Σαμοθράκην.

Ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ Συνοδικοῦ Τόμου παραθέτομεν τὸ κάτωθι ἐνδιαφέρον ἀπόσπασμα:

«...Τοῖνυ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησία, ὡς καλὸς γεωργὸς καὶ φυτοκόμος ἄριστος, φροντίζουσα, ὡς ἔθος αὐτῇ, τῶν ὄσα Θεοφιλῆ καὶ τῶ κοινῷ πληρώματι αὐτῆς ἐπωφελῆ εἰσι καὶ ἐμμελῶς ἀναζητοῦσα, εὗρε τὴν Μητρόπολιν Μαρωνείας κατακεχωσμένην ἐν ἀφανεί καὶ ἀγνωομένην παρὰ πολλοῖς, ἅτε ἐρήμην οὖσαν ἀνθρώπων, στερισκομένην τῆς ἀνηκούσης αὐτῇ προσόδου τε καὶ τιμῆς, καὶ, τὸ χεῖρον, πνευματικῆς διδασκαλίας ἀμοιροῦσαν καὶ νοθεσίας πατρικῆς καὶ τοσοῦτου μᾶλλον παριπτέουσαντος καιροῦ εἰς ἔξαρχίαν τελεῖσθαι καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν τυχόντων καὶ σφείρεσθαι κατ' ἄμφω ἔγω δεῖν ἀνακαινίσαι αὐτὴν καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀποκαταστήσαι τιμὴν καὶ καθέδραν, τὸ τε ἐνδεὲς αὐτῆς ἀναπληρῶσαι καὶ τὸ ἐλλεῖπον ἐξισῶσαι ἐπὶ αὐξήσει αὐτῆς καὶ συντηρήσει τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας καὶ τούτου προσετέθη αὐτῇ παρεπομένως τὰ δύο πατριαρχικά νησιά, Θάσον καὶ Σαμοθράκη, ἐπὶ βοήθειά αὐτῆς καὶ συστάσει... ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, μέχρις οὗ ὁ ἥλιος τὸν ἴδιον περιτρέχει κύκλον, ἡ Μαρωνεῖα αὕτη εἴη καὶ λέγοιτο Μητρόπολις, ἔχουσα μετ' αὐτῆς ἡνωμένα καὶ ὑποκείμενα αὐτῇ τὰ ποτὲ πατριαρχικά δύο νησιά, Θάσον καὶ Σαμοθράκην, ἐξάρχουσα τούτων καὶ ἐπιστατοῦσα καὶ χειροτονηθεῖ ἐν αὐτῇ τῇ Μαρωνεῖα γνήσιος καὶ καθολικὸς ἀρχιερεὺς αὐτῆς καὶ νόμιμος Μητροπολίτης...».

Τὰ ὄρια τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἐξετείνοντο πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἐβρου, ὅστις τὴν ἐχωρίζεν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας Αἴνου. Μέχρι τοῦ 1885 ἡ πόλις Δεδέ-Ἀγάτς, ἡ σημερινὴ Ἀλεξανδρούπολις, ἐκυβερνᾶτο προσωρινῶς καὶ ἄνευ ἐπίσημου κανονικῆς πράξεως, ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως Μαρωνείας, προσαρτηθεῖσα ἐκκλησιαστικῶς, διὰ Συνοδικῆς ἀποφάσεως τοῦ Πατριαρχείου, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1885, εἰς τὴν Μητρόπολιν Αἴνου, μέχρι τῆς ἀνακηρύξεως αὐτῆς, ἐπὶ Μελετίου Δ', τὸν Νοέμβριον 1922, εἰς αὐτοτελῆ Μητρόπολιν, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀλεξανδρουπόλεως, εἰς ἣν ἀπεσπάσθη, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Αἴνου, τὸ ἐν τῇ Δυτικῇ

Ορφική τμήμα, και διεργυθμισθησαν καταλλήλως αι δμοροι επαρχιαί Μαρωνείας και Εβάντης.

Ἐδρα τῆς Μητροπόλεως Μαρωνείας παλαιότερον ἦτο ἡ ὁμώνυμος παραθαλασσία Θρακική πόλις, ἧς ἐρείπια τινα μόνον σώζονται σήμερον. Καταστραφείσης τῆς πόλεως, συνεπεία ἐπιδρομῶν ἀπὸ θαλάσσης, οἱ κάτοικοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποσυρθοῦν ὑψηλότερον, πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, και κατώκησαν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ἰσμάρου, ἐνθα, μέχρι πρό τινων δεκαετηρίδων, ἤκμαζεν ὠραία κωμόπολις και ὄπου σήμερον τὸ χωρίον Μαρώνεια.

Ἐν αὐτῇ μετεφέρθη ἀρχικῶς και ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως. Ἡ Κομοτηνῆ, ὡς πόλις και ὡς ἔδρα τῆς Μητροπόλεως, ἐμφανίζεται βραδύτερον.

Ὅτε ὁ Τσάρος τῶν Βουλγάρων Σκυλογιάννης, κατὰ τὸ 1207, κατέσκαψεν ὄλας τὰς Θρακικὰς πόλεις, κατέστρεψε μετὰ τὰς ληστρικὰς ὀρδὰς του και τὴν Μοσυνόπολιν, κειμένην ἐξ χιλιομέτρα δυτικῶς τῆς Κομοτηνῆς, ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ καλουμένην Μεσήνην, ἐξ οὗ, προφανῶς, και ἡ ὀνομασία τοῦ, παρὰ τὴν δημοσίαν ὀδὸν Κομοτηνῆς-Πόρτο Λάγους, περὶ τὸ 80ν χιλιομέτρον, κειμένου σήμερον χωρίου Μεσοῦνη. Ἡ Μοσυνόπολις ἢ και Μαξιμιανούπολις ἦτο ἔδρα ἐπισκόπου, ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Τραϊανουπόλεως. Μετὰ τὴν καταστροφὴν αὐτῆς οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἠναγκάσθησαν νὰ μετοικήσωσι, πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν, εἰς τὸ παρὰ τὴν Ἐγνατίαν ὀδὸν κείμενον γειτονικὸν φρούριον τῆς Κομοτηνῆς, τμήμα τοῦ ὀποίου και σήμερον ἔτι σώζεται, οὕτω δὲ ὁ ἐντὸς τοῦ κάστρου συνοικισμὸς ἠῦξήθη, μεταβληθεὶς εἰς πόλιν, γνωστὴν ὑπὸ τοῦ ὀνομα Γκιουμουρτζίνα, Γκιουμουρτζίνα, κατὰ δὲ τὸν ἱστορικὸν Νικηφόρον Γρηγορᾶν, Κουμουτζηνά, Κομοτηνὰ ἢ Κομοτηνή. Ἐν ταύτῃ, πιθανῶς, κατὰ τὰ τέλη τοῦ 13' ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ 14' αἰῶνος, μετεφέρθη κατόπιν και ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

Ἡ Σαμοθράκη προσητήθη τῇ Μητροπόλει Ἀλεξανδρουπόλεως, ἡ δὲ Θάσος, ἀποσπαθεῖσα τὸν Νοέμβριον τοῦ 1924 και ἀναδειχθεῖσα, προσωρινῶς, ἀνεξάρτητος Μητρόπολις, κατηργήθη τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1932 και συνεχανεῦθη μετὰ τῆς Μητροπόλεως Μαρωνείας, ἀποσπασθεῖσα και πάλιν και προσαρθηθεῖσα, δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2353/30.3.1953 Νόμου (Ἐφημερίς Κυβερνήσεως, τεῦχος Α', ἀριθ. φύλλου 77) εἰς τὴν Μητρόπολιν Φιλίππων και Νεαπόλεως, εἰς ἣν ἐκτοτε ὑπάγεται.

Ἡ Μητρόπολις Μαρωνείας ἔχει σήμερον ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τῆς τὸν χριστιανικὸν πληθυσμὸν τοῦ Νομοῦ Ροδόπης και τριῶν χωρίων τοῦ Νομοῦ Ἐβρου (Μέστη, Συκοράχη και Κίρκη), κειμένων παρὰ τὴν διαχωριστικὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν, ἀνερχόμενον εἰς 50.000 περίπου. Περιλαμβάνει τὴν πόλιν τῆς Κομοτηνῆς, πρωτεύουσαν τῆς Δυτικῆς Θράκης, τὴν κωμόπολιν τῶν Σαππῶν και 63 χωρία και συνοικισμοὺς, ἔχουσα ἐν συνόλῳ 64 ἐνορίας και 67 ἐφημερίους.

Ἡ Μητρόπολις αὐτὴ περιλαμβάνεται μετὰ τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων χωρῶν, τῶν ὑπαγομένων εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχικὸν Ὄρον και

παραχωρηθεισῶν εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, δυνάμει τῆς Πατριαρχικῆς Συνδικτικῆς Πράξεως τοῦ 1928. Ὁ Μαρωνείας φημίζεται («Ἵπέρτιμος και Ἐξάρχος Ροδόπης»), φέρεται δὲ 42ος εἰς τὴν σειρὰν τοῦ Συνταγματικῶν τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Ὄρον Μητροπολιτῶν και Ἐπισκόπων.

Λόγω τῆς ἐξελίξεως και τῆς σημασίας τῆς Κομοτηνῆς, ἐν ἣ ἔδρευει ἡ Μητρόπολις, τῇ προτάσει ἡμῶν, ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1959, ἡ προσθήκη, ἐν τῷ τίτλῳ τῆς Μητροπόλεως, τοῦ ὀνόματος τῆς ἔδρας ταύτης, ἦτοι «Κομοτηνῆς και Μαρωνείας», περιληφθεῖσα οὕτως ἐν τῷ καταρτισθέντι ὑπ' Αὐτῆς Σχεδίῳ Καταστατικῶ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1916 διηύθυνε, μετὰ τῶν ἄλλων και τὴν Μητρόπολιν ταύτην ὁ Βούλγαρος Ἐξάρχικὸς Μητροπολίτης Θεοδοσίας, κατὰ δὲ τὴν Βουλγαρικὴν κατοχὴν τῆς Δυτικῆς Θράκης (1941-44) ὁ Μητροπολίτης Φιλίππουπόλεως Κύριλλος (νῦν Πατριάρχης τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας), ἀπομακρυνθέντος ἐξ αὐτῆς βία τοῦ Ἑλληνος Μητροπολίτου Μαρωνείας Βασιλείου.

Ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Κομοτηνῆς (14 Μαΐου 1920) μέχρι τοῦ 1922 Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος αὐτῆς ἐχρημάτισεν ὁ ἐκ τῆς κωμοπόλεως Μαρωνείας καταγόμενος Ἀρχιμανδρίτης Μιχαὴλ Κωνσταντινίδης (εἶτα Μητροπολίτης Κορινθίας και κατόπιν Ἀρχιεπίσκοπος Βορείου και Νοτίου Ἀμερικῆς).

Β' ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

1) Ἀλέξανδρος (342). Ὑπογράφεται εἰς ἐπιστολὴν τῆς Συνόδου τῆς Σαρδικῆς ὡς Alexander de Morennis de Achaia. Οἱ κριτικοὶ διορθῶνουν de Maronie de Thracia. Πιθανῶς πρόκειται περὶ τοῦ ἐν τῷ καταλόγῳ Μ. Σταμούλη ἀναφερομένου τὸ 344 ὡς ἀρχαιότερου ἀνωνύμου Ἐπισκόπου Μαρωνείας.

2) Τιμόθεος (398-404). Ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Παλλαδίου ἐν τῷ διαλόγῳ περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου μετὰ τῶν Ἐπισκόπων τῶν τιμωρηθέντων δι' ἐξορίας, ἔνεκα τοῦ Χρυσοστόμου : «Τιμόθεος ὁ Μαρωνείας και Ἰωάννης ὁ τῆς Λυδίας λέγεται ἐν Μακεδονίᾳ».

3) Δοκιμάσιος (449). Ὑπογράφεται εἰς τὴν πρώτην ἐν Ἐφέσῳ Σύνοδον «Δοκιμάσιος Ἐπίσκοπος διοικήσεως Θράκης τῆς ἐπαρχίας Ροδόπης τῆς πόλεως Μαρωνείας». Παρέστη εἰς τὴν Σύνοδον τοῦ 449, δεχθεὶς τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς, τὰς ὀποίας ἀπεκήρυξεν εἰς τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον. Ὑπογράφεται και εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Γενναδίου Κωνσταντινουπόλεως περὶ Σιμωνιακῶν.

4) Ἰννοκέντιος (533-). «Innocentius Maroneae episcopus». Περιέγραψε τὴν μετὰ τῶν Σεβηριανῶν συζήτησιν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ.

5) Ἰωάννης (553-). Παρέστη εἰς τὴν Ε' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον και ὑπέγραψεν ὡς ἐξῆς : «Joannes, misericordia Dei, episcopus Maro-

nitarum Metropoleos, Phodopiae provinciae».

6) Νικήτας Α' (867 -). Παρέστη εις τὴν Σύνοδον τοῦ Μεγάλου Φωτίου καὶ ὑπέγραψε «Νικήτας Μαρωνείας».

7) Ἀνώνυμος. Ἐπὶ Ἰωάννου Ξιφιλίνου ἀναφέρεται κατὰ τὸ ἔτος 1066, Ἀπριλίου 26.

8) Πενταίλας ἢ Πενταίλας ἢ Πεντακτένης (1084-1111). Μοναχός, εἶτα Ρωσιάνων, μετατεθεὶς εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Λήμνου, ἔλαβε καὶ τὴν Μαρωνείαν. Ἀναφέρεται ἐπὶ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ καὶ Πατριάρχου Νικολάου Θεοβλήτου.

9) Ἀνώνυμος. Ἐπὶ Λουκᾶ Χρυσοβέργη παρέστη εἰς Σύνοδον ἀποφασίσασαν τὰ τῶν ἀποθανόντων Ἐπισκόπων νὰ μὴ διεκδικοῦν οἱ Κληρικοί.

10) Νικήτας Β' (1166 -). Παρέστη κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1166 συνελθοῦσαν Σύνοδον περὶ τῆς σημασίας τῆς φράσεως «Ὁ Πατὴρ μείζων μου ἔστιν».

11) Διονύσιος (Ἰούλιος 1498 -).

12) Γαβριήλ Α' (1564-1567). Παρέστη εἰς τὴν Σύνοδον τὴν ἐκθρονίσασαν τὸν Πατριάρχην Ἰωάσαφ τῷ 1564, ἐνθα ὑπογράφεται: «Ὁ ταπεινὸς Μητροπολίτης Τραϊανουπόλεως ἦτοι Μαρωνείας».

13) Ἀνώνυμος. Εἰς τὴν πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ναυπλίου νουθετικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Πατριάρχου Μητροφάνους ὑπέγραψε Γρηγόριος Ἐπίσκοπος καὶ γνώμην ἔχων τοῦ Μαρωνείας. Ὁ αὐτὸς Γρηγόριος ὑπογράφεται ἀντὶ τοῦ Μαρωνείας καὶ εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ αὐτοῦ Μητροφάνους, δι' ὧν ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ Θεοδοσίου Ζυγομαλά ἐγένετο Tabularius.

14) Ἀρσένιος (Αὐγούστος 1567 -).

15) Καλλίνικος Α' (Ἰούνιος 1619 -).

16) Παγκράτιος (1646-1668). Ἐξελέγη τῇ 12ῃ Δεκεμβρίου 1646 «ὁ πανοσιώτατος ἐν Ἱερομονάχοις καὶ Πνευματικοῖς κύρ Παγκράτιος».

17) Ἀνανίας (1668-1675). Ὑπογράφεται εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου διὰ τὰς κακοδοξίας τῶν Καλβινιστῶν τῷ 1672 «ὁ Μαρωνείας Ἀνανίας».

18) Καλλίνικος Β' (Μάιος 1697-1714).

19) Δανιήλ Α' (1714-1721).

20) Γαβριήλ Β' (1721-1734).

21) Ἀνθίμος (Μάρτιος 1737-14 Σ/βρίου 1756).

22) Καλλίνικος Γ' (1756-1771). Τοῦ Ἀνθίμου παραιτηθέντος ἐξελέγη τὸν Ὀκτώβριον 1756 «ὁ οσιώτατος ἐν Ἱερομονάχοις κύρ Καλλίνικος».

23) Νεόφυτος Α' (1771-1789). Ἐξελέγη τὸν Μάιον τοῦ 1771. Μέγας Ἀρχιδιάκονος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Εἶτα Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

24) Νεόφυτος Β' (1789-1810). Πρωτοσύγκελλος τῆς ἐπαρχίας Ἀρτης. Ἐξελέγη τὸν Μάιον 1789 καὶ παρητήθη τὸ 1810.

25) Κωνστάντιος (1810-1821). Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ἐξελέγη τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1810, ἐγκαταλείψας τὴν ἐπαρχίαν του «ἐκ μέσου γενομένου καὶ τὴν ἐπαρχίαν καταλιπόντος διὰ κακοβουλίαν αὐτοῦ».

26) Δανιήλ Β' (1821-1838). Ἐξελέγη τὸν

Ὀκτώβριον τοῦ 1821, μετατεθεὶς καὶ προβιβασθεὶς εἰς τὸν Θρόνον τῆς Μητροπόλεως Φιλαδελφείας. Τῇ αἰτήσει του ἐξελέγη καὶ χειροτονήθη εἰς Ἐπίσκοπον, ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Τραϊανουπόλεως ὁ Πρωτοσύγκελλος αὐτοῦ Ἀνθίμος τὸ 1831, πρὸς ἐπιτροπικὴν διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ κατὰ τὴν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀποστολὴν του.

27) Ἰωαννίκιος Ἀβραμάκης (1838-1839). Δευτερεύων τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐκλεγείς κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1838¹.

28) Ἀνθίμος ὁ Θεσσαλονικεὺς (1839-1845). Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Κυζίκου, ἐκλεγείς κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1839. Μετετέθη, προβιβασθεὶς εἰς τὸν Θρόνον τῆς Μητροπόλεως Ἐφέσου.

29) Κύριλλος ὁ Πελοποννήσιος (1845-1863). Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Ἐφέσου, ἐκλεγείς κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1854.

30) Θεόκλητος Θεοδοσιάδης (1863-1865). Μέγας Ἀρχιδιάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐκλεγείς τῇ 16ῃ Μαρτίου 1863.

31) Ἀνθίμος (1865-1877). Τῇ 11ῃ Σεπτεμβρίου 1865 ἐξελέγη «ὁ Μητροπολίτης πρ. Νυσσάβας Ἀνθίμος», ὅστις τὸν Ἰούλιον τοῦ 1877 ἐπαύθη.

32) Ἰερώνυμος Γοργίας (1877-1885). Μέγας Ἀρχιδιάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐκλεγείς τῇ 23ῃ Ἰουλίου 1877. Κατήγετο ἐκ Χίου, θεὸς κατὰ σάρκα (ἐξ ἀδελφός τοῦ πατρὸς) τοῦ συνωνύμου αὐτοῦ καὶ πνευματικοῦ του ἀναστήματος Ἰερωνύμου Γοργία, Μητροπολίτου Χίου. Τῷ 1885 μετετέθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Νικοπόλεως (1885-1890).

33) Κωνσταντῖνος Βαφείδης (1885-1888). Ἐξελέγη τὴν 2αν Σεπτεμβρίου τοῦ 1885. Ἀδελφὸς τοῦ Φιλαρέτου Βαφείδου, Μητροπολίτου Διδυμοτείχου, τοῦ ἀπὸ Τραπεζοῦντος καὶ Καστορίας (1899-1928, Φεβρουαρίου 21). Μετετέθη, προβιβασθεὶς εἰς τὸν Θρόνον τῆς Μητροπόλεως Σερρών.

34) Χρῦσανθος Ἱεροκλής (1888-1893). Ἐξελέγη τὴν 20ῃν Ὀκτωβρίου τοῦ 1888².

35) Γαβριήλ Ἰατροδάκης (1893-1894). Μητροπολίτης πρ. Τραπεζοῦντος. Ἐξελέγη τὴν 23ῃν Ὀκτωβρίου τοῦ 1893. Ἐπαύθη καὶ καθηρέθη.

36) Ἰωακεῖμ Βαλασιάδης (1894-1900). Μέγας Ἀρχιδιάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐκλεγείς τὴν 16ῃν Ἰουλίου τοῦ 1894. Προήχθη εἰς τὸν Θρόνον τῆς Μητροπόλεως Ρόδου.

1. Ὁ τάφος του ἐσφίζετο ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Κομοτηνῆς. Τὰ λείψανα αὐτοῦ, ἀνακομισθέντα τῷ 1959, ἐναπετέθησαν, ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ, ἐν τῷ ἀνεγερθέντι, τῇ ἡμετέρᾳ προνοίᾳ, Ἀρχιερατικῷ Ὄστεοφυλακίῳ, ἐν τῷ Νεκροταφείῳ Κομοτηνῆς, τῇ 12ῃ Ἀπριλίου 1959.

2. Καὶ τούτου τὰ λείψανα, ἀνακομισθέντα ἐκ τοῦ παρὰ τὸν νάρθηκα τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Κομοτηνῆς τάφου του, ἀναπαύονται ἐν τῷ μνησθέντι Ἀρχιερατικῷ Ὄστεοφυλακίῳ.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ;*

Έκ τών άνωτέρω δυνάμεθα νά συναγάγωμεν ώς πρός τό θέμα πού μās ενδιαφέρει τά εξής: 1) 'Η άναγωγή του περιεχομένου τής πίστεως εις τήν προτέραν έμπειρίαν ήμών είναι άναπόφευκτος και άναγκαία. Είναι αδύνατον νά δεχθώμεν κάτι χωρίς νά τó έρμηνεύσωμεν εκ τών γνωστών εις ήμās. 2) Πρέπει νά ύπάρχη κάποια σχέσις μεταξύ του άναγομένου και τών έννοιών και παραστάσεων εις άς τούτο άνάγεται. Πρέπει νά ύπάρχη κάποιο σημείον έπαφής. 'Ο τύπος του Μεσσιου, όπως είχε τούλάχιστον εύρει ποικίλας έκφράσεις του εις τήν Π. Διαθήκην και τόν 'Ιουδαιισμόν, παρείχε τιαύτα σημεία έπαφής. 3) 'Η συντελουμένη άναγωγή του νέου εις τó παλαιόν συνίσταται εις τήν προοδευτικήν υπό τήν επίδρασιν του Πνεύματος άναγνώρισιν τής άνεπαρκείας οιασδήποτε καθιερωμένης μορφής νά έκφράση τó ούσιαστικόν περιεχόμενον τής πίστεως. 'Επομένως 1) ή Θεολογία είναι άναπόφευκτος και άναγκαία. 2) Τους όρους, τους τύπους και τά σχήματά της εκλέγει πάντοτε εκ διαφόρων μόν πηγών, βάσει όμως κάποιας συγγενείας πού πρέπει νά ύπάρχη μεταξύ εκείνων και του πρός κατανόησιν περιεχομένου τής πίστεως. Και 3) τó κύριον έργον τής

Θεολογίας συνίσταται εις τήν υπό τήν επίδρασιν του Πνεύματος τής 'Εκκλησίας άναγνώρισιν τής άνεπαρκείας πάσης μορφής και παντός σχήματος, ίνα έκφράση τó νόημα του Χριστου. Αί μορφαι και τά σχήματα θεωρούνται πάντοτε άναγκαία και διατηρούνται εκείνο πού άλλάσσει είναι ή διαπίστωση τής άνεπαρκείας των νά έκφράσουν τόν πλουτον του περιεχομένου τής πίστεως. Τó περιστατικόν εις τήν Καισάρειαν του Φιλίππου μās διδει τήν εικόνα τής έρμηνείας του περιεχομένου τής πίστεως εις μίαν κατάστασιν πορείας έντός του πνεύματος του ανθρώπου και μās οδηγεί νά ίδωμεν τήν πορείαν τής έρμηνείας των πιστευτέων υπό τής Θεολογίας. Αί άπότομοι μεταβολαί, όπως ή του 'Αποστόλου Παύλου, άνήκουν εις άλλην κατηγορίαν και δέν έχουν άμεσον σχέσιν πρός τó θέμα μας.

Τήν σημασίαν τής έρμηνείας εις τó «κήρυγμα» και τήν Θεολογίαν τονίζει ή σύγχρονος θεολογική σκέψις διά τής διαπιστώσεως και των εξής:

'Ο Χριστιανισμός είναι θρησκεία κατ' έξοχήν ιστορική. 'Ο Θεός άποκαλύπτεται ή, καλύτερα, σώζει τους ανθρώπους δι' ένός ιστορικού προσώπου, του Χριστου, και διά μίς ιστορικής δημιουργίας, τής 'Εκκλησίας. 'Η άνάλυσιν των βασικών γεγονότων εις τά Εύαγγέλια παρουσιάζει τρία στοιχεία

* Συνέχεια εκ τής σελ. 38 του προηγούμενου τεύχους.

37) Κωνσταντίνος Γαζής (1900-1902). 'Από Σηλυβρίας. 'Εξελέγη κατá Σεπτέμβριον του 1900. 'Ετέθη εις προσωρινήν διαθεσιμότητα και άντικατεστάθη.

38) Νικόλαος Σακκόπουλος (1902-1914). 'Από 'Αγκύρας. Διετέλεσε διαδοχικώς Μητροπολίτης 'Αμισού, Κίτρους, Βοδενών, 'Αγκύρας. 'Εξελέγη Μαρωνείας τήν 19ην 'Οκτωβρίου του 1902. Προήχθη εις Μητροπολίτην Καισαρείας τόν Φεβρουάριον του 1914 (1914-1927). 'Εχρημάτισε Τοποτηρητής του Οικουμενικού Θρόνου, διαδεχθείς έν τούτω τόν Προύσσης Δωρόθεον τή 5η Μαρτίου 1921.

39) Μελισσηνός Χριστοδούλου (1914-1921). 'Από 'Επισκόπου Παμφίλου. 'Εξελέγη τήν 13ην Φεβρουαρίου του 1914. Λόγω του έμπεριστάτου τής έπαρχίας ήτο έγκατεστημένος έν Θάσσο. Μέχρις αυτου εις τόν Μαρωνείας υπήγοντο και αι νήσοι Σαμοθράκη και Θάσος.

40) Χρυσάνθος Φιλίππιδης. Κενωθείσης τής Μητροπόλεως Μαρωνείας εξελέγη τήν 10ην Φεβρουαρίου 1922 ό Μητροπολίτης Τραπεζούντος Χρυσάνθος Φιλίππιδης, είτα 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνών, εκ Γρατινής τής Ροδόπης καταγόμενος, όστις, μη άποδεχθείς τήν εκλογήν του ταύτην, άποκατεστάθη και αΰθις εις τόν Θρόνον τής Μητροπόλεως Τραπεζούντος.

41) 'Ανθίμος Σαρίδης (1922-1938). 'Από Βιζύης. 'Εξελέγη τήν 17 Νοεμβρίου 1922 και ένεθρονίσθη τήν 1ην 'Ιανουαρίου 1923, άπεβίωσε

δέν έν 'Αθήναις τή 4η Αυγούστου 1938, κηδευθείς έν Κομοτηνή³.

42) Σπυρίδων 'Αλιβιζάτος (1939-1940). 'Αρχιγραμματεύς τής 'Ιερās Συνόδου τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος, εκλεγείς τόν Δεκέμβριον του 1939. 'Απεβίωσε τή 13η Δεκεμβρίου 1940, ένταφιασθείς έν 'Αθήναις.

43) Βασίλειος Κωνσταντινου (1941-1952). Πρωτοσύγκελλος τής Μητροπόλεως Χαλκίδος, εκλεγείς τόν Μάρτιον του 1941. 'Απεβίωσε τήν 24ην Δεκεμβρίου 1952 έν Κομοτηνή, ένταφιασθείς εις Χαλκίδα.

44) Τιμόθεος Ματθαϊάκης (1954-...). Βοηθός 'Επίσκοπος τής 'Ιερās Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης υπό τόν ψιλόν τίτλον του 'Επισκόπου Μυρέων (1 Μαρτίου 1952 μέχρι 26 Μαρτίου 1954), υπό τόν Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Γεννάδιον 'Αλεξιάδην και τόν Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Παντελεήμονα Παπαγεωργίου. 'Εξελέγη Μητροπολίτης Μαρωνείας τή 26η Μαρτίου 1954, ένθρονισθείς τή 15η 'Απριλίου του ίδιου έτους.

† Ο ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΤΙΜΟΘΕΟΣ

3. Τά λείψανα αυτου, άνακομισθέντα εκ του έν τῷ προαυλίῳ του 'Ι. Ναου τής του Θεου Σοφίας Κομοτηνής τάφου του, επί Μητροπολίτου Βασιλείου, ένταφιασθήσαν εις οικογενειακόν τάφον έν τῷ Νεκροταφείῳ Κομοτηνής. Μετά δὲ πάλιν, άνακομισθέντα παρ' ήμῶν, ένταφιασθήσαν έν τῷ 'Αρχιερατικῷ 'Οστεοφυλακείῳ Κομοτηνής.

τὸ γενόμενον, τὴν ἀνάμνησιν τοῦ γενομένου, τὴν ἐρμηνείαν αὐτοῦ. Τὰ τρία αὐτὰ στοιχεῖα κατ' οὐσίαν εἶναι ἓνα. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὰ διαχωρίσωμεν ἀπ' ἄλλήλων. Ἡ ἀπόπειρα τῶν ὀρθολογιστῶν θεολόγων τοῦ παρελθόντος νὰ διαχωρίσιν τὰ γεγονότα, πού ἀναφέρουν τὰ Εὐαγγέλια, ἀπὸ τὴν ἐρμηνείαν των ὑπὸ τῆς πρώτης Ἐκκλησίας ἀναγνωρίζεται σήμερον ὑπὸ πάντων ὡς ματαία. Τοῦτο καθιστᾷ ἐτι ἐμφανέστερον τὸν ρόλον τοῦ κηρύγματος ἢ τῆς θεολογίας εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεως καὶ τὴν ἐρμηνείαν του εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ ἐξαγγελία τοῦ σωτηριώδους γεγονότος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὀνομάζεται ὑπὸ ὀρισμένων θεολόγων «κήρυγμα», ὅταν ἀπευθύνεται πρὸς ἀπίστους, καὶ «διδαχὴ» ὅταν ἀπευθύνεται πρὸς ἤδη πιστεύσαντας. «Κήρυγμα» καὶ «διδαχὴ» ἀναπτύσσονται ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν ἀναγκῶν διὰ τῆς θεολογίας.

Ἐξ ὧν τῶν ἀνωτέρω καθίσταται σαφές ὅτι ἡ θεολογία ὡς συστηματικὴ ἐρμηνεία καὶ κατανόησις τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεως κατέχει ὀργανικὴν θέσιν εἰς τὸ μυστήριον τῆς ἀποκαλύψεως καὶ τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου. Τοιαύτη δὲ οὐσα ἡ θεολογία οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς οἰανδήποτε ἀπὸ γενικῶν θεωρητικῶν καὶ φιλοσοφικῶν προϋποθέσεων ἐξήγησιν τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς. Ἀφετηρίαν καὶ τέλος τῆς ἔχει τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἐλέχθησαν τόσα πολλὰ περὶ τοῦ ἐρμηνευτικοῦ χαρακτήρος τῆς θεολογίας καὶ περὶ τῆς ὀργανικῆς τῆς λειτουργίας ἐντὸς τοῦ μυστηρίου τῆς ἀποκαλύψεως, ὅχι μόνον διότι αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικότης, ἀλλὰ διότι παρ' ἡμῖν αὐτὴ αὕτη ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία ἀντιλαμβάνεται τὴν θεολογίαν μόνον ὡς σύμβολόν τῆς εἰς ζητήματα διομοιογιακῶν σχέσεων καὶ εἰς θέματα κανονικοῦ δικαίου. Κατὰ τὰλλα ἡ θεολογία διὰ τὴν σύγχρονον ἐκκλησιαστικὴν μας ζωὴν, διοικήσιν, κήρυγμα, κατήχησιν, λοιπὴν ἐκκλησιαστικὴν δρᾶσιν εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος. Ὁ λόγος αὐτῆς τῆς ἀδιαφορίας πρὸς τὴν θεολογίαν εἶναι ἡ ἀπώλεια τῆς ἐπαφῆς πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ πνεύματος, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ οὐσιαστικὴ ἀδιαφορία διὰ τὰς προκλήσεις τοῦ κόσμου πρὸς τὴν ζωὴν τῆς πίστεως.

Ἀκόμη καὶ αἱ Χριστιανικαὶ Κινήσεις τοῦ τόπου μας, πού ἐγεννήθησαν διὰ νὰ θεραπεύσουν τὰς ἀνάγκας τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, δὲν ἐπέτυχαν ὅσα ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχουν, διότι ἐτόνισαν τὴν σοβαρότητα τῆς θρησκείας καὶ τὸ ἠθικὸν στοιχεῖον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ χριστιανοῦ κατὰ τρόπον εὐσεβιστικόν. Καὶ αἱ Χριστιανικαὶ Κινήσεις δὲν ἠσθάνθησαν ἐπαρκῶς τὴν ἀνάγκην τῆς θεολογίας. Αἱ περιπέτειαι τοῦ ἀποπειραθέντος νὰ θεολογήσῃ Ἀποστόλου Μακράκη καὶ τῆς Σχολῆς τοῦ Λόγου ἐδημιούργησαν ἓνα φόβον πρὸς τὴν θεολογίαν. Αἱ Χριστιανικαὶ Κινήσεις πού προήλθον ἀπὸ τὴν Σχολὴν τοῦ Λόγου θεώρησαν τὴν θεολογίαν ὡς ἐνίοτε ἐπικίνδυνον καὶ παρεγνώρισαν τὸν χαρακτήρα τῆς. Ἐπίστευσαν ὅτι ἠδύναντο νὰ μεταρρυθμίσουν τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αὐτῆς περὶ Ἐκκλησίας θεολογίας πού σφρόνουν ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἤθελαν νὰ μεταρρυθ-

μίσουν! Θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι κανεὶς τυφλὸς διὰ νὰ παραγνωρίσῃ τὸ μέγεθος τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς προσπάθειας τῶν Κινήσεων εἰς τὸν τόπον μας. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, συνετέλεσαν εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τινι μέτρῳ καὶ εἰς τὴν ὀρθὴν κατανόησιν του, ἀπελογήθησαν δὲ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐναντι τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τῆς ἀρνήσεως μετὰ παραδειγματικοῦ ζήλου καὶ πάθους, δι' ἐπιχειρημάτων ὅμως τὰ ὁποῖα ἤσκησαν ἐπίδρασιν μᾶλλον ἐντὸς τῶν κύκλων τῆς Κινήσεως. Καὶ τοῦτο λόγῳ ἑλλείψεως «θεολογίας». Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, αἱ πολιτικαὶ περιπέτειαι τοῦ τόπου παρέσυραν κατὰ τινὰ τρόπον καὶ τὴν Κίνησιν εἰς τὴν δίνην των, παρὰ δὲ τὴν μεγάλην ἐπιρροὴν πού ἀπέκτησεν ἡ Χριστιανικὴ Κίνησις καθ' ὀρισμένας περιόδους μετὰ τῶν συντηρητικῶν πολιτικῶν κύκλων τῆς χώρας, κατήντησεν ἀνεπτυγμένης θεολογίας νὰ λάβῃ τὸν χαρακτήρα μιᾶς γενικότητος θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς καὶ νὰ σημαίνῃ γενικῶς τὴν θρησκευτικὴν ἐκείνην ἀτμόσφαιραν, ἐντὸς τῆς ὁποίας γαλουχοῦνται οἱ καλοὶ ἐθνικόφρονες καὶ νομοταγεῖς πολῖται. Ἡ γενικότης αὐτῆ ἦτο ἐπόμενον νὰ ὀδηγήσῃ εἰς μίαν χαώδη κατάστασιν. Τώρα μόνις ἤρχισαν νὰ διαφαίνονται τὰ πρῶτα σημάδια μιᾶς νέας ὀριμῆς ἐξορμήσεως. «Ὁ Προορισμὸς τοῦ Ἀνθρώπου» τοῦ Εὐσεβίου Ματθοποῦλου—ἓνα βιβλίον πού ἔχει συνδεθῆ μετὰ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν ὧν μας—ἔγινεν ὁ εἰσηγητὴς καὶ τὸ σύμβολον μιᾶς, θὰ ἠδύναμεθα νὰ εἰπώμεν, πρώτης ἐξορμήσεως διὰ μίαν πλέον συνειδητὴν καὶ βαθυτέραν θρησκευτικὴν ζωὴν. Ἐτόνισε δύο κυρίως πράγματα: 1) Ὅτι δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ εἶναι θρησκός χωρὶς νὰ παίρῃ εἰς τὰ σοβαρὰ τὴν θρησκείαν. Καὶ 2) ὅτι ἡ ἠθικότης εἶναι ἡ κυριώτερα ἐκδήλωσις τῆς θρησκευτικότητος. Παρὰ τὸν ἀδιάφορον πρὸς τὴν θεολογίαν χαρακτήρα, πού εἶχε ἡ πρώτη αὐτῆ ἐξορμησις, πρέπει νὰ ὀμολογηθῇ ὅτι χωρὶς αὐτὰ τὰ δύο στοιχεῖα πού ἐτόνισε θεολογία ἀξία λόγοι θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ δημιουργηθῇ. Χωρὶς ἀναγέννησιν τοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τὴν χριστιανικὴν ζωὴν μετὰ τῶν μορφωμένων κυρίως τάξεων θὰ ἦτο ἀδιανόητος μία προσπάθεια ζωῆς ἐρμηγείας καὶ κατανοήσεως τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεως. Ἐπειτα, πρέπει νὰ ληφθῇ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ἐξῆς: Ἡ διατύπωσις ἀπόψεων γνησιῶν ὀρθοδόξων, ἐρχομένων ὅμως εἰς ἀντίθεσιν πρὸς κρατούσας τυχόν ἄλλας ἀπόψεις, προϋποθέτει τὴν ὑπαρξίν κάποιας ἠθικῆς στάθμης. Ἡ θεολογία κατ' ἐξοχὴν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ βλαστήσῃ καὶ νὰ προκόψῃ ἐντὸς μιᾶς ἀτμοσφαιρας ἀνειλικρινείας καὶ φόβου. Ἡ ἀτμόσφαιρα αὐτῆ ἀποτελεῖ ὄπλον τοῦ ὀργανωμένου συμφοροντος κατὰ πάσης ἀληθοῦς τοποθετήσεως τῶν πραγμάτων, κατὰ πάσης ἀλλαγῆς καὶ προόδου. Ὅτι ἐκ τῆς «παιδείας» τοῦ π. Εὐσεβίου ἀνεδείχθησαν παραδειγματικαὶ καὶ συγκινητικαὶ περιπτώσεις ἀφιέρσεως εἰς τὸν Θεὸν περιττὸν καὶ νὰ ἀναφέρωμεν. Πέραν ὅμως τῶν εἰδικῶν περιπτώσεων ὀρισμένων ἀτόμων, γενικῶς εἰς τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν τομέα δὲν ἐνεφανίσθησαν οἱ ἀναμενόμενοι καρποί, διότι ἡ Κίνησις γενικῶς προσηρμόσθη πρὸς

τάς κρατούσας θεολογικάς αντιλήψεις και δέν άνεπτυξεν ιδίαν εις βάθος θεολογίαν. Ίσως με μίαν βαθυτέραν θεολογίαν ή Κίνησις νά μή έγινετο ποτέ τόσον δημοφιλής όσον έγινε. Πάντως, τά γενικώτερα άποτελέσματα θά ήσαν διάφορα τών σημερινών. Η εξέλιξις τών πραγμάτων απέδειξε τετραγωνικώς πόσον ήτο αναγκαία μία νέα έρμηνεία και κατανόησις του περιεχομένου τής πίστεως. Δυστυχώς, ή Χριστιανική Κίνησις εξέκίνησε με τό σύνθημα: «Δέν μās ενδιαφέρει ή επιστήμη κι' ή θεολογία· θέλομε νά κάνομε καλούς χριστιανούς, τίποτε περισσότερον». Άπό τούς κύκλους τής Χριστιανικής Ένώσεως Έπιστημόνων άνελήφθη άργότερον σοβαρά προσπάθεια έπηρεασμού τών μορφωμένων τάξεων τής ελληνικής κοινωνίας. Η συμβολή ώρισμένων ανθρώπων εις την προσπάθειαν αυτήν θά μείνη άληθινή. Παρά τόν ζήλον και την δραστηριότητα τής Κινήσεως αυτής, ή όποια δέν έτυχε ποτέ τής δεούσης αναγνωρίσεως εκ μέρους τής Έκκλησίας, τά άποτελέσματα ήσαν πολύ μικρά διά την διάνοησιν του τόπου, διότι ή όλη προσπάθεια συνεδέθη με τόν συντηρητισμόν και έλαβε τόν άπολογητικόν χαρακτήρα ένός άνωτέρου επιπέδου εύσεβιστικού χριστιανισμού, χωρίς σοβαράν προσπάθειαν νέας έρμηνείας και κατανόησης του περιεχομένου τής πίστεως, χωρίς «θεολογίαν». Ως ευχαρίστους εξαίρέσεις θά ήδύνατο νά σημειώση κανείς την έκδοσιν τών έργων: «Παύλος» του Holzner, «Ο Κύριος» του Guardini και «Τρία Δοκίμια περι Όρθοδοξίας». Ημπορεί κανείς νά ισχυρισθί γενικώς ότι ή Χριστιανική Κίνησις εις όλους τούς κλάδους της ήσκησεν σοβαράν ήθικήν, κοινωνικήν και πολιτιστικήν άκόμη επίδρασιν εις ώρισμένα κοινωνικά στρώματα. Έπειδή όμως έστερείτο θεολογίας, άφηκε τελείως άσυγκίνητον τόν κόσμον τών γραμμάτων, τής τέχνης, τής κοινωνικής νομοθεσίας και τής εκκλησιαστικής όργανώσεως. Είς την έλλειψιν βαθυτέρας θεολογίας δέον ν' άποδοθί, εκτός τών άλλων, και ή τόσον άσυμπαθής θρησκευτική και ήθική άποκλειστικότητα και ύπεροψία. Ο μόνος τρόπος νά έννοήσωμεν κάτι και νά τό ζήσωμεν είναι νά τό έρμηνεύσωμεν υπό τούς όρους και τās προϋποθέσεις τής έποχής μας. Έτσι μόνον τά ιδικά μας βιώματα θά είναι δυνατόν νά γίνονν και άλλων βιώματα.

Θά διερατηθί όμως κάποιος εξ ήμών: Τι είναι, τέλος πάντων, αυτή ή έρμηνεία του περιεχομένου τής πίστεως υπό τούς όρους και τās προϋποθέσεις τής έποχής μας; Είδαμε προηγουμένως την έρμηνείαν και κατανόησιν του προσώπου του Χριστού υπό τών μαθητών του, έντός του Ιουδαϊκού περιβάλλοντος με βάσιν τόν όρον Μεσσίας και τās συναφείς προς αυτόν παραστάσεις. Είναι όμως γνωστόν ότι έντός του εύρυτέρου ελληνικού κόσμου ό όρος Μεσσίας δέν συνεκίνηε τούς ανθρώπους, διότι τούς ήτο άγνωστος και διότι αυτοί έσκέπτοντο υπό άλλους όρους και άλλας προϋποθέσεις. Με την βοήθειαν του περιεχομένου τών νέων αυτών προϋποθέσεων οι κήρυκες και θεολόγοι τής πρώτης Έκκλησίας κατενόησαν και ήρμήνευσαν τό γεγονός

τής σωτηρίας. Ο Ίησους προεβλήθη ως ό Κύριος, ό Σωτήρ, ό Λόγος του Θεού, ή Ζωή και τό Φώς του κόσμου. Οι τύποι αυτοί έχουν την πηγήν των έν τή Π.Δ., ήσαν δέ έν χρήσει με διάφορους θρησκευτικάς σημασίας παρά τοίς συγχρόνοις τών πρώτων Ιεραποστόλων. Έτσι προέβαλαν τό Εύαγγέλιον εις τούς συγχρόνους των υπό την μορφήν που ήδύνατο νά κατανοήσουν την σημασίαν του. Είναι δέ γνωστόν ότι ό όρος Μεσσίας -Χριστός, ως προς την αρχικήν του σημασίαν, περιέπεσε σχεδόν εις άχρησίαν εις την θεολογίαν τής Έκκλησίας κατά τούς μετέπειτα χρόνους.

Και θά παρατηρήση κανείς άμέσως, ότι ή όλη αυτή έρμηνευτική λειτουργία τής θεολογίας εις την οικονομίαν του Εύαγγελίου έντός του κόσμου που ζώμεν είναι πάντοτε μιá επικίνδυνος επιχείρησις. Η άναγωγή είναι δυνατόν νά γίνη με νοθείαν του Εύαγγελίου υπό την έπήρειαν βιωμάτων, καταστάσεων και έννοιών αυτού του κόσμου. Παρερμηνείας του Εύαγγελίου αυτού του είδους άποτελοϋν όλοι αι αίρέσεις άπ' αρχής μέχρι σήμερα. Μόνον με την βοήθειαν του Άγίου Πνεύματος, του Παρακλητικού, είναι δυνατή ή όρθή άναγωγή και έρμηνεία του περιεχομένου τής πίστεως. Άνευ αυτής τής καθοδηγήσεως όρθόδοξος θεολογία είναι άδύνατος. Όταν δέ λέγομεν Άγιον Πνεϋμα, δέν έννοοϋμεν κανένα σύστημα έλέγχου τής θεολογικής σκέψεως, άλλ' έννοοϋμεν την ζώην τών μυστηρίων και τής αγάπης έντός τής Έκκλησίας. Εκτός τής ζωής ταύτης ό θεολόγος θά πλανηθί εις την προσπάθειάν του νά έρμηνεύση και κατανόηση τό Εύαγγέλιον. Αυτή ή ζωή τών μυστηρίων και τής αγάπης, ή ζωή του Άγίου Πνεύματος, εκδηλοϋται εις την μεταμόρφωσιν του νοϋ και τής καρδιάς του ανθρώπου και εις μίαν ώρίμανσιν πνευματικήν, από την όποιαν ό άνθρωπος βλέπει τά πάντα με «νοϋν Χριστού». Υπό την έννοιαν αυτήν ή όρθή έρμηνεία του περιεχομένου τής πίστεως είναι δάρον του Άγίου Πνεύματος. Περιττόν νά σημειωθί ότι ή σχέσις αυτή προς τό έν τή Έκκλησία Άγιον Πνεϋμα δέν είναι στατική και μηχανική, αλλά όργανική και δυναμική. Είναι κατάστασις, αλλά είναι συγχρόνως και πορεία. Διά τόν λόγον αυτόν ή θεολογία έχει περιθώρια, έντός τών όποιών δύναται άκόμη και νά περιπλανηθί και τά περιθώρια αυτά είναι τά της οικονομίας του Άγίου Πνεύματος έν τή Έκκλησία.

Πρός διασάφησιν τών άνωτέρω πρέπει νά ληφθούν υπ' όψει και τά εξής:

1) Παρά την όργανικήν λειτουργίαν τής θεολογίας έν τή οικονομία τής άποκαλύψεως του Εύαγγελίου, αυτή έχει σχετικόν χαρακτήρα, όχι μόνον διότι και ή «γνώσις καταργηθήσεται» και διότι «εκ μέρους γινώσκομεν», «όταν δέ έλθη τό τέλος τού εκ μέρους καταργηθήσεται», αλλά και διότι δέν ύπάρχει μιá θεολογία δι' όλους τούς αιώνας και δι' όλας τās έποχάς, ούτε και μιá θεολογία διά την αυτήν έποχήν. Όχι μόνον είναι δυνατή, αλλά είναι και αναγκαία εις ώρισμένας έποχάς ή ύπαρξις διαφόρων θεολογιών. Είς την έποχήν μας π.χ. με την τάσιν της είτε προς τόν ύπαρξισμόν, είτε προς τόν κοινω-

νισμόν, θὰ ἡδύνατο τὸ περιεχόμενον τῆς πίστεως νὰ ἐρμηνευθῆ ἢ εἴτε μὲ τὰς προϋποθέσεις καὶ τοὺς ὅρους τοῦ ἑνὸς τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι, εἴτε μὲ τὰς προϋποθέσεις καὶ τοὺς ὅρους τοῦ ἄλλου. Ἡ ὑπαρξὺς διαφόρων σχολῶν ἐν τῇ θεολογίᾳ δὲν ἀποτελεῖ πολυτέλειαν, ἀλλὰ ὀργανικὴν ἀνάγκην διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

2) Ἡ σχετικότης τῆς θεολογίας συνίσταται εἰς τοῦτο: Διὰ τῶν ἐννοιῶν τῆς καὶ τῶν σχημάτων τῆς ὡς διὰ συμβόλων ἢ δεικτῶν ὁδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν ὀρθὴν ἐρμηνείαν καὶ κατανόησιν τοῦ Εὐαγγελίου. Αἱ ἐννοιαὶ ὅμως καὶ τὰ σχήματα ἔχουν καθ' ἑαυτὰ σχετικὸν χαρακτήρα. Δύνανται μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ ὁδηγήσουν εἰς τὴν ὀρθὴν ἀναγωγὴν τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεως. Δύνανται νὰ ἐπιτελέσουν αὐτὸν τὸν μυσταγωγικὸν ρόλον. Καθ' ἑαυτὰ ὅμως οὔτε χωρὸν τὸ πλήρωμα τῆς ἀποκαλύψεως, οὔτε τὸ ἐξαντλοῦν. Ὅπως ἐξηγήσαμεν προηγουμένως, ὁ χαρακτήρ τῶν συμβόλων, τῶν ὄρων, τῶν ἐννοιῶν καὶ τῶν σχημάτων ποὺ χρησιμοποιεῖ ἡ θεολογία δὲν εἶναι στατικός, ἀλλὰ δυναμικός. Ὁδηγοῦν τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὴν ἀλήθειαν διὰ τινος ἐσωτερικῆς πορείας ἢ κλίμακος, διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Συχνὰ λησμονεῖται ὁ δυναμικὸς χαρακτήρ τῆς θεολογίας καὶ ἡ στατικὴ ἀντίληψις τῶν θεολογικῶν μέσων ἐκφράσεως ὁδηγεῖ εἰς πνευματικὴν ἀποτελμάτωσην.

3) Τὸ ἀκριβέστερον test τῆς ὀρθοδοξίας μιᾶς θεολογίας δὲν ἔγκειται εἰς τὸ κατὰ πόσον εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰς ἰδικὰς μας θεολογικὰς ἀντιλήψεις, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὴ καὶ νόμιμος ἢ ὑπαρξὺς διαφόρων θεολογικῶν ἀντιλήψεων, ἀλλ' εἰς τὸ κατὰ πόσον βοηθεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν κοινωνίαν νὰ μεταμορφωθοῦν διὰ τοῦ Εὐαγγελίου. «Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς» (Ματθ. 7,20). Δὲν χωροῦν ἀνταπάται ὡς πρὸς τὸ θέμα αὐτό. Οὔτε φυσικὰ ἢ δυναμικότης ἑνὸς θεολογικοῦ σχήματος εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς ὀρθοδοξίας του. Μόνον οἱ καρποὶ δείχνουν κάτι τέτοιο. Τὸ test τῶν καρπῶν ἀπαιτεῖ ἐνίοτε περισσοτέραν ὑπομονὴν καὶ χρόνον. Εἶναι ὅμως τὸ ἀσφαλέστερον.

Ἄν τὰ παραπάνω εἶναι ἀκριβῆ, τότε δέχεται κανεὶς ὡς ἄν κάτι φυσικὸν ὅτι πραγματικὴ χριστιανικὴ ζωὴ δὲν ἔμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς θεολογίαν, οὔτε ἀληθινὴ θεολογία χωρὶς βαθεῖαν χριστιανικὴν ζωὴν. Ἡ ἀπλῆ αὐτὴ πραγματικότης φαίνεται ὅτι ἤρχισε ν' ἀναγνωρίζεται καὶ παρ' ἡμῖν. Ἀπόδειξις τὸ θέμα του παρόντος Συνεδρίου. Διὰ νὰ τελεσφορήσῃ ὅμως ἡ ἀρξάμενη προσπάθεια, πρέπει νὰ στραφῶμεν πρὸς τρεῖς κατευθύνσεις: 1) Νὰ μελετηθῆ ἡ ἱστορία τῆς θεολογίας, 2) Νὰ μελετηθῆ σοβαρῶς ὁ σύγχρονος πνευματικὸς βίος καὶ 3) Νὰ προχωρήσῃ εἰς βάθος ἡ καλλιέργεια τῶν βασικῶν ἀρχῶν τῆς Χριστιανικῆς Κινήσεως.

Ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας τῆς θεολογίας εἶναι ἀναγκαία καὶ πολὺ διδακτικὴ, διότι μᾶς εἰσάγει εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τῶν διαφόρων ἐρμηνειῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ μελέτη τῆς πορείας

τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων μέχρι σήμερον μᾶς καθιστᾷ ἱκανοὺς νὰ διαπιστώσωμεν ὀρισμένους ἀληθείας ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῆς ἐρμηνείας τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεως κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς. Παρ' ἡμῖν γίνεται πολὺς λόγος περὶ πατερικῆς θεολογίας, ὑπ' αὐτὴν δὲ νοεῖται συνήθως ἡ ἀντιαιρετικὴ κυρίως θεολογία τῶν Πατέρων ἀπὸ τοῦ 4ου ἕως τοῦ 7ου αἰῶνος, ἡ θεολογία τῆς περιόδου τῶν μεγάλων αἰρέσεων τῆς προβυζαντινῆς ἐποχῆς. Ἔχει ὅμως καταστῆ πλέον σαφές, ὅτι πατερικὴ σκέψις καὶ θεολογία εἶναι ἡ διήκουσα γραμμὴ τῆς σκέψεως καὶ τῆς εὐσεβείας ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Κ. Διαθήκης μέχρι σήμερον μὲ τὰς διαφόρους διακυμάνσεις καὶ παραλλαγὰς, ποὺ ἐπέβαλεν ἡ ἀλλαγὴ τῶν καιρῶν. Οὐδόλως μειοῦται ἡ σημασία τῶν Μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων τοῦ 4ου καὶ 5ου αἰῶνος, ὅταν τοὺς ἐξετάσῃ κανεὶς ὡς τὸν σπουδαιότερον σταθμὸν εἰς τὴν πορείαν τοῦ πυρίνου χειμάρρου τῆς πατερικῆς σκέψεως καὶ ὅταν τοὺς βλέπῃ ὄχι ἀπλῶς ὡς τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς πίστεως ἐναντι τῶν αἰρετικῶν, ἀλλὰ κι ρίως ὡς ἐρμηνευτὰς τοῦ χριστιανισμοῦ μέσα εἰς τὴν πνευματικὴν ἀτμόσφαιραν τῆς ἐποχῆς τῶν. Ἡ παραγνώρισις τῆς θεολογικῆς σκέψεως εἰς τὸ Βυζάντιον προέρχεται ἐξ ἀγνοίας καὶ παρεξηγήσεως τῆς περιόδου αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ περίοδος τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τοῦ ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ κράτους πολλὰ ἔχουν νὰ μᾶς διδάξουν. Ἐτσι μόνον εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸν μηχανισμόν τῆς λειτουργίας τῆς θεολογικῆς σκέψεως ὑπὸ τὰς πλέον διαφόρους συνθήκας κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς.

Ἐπειτα, ἡ μελέτη τοῦ συγχρόνου ἡμῶν πνευματικοῦ βίου εἰς τὰς παντοίας αὐτοῦ ἐκδηλώσεις, εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητος διὰ τὸ ἔργον τῆς θεολογίας. Εἴτε πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ζῶμεν εἰς κάποιαν παραχημένην ἐποχὴν καὶ ὅτι ἔχομεν ἀπολέσει κάθε ἐπαφὴν πρὸς τὴν σύγχρονον ζωὴν, ἐπομένως καὶ ἡ ἐρμηνεία τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεώς μας ἐκφράζεται ὑπὸ τοὺς νεκροὺς πλέον ὄρους καὶ τὰ νεκρὰ σχήματα τοῦ πνευματικοῦ βίου τῆς παραχημένης αὐτῆς ἐποχῆς, εἴτε εἴμεθα ὑποχρεωμένοι ὡς κανονικοὶ ἄνθρωποι, ζῶντες ἐντὸς τῆς ἐποχῆς μας, νὰ ἐρμηνεύσωμεν τὴν πίστιν μας εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ὑπὸ τοὺς ὄρους καὶ τὰ σχήματα τοῦ συγχρόνου πνευματικοῦ βίου. Ὑπάρχει ἡ γνώμη εἰς ὀρισμένους κύκλους ὅτι οἱ θεολόγοι τῆς σήμερον χαρακτηρίζονται εἴτε ἀπὸ ἀνικανότητα, εἴτε ἀπὸ ὀκνηρίαν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν συμμετοχὴν τῶν εἰς τὸν σύγχρονον πνευματικὸν βίον. Θεωροῦμεθα ὡς ξένοι πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, πρὸς τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν δράσιν. Εἶναι ὅμως δυνατὸν ἐκ τοῦ περιθωρίου τῆς συγχρόνου ζωῆς νὰ ἐρμηνεύσῃ τις τὸ περιεχόμενον τῆς πίστεως εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ εἰς τοὺς ἄλλους; Ἄς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὸ πόσον εἶναι ἀληθεῖς αἱ ἐπικρίσεις αὐταὶ κατὰ τῶν θεολόγων. Τὰ περὶ ἀνικανότητος ἀσφαλῶς δὲν εἶναι ἀληθῆ. Ὑπάρχουν πνευματικὰ δυνάμεις μεταξὺ τῶν θεολόγων. Αἱ δυνάμεις ὅμως αὐταὶ μένουσι ἀχρησιμοποίητοι, λόγῳ ὀκνηρίας. Εἶμαι ὑποχρεωμένος ν' ἀναγνωρίσω ὅτι

ἡ ἐναντίον μας κατηγορία περὶ πνευματικῆς ὀκνηρίας εἶναι ἀληθής. Συμφώνως δὲ πρὸς ὅσα ἐξετέθησαν προηγουμένως περὶ τοῦ ὀργανικοῦ χαρακτήρος τῆς θεολογίας ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τῆς πίστεως, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ὀκνηρία δὲν εἶναι ἐκδήλωσις ζωῆς πίστεως. Ὑπάρχουν σήμερα ἄρκετὰ μυαλὰ μεταξὺ τῶν θεολόγων σὰν τὸ μυαλὸ τοῦ Πέτρου, τοῦ Ἰωάννου, τοῦ Θωμᾶ καὶ τῶν ἄλλων ἀποστόλων. Ἐκεῖνο ποῦ λείπει εἶναι ἡ φλόγα τῆς πίστεως καὶ ἡ ἐπαρκῆς κατάρτισις, ποῦ ἀπαιτεῖ ἡ ἐποχὴ μας.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ τρίτη κατεῦθυνσις τῆς προσπάθειάς μας πρέπει νὰ τεινῆ πρὸς τὴν ἐμβάθυνσιν τῶν βασικῶν ἀρχῶν τοῦ Χριστ. Κινήματος εἰς τὸν τόπον μας. Πρέπει νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὰς εὐσεβιστικὰς ψευδαἰσθήσεις, ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι ἕνας τρόπος τακτοποιήσεως, ἀσφαλείας καὶ ἀναψυχῆς μέσα εἰς ἕνα χαροπαλαίοντα κόσμον. Αὐτὴ ἡ νοικοκυρίστικη ἀντίληψις περὶ πίστεως καὶ εὐσεβείας εἶναι βασικῶς πεπλανημένη, ξένη πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν σκέψιν τῶν Πατέρων καὶ τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ζωὴ τῆς πίστεως εἶναι ζωὴ ἐπικίνδυνος, εἶναι μία περιπέτεια ποῦ στοιχίζει πολλὰς θυσίας καὶ πολλοὺς μόχθους εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ ἀρχὴ ποῦ θέτει «Ὁ Προορισμὸς τοῦ Ἀνθρώπου» τοῦ Εὐσεβίου Ματθοπούλου, ὅτι δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ θρησκεύῃ χωρὶς νὰ παίρνῃ τὴν θρησκείαν εἰς τὰ σοβαρὰ ἔχει ἐντὸς αὐτῆς, ἔχει ὡς πυρῆνα τῆς, αὐτὸν τὸν ἀγωνιστικὸν χαρακτήρα τῆς πίστεως. Πρέπει ὅμως νὰ καθαρθῇ ἀπὸ οἰασδήποτε παρεξηγήσεις καὶ ἐκτροπὰς. Καὶ ἡ ἄλλη ἀρχὴ τοῦ «Προορισμοῦ τοῦ Ἀνθρώπου» καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ Κινήματος ἐν γένει, ὅτι ἡ ἠθικότης ἀποτελεῖ τὴν κατ' ἐξοχὴν ἐκδήλωσιν τῆς θρησκείας πρέπει ν' ἀποσαφηνισθῇ καὶ νὰ καθαρθῇ ἀπὸ τὰ διάφορα βρῦα καὶ τὰ παράσιτα ποῦ ἔχουν ἐν τῷ μεταξὺ ἐπικαθῆσει. Ἡθικότης σημαίνει πλήρης ὑπακοὴ εἰς τὸν Θεόν. Οὔτε ὀλιγώτερον, οὔτε περισσότερον. Ἡθικότης δὲν εἶναι ἀπλῶς ἕνα ὀρισμένον εἶδος πειθαρχίας τῆς σεξουαλικῆς ζωῆς καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῶν τέρψεων τῆς συγχρόνου ψυχαγωγίας, ἐνῶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς παραμένει ἀνεκτὸς ὁ συμβιβασμὸς καὶ ἡ συναλλαγὴ. Ἡθικὸς ἄνθρωπος δὲν λέγεται ἐκεῖνος ποῦ πειθαρχεῖ σεξουαλικῶς, ἐνῶ εἰς τὰς λοιπὰς συναλλαγὰς του εἶναι «ὡσπερ ὁ ἔθνικὸς καὶ ὁ τελώνης». Τοιαύτη ἠθικότης ἐξη-

γεῖται θαυμάσια ἀπὸ τὸν Φρόνιτ, ὄχι ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον κυριολεκτικῶς μαστίζει σήμερον τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν μας ζωὴν ἐν γένει, εἶναι ὅτι εἰς τὸ προσκῆνιον τῆς δράσεως καὶ τῆς ἐπιρροῆς προωθοῦνται πρόσωπα, ποῦ ἐνῶ «σχίζονται» διὰ τὴν ἠθικὴν εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰ γραφόμενά τους, εἶναι εἰς τὴν πραγματικότητά ἄνθρωποι διεφθαρμένοι, ποῦ ἐμποροῦνται τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὴν ἠθικὴν.

Εἶναι ἀδύνατον χωρὶς θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀναγέννησιν νὰ γίνῃ ἀληθινὰ αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη μιᾶς συγχρόνου ἀναγωγῆς καὶ ἐρμηνείας τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεως. Ἡ ἐμβάθυνσις εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανικοῦ Κινήματος ἀποτελεῖ βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ μίαν θεολογικὴν ἄνθησιν.

Εἶναι δυνατόν νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὸν σημερινὸν «ἀκαδημισμὸν» εἰς τὴν θεολογίαν μας χωρὶς νὰ καταλήξωμεν εἰς μίαν ἀνωτέρας ἔστω στάθμης συναισθηματικὴν καὶ χαώδη εὐσεβολογίαν, ποῦ λαμβάνει συχνὰ τὸ ὄνομα τῆς θεολογίας. Τὸ δεύτερον αὐτὸ εἶδος τῆς θεολογικῆς παραγωγῆς εἰς τὰς ἀγγλοσαξωνικὰς χώρας καλεῖται συνήθως «θεολογία τῶν ἐφημερίδων» (Newspaper theology).

Ζῶντες εἰς τὴν Ἑλλάδα, ποῦ εἶναι ἡ χώρα τοῦ φωτός καὶ τῆς ἀρμονίας, καὶ ἔχοντες ὡς ὀδηγὸν μας τὴν παράδοσιν τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι συνεδύασαν ἀρμονικῶς τὴν γνῶσιν τῆς ἐποχῆς τῶν μετὰ τὴν βαθεῖαν χριστιανικὴν τῶν πίστιν, εἶναι δυνατόν καὶ ἐπιβεβλημένον νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ σήμερον μίαν ἀρμονικὴν σύνθεσιν. Τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς τοιαύτης συνθέσεως θὰ εἶναι ἀσφαλῶς μεγάλα διὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ μας.

(Τέλος)

ΣΑΒΒΑΣ ΑΓΟΥΡΙΔΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1 — 5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

Πωλοῦνται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα καὶ εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ καὶ ταχυδρομικῶς, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΤΟ ΑΝΑΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ *

Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.

Οἱ μεγάλοι τίτλοι ἐπωνυμίας ἀποδίδονται εἰς τοὺς ἐπιφανεῖς ἄνδρας ἀπὸ τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ, ἡ δὲ ἱστορία τοὺς περιβάλλει μὲ τὴν αἴγλην τῆς Χρυσόστομον ἐπωνόμασεν ὁ λαὸς τῆς Ἀντιοχείας τὸν πρῶτον καὶ μειλίχιον πρεσβύτερον τῆς πόλεως Ἰωάννην, διότι μὲ τὴν ἀπαράμιλλον εὐγλωττίαν του καὶ τὴν ρητορικὴν του δεινότητα, ὡς πολῦτιμος χρυσοῦς ὠφελείας ἐξήρχετο ἀπὸ τὸ στόμα του ὁ βαθυστόχαστος λόγος τῆς διδασκαλίας του.

Ὁ Ἰωάννης γεννήθη εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τὸ 347. Ὁ πατὴρ του Σεκοῦνδος, τὸν ὅποιον προῶρας ἔχασεν, ἦτο ἀνώτατος στρατιωτικὸς παράγων, ἡ δὲ μήτηρ του Ἀνθοῦσα, ἡ ὁποία ἦτο μόλις 20 ἐτῶν ὅταν ἀπέθανεν ὁ Σεκοῦνδος, ἀφωσιώθη στοργικῶς εἰς τὴν ἀνατροφὴν τοῦ Ἰωάννου. Ἐξέθρεψεν αὐτὸν χριστιανοπρεπῶς. Τὰ πρῶτα γράμματα ἐξέμαθεν ὁ Ἰωάννης εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ εἰς τὴν περίφημον φιλοσοφικὴν σχολὴν τῆς ἐσπούδασε τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ρητορικὴν. Ἠτύχησε νὰ γίνῃ μαθητῆς τοῦ διασήμου ρήτορος Λιβανίου. Ὁδτος ἐκτιμῶν τὰς ἐξαιρετικὰς ρητορικὰς ιδιότητας τοῦ μαθητοῦ του ἐπεδίωξε νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν ἐπιρροὴν τῆς μητρὸς του, νὰ τὸν κρατήσῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν καὶ νὰ τὸν ἀναδείξῃ διάδοχόν του εἰς τὴν ρητορικὴν.

Ὁ Ἰωάννης ἐνεπιστεῖθη ἡμέραν τινα εἰς τὸν Λιβάνιον τὴν ἀφοσίωσιν τῆς μητρὸς του, καθὼς καὶ τὴν ἀπόφασίν της ὅπως μὴ συνάψῃ δεῦτερον γάμον, χάριν τῆς ἀνατροφῆς του. Ὁ Λιβάνιος, καθὼς ἀναφέρει ὁ Ἰωάννης, μόλις ἤκουσε τὸν λόγον τοῦτον ἀνεφώνησε, «Ὡ θεοὶ τῆς Ἑλλάδος, ὁποίας γυναῖκας ἔχουσιν αὐτοὶ οἱ χριστιανοί!» Μετὰ τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν του ὁ νεαρὸς Ἰωάννης ἐξήσκησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου εἰς Ἀντιόχειαν. Ὁ Λιβάνιος δὲν ἔπαυε νὰ ἀποθαρμάζῃ τὸν μαθητὴν του, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Μελέτιος ἐκτιμῶν ὄχι μόνον τὰς ἀρετὰς τοῦ πνεύματος τοῦ Ἰωάννου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξαιρετικὸν τούτου ἦθος, τὸν προσήλκυσε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν ἐβάπτισε καὶ τὸν προεχειρίσεν εἰς ἀναγνώστην, πρὸς μεγάλην ἀγάλλιασιν τῆς μητρὸς του.

Πράγματι ὁ Ἰωάννης ἐπεδόθη μὲ ζέσιν εἰς θεολογικὰς μελέτας. Μὴ θεωρῶν ὅμως ἐπαρκῆ μίαν τοιαύτην προπαρασκευὴν διὰ τὴν ἱερωσύνην, ἀποφασίζει καὶ ἀποσύρεται εἰς τὴν ἔρημον, πρὸς συνάντησιν διασήμων τότε μοναχῶν, μὲ τοὺς ὁποίους ἤθελε νὰ συζητήσῃ. Εἰς μάτην ἡ μήτηρ του τὸν ἰκέτευε νυχθημερῶν κλαίονσα διὰ τὴν ἀπόφασίν του, καὶ διότι θὰ τὸν ἀπεχωρίζετο, ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι ἡ ὑγεία του ἦτο ἐπισηφαλής. Μετὰ στερήσεις καὶ κακουχίας ἐξ ἐτῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ θησαυροὺς χριστιανικῆς γνώσεως, ἐπέστρεψεν ὁ Ἰωάννης μὲ κλο-

νισμένην, ὡς ἐπόμενον, τὴν ὑγείαν του, τὴν ὁποίαν ὅμως ταχέως ἀνέκτησε χάρις εἰς τὰς στοργικὰς περιποιήσεις τῆς μητρὸς του.

Τὸ 380 ἐχειροτονήθη διάκονος καὶ μετὰ ἑξ ἔτη, ἦτοι τὸ 386, πρεσβύτερος. Ἐπὶ δέκα συνεχῆ ἔτη διδάσκων κατέστησε τὸν ναόν, εἰς τὸν ὅποιον ἐφημέρευε, πραγματικὴν κολυμβήθραν ἀναγεννήσεως. Χριστιανοὶ καὶ μὴ συνωθούντο διὰ νὰ ἀκούσουν τὸν Ἰωάννην κηρύττοντα. Τὰ θέματά του, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἦσαν κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅσον καὶ δογματικοῦ. Ἡ πίστις ἐκρατύνετο καὶ ἡ κοινωνία ἀπέκτα σὺν τῷ χρόνῳ τὸν χριστιανικὸν της χαρακτήρα. Πρὸς ταῦτα, καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν καὶ ἐλλείψεων ἠσκέετο ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου μὲ ἔντονον προσπάθειαν. Τὸ κήρυγμά του γενικῶς ἦτο βαθυστόχαστον εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἀληθειῶν τοῦ Ἐθαγγελίου, ἀλλὰ καὶ δημοτικώτατον εἰς τὴν ἔκφρασιν, διότι «ἤξευρε νὰ ἀρπάζῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν του μὲ εἰκόνας τοῦ καθημερινοῦ των βίου». Ἀπεκαλύπτετο δὲ πάντοτε εἰς τοὺς ἀκροατὰς του γνωρίζων κατὰ βάθος τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Ἐντεῦθεν ἐπωνομάσθη Χρυσόστομος.

Καθὼς εἶπομεν, αἱ ὀμιλῖαι τοῦ Χρυσόστομου ἀποτελοῦν σύστημα μᾶλλον χριστιανικῆς ἠθικῆς. Ὑπέροχοι ὡσαύτως αἱ ἐρμηνεῖαι του, ἐξαιρετοὶ αἱ περὶ ἱερωσύνης σκέψεις του, συστάσεις καὶ προτροπαί. Ἡ κοινωνία τὴν ὁποίαν ἀντίκρυζεν ἡ ψυχὴ τοῦ Χρυσόστομου, ἱσταμένη οὕτως εἰπεῖν εἰς τὰ μεθόρια τοῦ χριστιανικοῦ καὶ ἐθνικοῦ κόσμου, παρατρεῖ ὁ ἱστορικὸς Παπαρρηγόπουλος, διετέλει εἰς κρίσιν ἡλικίαν, καθ' ἣν ὁ μὲν νέος βίος δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀποφέρει τοὺς ἀγαθοὺς αὐτοῦ καρπούς, ἐκ δὲ τοῦ ἀρχαίου βίου πολλαὶ εἰσέτι ἐσώζοντο ἀτοπία καὶ δεισιδαιμονία. Ἡ κοινωνία αὕτη διετῆρει λόγου χάριν τὴν δουλείαν, ἐπίστευεν εἰς τοὺς οἰωνοὺς, εἰς τοὺς γόητας, εἰς τὰ φυλακτήρια ποῦ ἐπέβαλον ἡ δεισιδαιμονία καὶ αἱ προλήψεις, καὶ εἰς τὴν μαγείαν ἐν γένει. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ Ἀντιόχεια κυριολεκτικῶς ἐλάτρευε τὸν Χρυσόστομον.

Τὸ 397 συνέπεσε νὰ χηρεύσῃ ὁ ἀρχιεπισκοπικὸς θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶχεν ἀποθάνει ὁ Νεκτάριος, ὁ τὸσον ἀδρανῆς διάδοχος Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ἐριδες καὶ φιλοδοξία εἶχον ἀναπτυχθῆ περὶ τὴν διαδοχὴν, ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ λαὸς ἔστρεψαν τὰ βλέμματα πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν. Ὁ Χρυσόστομος ἐκρίθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου ὁ μόνος ἐνδεδειγμένος ὅπως ἀνέλθῃ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ἀλλ' εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν πρόσκλησιν ὁ Χρυσόστομος ἀντέταξε κατηγορηματικὴν ἄρνησιν, διότι δὲν ἤθελε νὰ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ λαόν, διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ κοινωνικὴν καλλιέργειαν τοῦ ὁποίου τὸσον εἶχε μοχθήσει, τὸν ὅποιον τὸσον ἠγάπα καὶ παρὰ τοῦ ὁποίου τὸσον ἠγαπάτο. Ἐν τούτοις, εἰδικῆ αὐτοκρατορικῆ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 42 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

πρεσβεία ἀφιχθείσα εἰς Ἀντιόχειαν ἐξηνάγκασε τὸν Χρυσόστομον νὰ ἔλθῃ εἰς Κπολιν. Χειροτονεῖται ἐπίσκοπος τὸν Φεβρουάριον τοῦ 398.

Ἐπέπρωτο ὁμως νὰ ἀποβῆ δι' αὐτὸν μαρτυρικός Γολγοθᾶς ὁ ἀρχιεπισκοπικός θρόνος τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. Κατηγλαῖσμένος μετὰ τὴν αἴγλη τῆς μεγάλης φήμης του ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μετὰ ἐξαιρετικὴν εὐλάβειαν καὶ τιμὴν τόσον ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὴν αὐλήν, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν λαόν, μηδὲ τῆς ἐκκεντρικῆς βασιλίσσης Εὐδοξίας ἐξαιρουμένης, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ παντοδύναμου τότε πλὴν τυραννικοῦ καὶ βαναύσου πρωθυπουργοῦ Εὐτρόπιου. Δέον νὰ σημειωθῆ, ὅτι ὁ Εὐτρόπιος οὗτος μὴ ἀνεχόμενος τὰ προνόμια τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ καιροῦ ἐπέζητει νὰ καταργήσῃ τὸ τόσον ψυχολογικὸν διὰ τὴν ἐποχὴν καὶ αἰσθηματικὸν προνόμιον αὐτῆς, κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ δικώμενοι ὑπ' αὐτοῦ, καταφεύγοντες, ὡς εἰς ἄσυλον τῆς θείας εὐσπλαγγνίας, εἰς ναὸν τινα, ἐσώζοντο, ἀλλὰ καὶ ἀπηλλάσσοντο πάσης κατηγορίας καὶ ποινῆς.

Συνέντευχεν ὁμως ὁ παντοδύναμος οὗτος Εὐτρόπιος νὰ περιπέσῃ εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ ὁποῖος πιεζόμενος βαρύντατα ὑπὸ πολιτικῆς ἀνάγκης κατεδίκασε τοῦτον εἰς θάνατον. Ὁ Εὐτρόπιος τότε ἔσπευσε νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ναὸν τῆς μητροπόλεως καὶ τρέμων ἀπὸ τοῦ φόβου ἐκρύβῃ ὑπὸ τὴν ἁγίαν Γράπεζαν. Πλήθη κόσμου τὸν παρηκολούθησαν εἰς τὸν ἀγωνιάδην δρόμον του, ἐνῶ οἱ ἐντεταλμένοι τὴν σύλληψιν στρατιῶται τὸν κατέδωκαν.

Σπανίως ὁ μέγας μητροπολιτικὸς ναὸς συνεκέντρωσεν εἰς ἕκτακτον περίστασιν τόσα πλήθη, τὰ ὁποῖα ἔσπευσαν νὰ παρακολουθήσουν τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦ τυραννικοῦ Εὐτροπίου. Ἦρεμος καὶ πρῶτος ἔφθασε καὶ ὁ Χρυσόστομος εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἰδρύσει τὸ πρῶτον ὁ Μ. Κωνσταντῖνος. Ἀνῆλθεν εἰς τὸν ἄμβωνα ἀτάραχος καὶ γαλήνιος, καὶ ὑπὸ τὴν ἔκστασιν τοῦ κόσμου ἤρχισε νὰ ἐκφωνῇ τὸν παθητικώτατον ἐκείνον λόγον του, περὶ ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος κατεδείχθη ὄντως ἡ ψυχικὴ του μεγαλοπρέπεια καὶ τὸ ἠθικὸν του κύρος. Προσβλέπων μετὰ χριστιανικὸν οἶκτον πρὸς τὸν ὑπὸ τὴν ἁγίαν Γράπεζαν κρυπτόμενον Εὐτρόπιον, καὶ ἐνθυμούμενος τὰς τιμὰς, τὴν δόξαν, καὶ τὴν δύναμιν, μετὰ τὴν ὁποῖαν ἦτο περιβεβλημένος ὁ τὰ μάλα εὐνοούμενος τοῦ αὐτοκράτορος αὐλικός, ἤρχισε τὸν λόγον του ὡς ἑξῆς: «Ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης! Ποῦ νῦν ἡ λαμπρὰ τῆς ὑπατείας περιβολή; ποῦ αἱ φαιδραὶ λαμπάδες; ποῦ οἱ κρότοι καὶ οἱ χοροὶ καὶ αἱ θαλίαι (εὐωχίαι) καὶ αἱ πανηγύρεις; ποῦ οἱ στέφανοι καὶ τὰ παραπετάσματα; ποῦ ὁ τῆς πόλεως θόρυβος καὶ αἱ ἐν ἵπποδρομίαις ἐδημῖαι, καὶ τῶν θεατῶν αἱ κολακείαι; Πάντα ἐκεῖνα οἴχεται, καὶ ἄνεμος πνεύσας ἀθρόον μὲν τὰ φύλλα κατέβαλε, γυμνὸν δὲ ἡμῖν τὸ δένδρον ἔδειξε, καὶ ἀπὸ τῆς ρίζης αὐτῆς σαλευόμενον λοιπόν!» Καὶ ἀφοῦ μετὰ καταπλήσσοσαν ὄντως ρητορικὴν ἔξαρ-

σιν ἀνέπτυξε τὸ θέμα περὶ ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἐπεκαλέσθη μετὰ στοργικὴν φωνὴν καὶ δύναμιν τὴν ὑπὲρ τοῦ καταδικασθέντος εὐσπλαγγνίαν, τὴν ὁποῖαν αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐπιδεικνύει διὰ τῆς Ἐκκλησίας του. Ὁ Χρυσόστομος εἰσηκούσθη μετὰ πολλὴν εὐλάβειαν, καὶ ὁ Εὐτρόπιος ἐξῆλθε σῶος. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐσεβάσθη καὶ αὐτὸς τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο προνόμιον τῆς Ἐκκλησίας, ἔδωκε χάριν εἰς τὸν Εὐτρόπιον, τὸν ὁποῖον ἀπλῶς ἐξώρισεν εἰς Κύπρον.

Ἐν τούτοις ὁ τόσον τιμώμενος Χρυσόστομος εἶχε νὰ ἀντιπαλαίῃ πρὸς δεινὸν ἐχθρὸν τῆς πίστεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τὴν καθολικὴν διαφθορὰν τῆς κοινωνίας, καθὼς τὴν περιγράφει ὁ ἱστορικός μας: «Ἄπασα ἡ περὶ τὸν βίον ἀσωτία, ἦν ἐπὶ πολλὰ ἔτη κατεστιγμῆται ὁ Χρυσόστομος εἰς Ἀντιόχειαν, παρίστατο ἤδη μυριοπλάσιος ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων. Ἡ πολυτέλεια τῆς αὐλῆς ὑπέμετρος, οἱ μεγιστᾶνες καταδάπανον τὰς περιουσίας αὐτῶν εἰς ἵπποδρομικοὺς ἀγῶνας, τὸ πλῆθος κατέτριβεν εἰς αὐτοὺς ἐπὶ ματαίῳ τὸν χρόνον, εἰς τὰ θέατρα ἢ ἀκολασία τῶν χορῶν καὶ τῶν ἀσμάτων ὑπερέβαινε πᾶν ὄριον, πολλοὶ τῶν ἱερέων εἶχον, πρὸς κοινὸν σκάνδαλον, εἰς τὰς εἰκίας αὐτῶν μοναχάς, τὰς ὁποίας ἐκάλουν διακόνους ἢ ἀδελφάς. Πολλοὶ τῶν μοναχῶν, ἐγκαταλιπόντες τὸν ἐρημικὸν βίον, ἐπλήρουσαν τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς οἰκίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ραδιουργοῦντες κερδοσκοποῦντες καὶ ἀκολασταίνοντες». Πρὸ τῆς ἠθικῆς λοιπὸν αὐτῆς πωρώσεως, τὴν ὁποῖαν ἀντίκρουζεν ὁ ἀποστολικὸς καὶ ἐπιεικέστατος ἐκεῖνος Ἱεράρχης, ἠναγκάσθη νὰ φανῆ σκληρὸς ἐλεγκτῆς καὶ ἀδυσώπητος.

Πλὴν τούτων, ἐνώπιόν του εἶχεν ὁ Χρυσόστομος τὸ μέγα κοινωνικὸν πρόβλημα τῆς ἀνισότητος. Ὑπῆρχον πλουσιώτατοι κτηματῖαι καὶ πτωχότατοι ἐργάται στερούμενοι πολλᾶκις καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρτου. Καὶ καθὼς συνήθως συμβαίνει, ἡ ἀσπλαγγνία καὶ ἡ περιφρόνησις τῶν πλουσίων πρὸς τοὺς πτωχοὺς, ἦτο ἐκδηλὸς καὶ προκλητικὴ. Ἐκτιζόν μεγαλοπρεπέστατα μέγαρα, λουτρῶνας, βαλανεῖα, καθὼς ἐλέγοντο τότε, ἐκτιζόν στοᾶς καὶ προσάτεια. Τὰ πάντα ἦσαν διακεκοσμημένα μετὰ χαρακτηριστικὴν πολυτέλεια «κόραξι καὶ γυψὶν ὑπερῶα καλλωπίζοντες», ἦτοι μετὰ διακόσμητικὸς χρυσοῦς κόρακας καὶ γύπας κατεστόλιζον τὰ ἀνώτερα μέρη τῶν οἰκοδομῶν. Αἱ ὄροφαὶ τῶν μεγάρων τῶν ἦσαν ἐπίχρυσοι, τὸ δάπεδον ἀπὸ ἐξαιρετὸν μωσαϊκὸν καὶ οἱ τοῖχοι ἐπενδεδυμένοι μετὰ πολυτελεῖ ἡ μάρμαρα. Καὶ αὐτὰ, λέγει ὁ Χρυσόστομος, τὰ δυσάνωμα σκευὴ τῆς ἀτομικῆς χρήσεως ἦσαν κατεσκευασμένα εἴτε ἀπὸ χρυσοῦν εἴτε ἀπὸ ἄργυρου! Ἀπερίγραπτος ἦτο ὡσαύτως ἡ πολυτέλεια τῆς ἀμφιέσεως τῶν πλουσίων καὶ εὐγενῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξήρχοντο εἰς τὰς ὁδοὺς ἐπὶ ἐπιχρῦσων ἢ ἐπαργύρων ἀμαζῶν, τὰς ὁποίας ἔσυρον καταστόλιστοι ἡμίονοι ἢ ἵπποι, συνοδευόμεναι, καὶ εἰς τὸν ναὸν ἀκόμη, ἀπὸ πλῆθος ἀκολουθίας δούλων, θεραπαινίδων καὶ ἄλλων παρασίτων. Τῆς κενოდόξου αὐτῆς πολυτελείας δαιμονικὴ πρῦτανις

ἔθεωρεῖτο ἡ βασίλισσα Εὐδοξία, ἡ ὁποία αὐτὴ διηύθυνε τὴν αὐτὴν καὶ τὸν αὐτοκράτορα Ἀρκάδιον καὶ ὅλην τὴν ζωὴν τῆς κοινωρίας.

Ἐπαρμυνώμενος ὁ Χρυσόστομος τῶν πτωχῶν ἐβροντοφῶνει ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος: «Τί μοι φέρεις σηρικὰ ἱμάτια καὶ ἵππους χρυσοχαλίνους καὶ ἡμίονους καλλωπιζόμενας; Ἡμίονοι καλλωπίζονται, ὁ χρυσὸς ἐν στέγῃ κατέχεται, τὰ χρήματα ἡμίονοι καὶ ἄλογα περιφέρουσι χρυσοῦς ἔχουσαι χαλινούς, ὁ δὲ πένης ἐν λιμῶ τηκόμενος τῇ θύρᾳ σου προσεδρεύει καὶ ὁ Χριστὸς λιμῶ τήκεται. Ὡ, τῆς ἐσχάτης ἀνοίας! Ποία ἀπολογία; ποία συγγνώμη, ὅταν ὁ Χριστὸς ἔσθηκε πρὸ τῶν θυρῶν σου, ἐν σχήματι πτωχοῦ, σὺ δὲ μηδὲν ἐπικαμπτόμενος; τίς σε ἐξαιρήσεται τῆς ἐκεῖσε τιμωρίας;» Ἴδιον λόγον στρέφον πρὸς τὰς καλλωπιζόμενας μετ' ὅσον κενοδοξίαν γυναῖκας ἠκούσθη ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέγων, «δέδοικα (φοβοῦμαι) μὴ ὑπὸ τῆς μανίας ταύτης προβαῖνον τὸ γυναικεῖον γένος, τεράτων ἀναλάβῃ μορφήν. Εἰκὸς γάρ (πιθανόν) αὐτὰς (οἱ γυναῖκες δηλαδὴ) καὶ τρίχας ἔχειν οἴμαι (νομίζω) χρυσᾶς καὶ τὰ χεῖλη καὶ πάντα χρυσὸν κατατηκοῦσαι οὕτω περιχρίειν». Ὁμιλῶν ἄλλοτε διὰ τὰς κενοδόξους τοῦ εἶδους τούτου γυναῖκας εἶπε: «Κατὰ ἄνοιαν κεράμια ποιοῦσι χρυσᾶ, καὶ χύτρας καὶ ἀλάβαστρα. Οἱ γυναῖκες δὲ (αἰσχύνονται, λέγει, πλὴν ἀναγκαῖον εἰπεῖν) ἀμίδας (οὐροδοχεῖα) χρυσᾶς ποιοῦσι... τὸ μὲν γὰρ πινάκια ἔχειν ἀργυρᾶ, οὐδὲ τοῦτο μὲν κατὰ φιλόσοφον ψυχὴν, ἀλλὰ τρυφῆς τὸ πᾶν, τὸ δὲ σκευὴ ἁκάθαρτα ποιεῖν ἐξ ἀργύρου, ἄρα τρυφῆς; ἀλλ' οὐκ ἂν εἶποιμι τρυφῆς, ἀλλ' ἀνοίας, οὐδὲ γὰρ τοῦτο, ἀλλὰ μανίας, μᾶλλον δὲ καὶ μανίας χεῖρον!»

Εἶναι εὐνόητον, ὅτι ὁ Χρυσόστομος περιέπεσε ἐν τῇ ἀμείλικτον ὀσμμένειαν τῆς βασιλίσης Εὐδοξίας, ἡ ὁποία ἦτο ἡ πέτρα ἀδιακόπων κοινωνικῶν σκανδάλων, εἰς τὰ ὁποῖα συνεπλέκετο πάντοτε καὶ ἡ τάξις τῶν αὐλικῶν, εὐγενῶν καὶ πλουσίων. Εἶχε κατορθῶσει ἐν τούτοις ὁ Χρυσόστομος νὰ δημιουργήσῃ σταθερὰν κοινωνικὴν συνείδησιν μεταξὺ τοῦ λαοῦ.

Τὸ ἀναμορφωτικὸν κήρυγμα του ἐκαρποφόρησε σπουδαίως. Ἡ Εὐδοξία ὅμως εἶχε κατορθῶσει οὐχὶ ἅπαξ νὰ πείσῃ τὸν ἄβουλον αὐτοκράτορα νὰ ἐξορίσῃ τὸν Χρυσόστομον. Ὁ μάρτυς, βαδίζων πρὸς τὴν ἐξορίαν ἀπέθανεν ἐν τέλει καθ' ὁδὸν εἰς πολίχνην, τινὰ Κώμωνα καλουμένην ὑπὸ τὰς πλέον ἀπανθρώπους συνθήκας. Ὁδεῶν πεζῆ, καὶ πρὶν φθάσῃ εἰς τὸν ἀποκεντρὸν τόπον τῆς ἐρημικῆς πόλεως Πιτυοῦντος, παρὰ τὸν Εὐξείνιον, παρέδωκε τὸ πνεῦμα τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 407, εἰς ἡλικίαν 60 ἐτῶν.

Ὁ Χρυσόστομος παραμένει εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ὁ πρῦτανος τῶν ἱεροκηρύκων, ὁ μέγας κοινωνικὸς ἀναμορφωτής. Οἱ 450 περίπου λόγοι του οἱ ὁποῖοι διεσώθησαν, ἀποτελοῦν αἰώνιαν πηγὴν ἐμπνεύσεων καὶ ἰδανικῶν ἠθικῶν συλλογισμῶν. Ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἦτο ποτε δυνατὸν νὰ λησμονήσῃ τὸν ἀναμορφωτὴν του. Μετὰ μίαν τριακονταετίαν ἤξιώσε τὴν ἀνακομιδὴν τῶν λειψάνων του εἰς τὴν βασιλίδα

τῶν πόλεων. Ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος Β' διέταξεν ἐπιβλητικὴν τελετὴν τῆς ἀνακομιδῆς. Ὁ ἴδιος, περιστοιχοῦμενος ἀπὸ τοὺς αὐλικούς καὶ μεγιστάνας, πλῆθος στρατοῦ καὶ λαοῦ, διεπεραιώθη εἰς τὴν ἐναντι τῆς Κπόλεως Χαλκηδόνα, πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ λάρνακος τῶν ἱερῶν λειψάνων. Ἐγρονυπέτησε πρὸ αὐτῆς καὶ προσευχόμενος ἰκέτευσε τὴν μακαρίαν ψυχὴν τοῦ Χρυσοστόμου νὰ συγχωρήσῃ τοὺς προκεκοιμημένους γονεῖς αὐτοῦ Ἀρκάδιον καὶ Εὐδοξίαν.

Διδάσκαλοι τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων.

Αὐτοὶ λοιπὸν εἶναι οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοὺς ὁποίους ὡς φωστῆρας πνευματικῶν τιμῶν σύμπας ὁ χριστιανικὸς κόσμος. Ἄλλ' οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι τιμῶνται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὡς Διδάσκαλοι τῆς οἰκουμένης, ἰδίᾳ δὲ ὡς οἱ Διδάσκαλοι τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων. Ἡ δευτέρα αὐτῆ ἱστορικὴ ιδιότης των, τοὺς ἐξοικειώνει βαθύτερον μετ' ἡν ἑλληνικὴν χριστιανικὴν συνείδησιν, ἡ ὁποία λίαν εὐλόγως πανηγυρίζει κατ' ἔτος ἰδιοπροπέως τὴν μακαρίαν μνήμην των.

Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως λοιπὸν αὐτῆς οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι κρίνονται ὡς οἱ πρῶτοι φιλοσοφῆσαντες Ἑλληνες χριστιανοὶ θεολόγοι. Εἶναι οἱ πρῶτοι ποὺ ἐχρησιμοποίησαν, καθὼς εἶπομεν, πλουσίως τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὴν ἑλληνικὴν σκέψιν καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἡ θεολογία των καὶ ἡ διδασκαλία των ἐν γένει, λαμπρύνεται ἀπὸ τὴν φιλοσοφικὴν αἴγλην τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Σύντρεῖς εἶχον σπουδάσει τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ρητορικὴν, ἀπὸ φιλοσόφους καὶ ρήτορας ἀνήκοντας εἰς φιλοσοφικὰ συστήματα τῆς ἀρχαίας θρησκείας. Πλὴν, ὡς αἱ μέλισσαι ἀπεκόμισαν μόνον ὅ,τι ὠφέλιμον καὶ ἐποικοδομητικὸν εἶχε νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν ἢ ἑλληνικὴ παιδεία. Ὁ Μέγας Βασίλειος μάλιστα, καθὼς ἀναφέρει ἡ ἔθνικὴ μας ἱστορία, «Ἐραστής ὢν ἐνθερμος τῆς ἀρχαίας ρητορικῆς καὶ ποιήσεως ἠθέλε νὰ ἐμφυσῆσθαι τὸν τοιοῦτον πρὸς τὰ ἀμίμητα ἐκεῖνα ἀριστουργήματα ἔρωτα εἰς τοὺς νέους χριστιανοὺς τοῦ πολυειδῶς ἤδη ἀλλοιωθέντος ἑλληνικοῦ κόσμου τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς. Ὅθεν ἔγραψε χάριν αὐτῶν παραίνεσιν ἐπιγραφομένην μὲν «πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐξ ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων», προτιθεμένην δὲ νὰ συναρμολογήσῃ ὅσον ἐνδέχεται τὸν νέον, τὸν χριστιανικὸν ἑλληνισμόν, πρὸς τὸν ἀρχαῖον, τὸν ἐθνικόν. Καὶ πρῶτον, διαγράφει ἐν συνόψει, εἰς τρόπον προσιτὸν τῇ διανοίᾳ τῶν νέων ἀκροατῶν, πρὸς οὓς ἀπευθύνεται, τὰς ἐπαγγελίας τῆς ἱεράς ἡμῶν πίστεως».

Τοιοτοτρόπως συνιστᾷ ὁ Μ. Βασίλειος πρὸς τοὺς νέους ὅπως ἐκπαιδεύονται εἰς τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ μελετοῦν τὰ ἀριστουργήματα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, εἰς τὰ ὁποῖα, ὡς ἐν κατόπτρῳ, μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς νὰ προγομνάζονται, ὥστε μετὰ τὴν πάροδον τῆς ἡλικίας καὶ τὴν ἀνάπτυξιν

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΗΡΩΪΚΑΙ ΜΟΡΦΑΙ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΚΡΗΣ

ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ (1880 - 1912)

Έγεννήθη εις τὸ χωρίον Σελιά-Άγίου Βασιλείου-Ρεθύμνης. Άνευ οὐδεμιᾶς σχεδὸν ὑλικῆς ὑποστηρίξεως ἔκ μέρους τῆς ἐντίμου μὲν, ἀλλὰ ὀρφανῆς πατρὸς οἰκογενείας του, κατάρθωσε νὰ σπουδάσῃ καὶ νὰ λάβῃ τὸ πτυχίον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ διορίζεται ἀμέσως καθηγητῆς ἐν τῷ Ἱεροδιδασκαλείῳ Κρήτης. Ἐδίδασκε καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ρητορικὴν καὶ καθ' ἑκάστην Κυριακὴν παρελάμβανε τοὺς σπουδαστὰς καὶ μετέβαινε εἰς τὰ χωρία, ὅπου ἐκήρυσσε κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Θείας λειτουργίας, διδάσκων οὕτω ὑποδειγματικῶς τὴν τέχνην τοῦ κηρύττειν ἐπ' ἐκκλησιαστικαίς.

Καρδιὰ ἀνοικτὴ, φαντασία ζωηρά, πνεῦμα εὐκίνητον, διάνοια ὀξεῖα, μέγα θάρρος καὶ πλήρης αὐτοπεποίθησις, φιλοπονία καὶ τάσις πρὸς τὴν πρόοδον, ὡς προσφωδῶς τὸν ἐσκιαγράφησε ὁ ἀείμνηστος ἐπίσκοπος Ρεθύμνης κυρὸς Χρῦσανθος, κατάρθωσε νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς ὑψηλείας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἀφοῦ ἐδίδασκεν ἐπὶ τινὰ ἔτη ἐν Κρήτῃ καὶ συνεπλήρωσε τὰς θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν Γερμανίᾳ. Τῇ 14ῃ Ἀπριλίου 1910 ἐξέλεγε Ὑφηγητῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Κατὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ Α' Βαλκανικοῦ πολέμου

κατετάγη ὡς ἐθελοντῆς στρατιώτης παρὰ τῷ πλευρῷ τοῦ γενναίου καὶ ἐμπειροπολέμου συνεπαρχιώτου του καπετὰν Κλειδῆ, εἰς τὴν ὁμάδα τοῦ ὁποίου ἐπολέμησε γενναίως ἐν Ἡπείρῳ.

Ἡ ἡγεσία τοῦ στρατεύματος ἀπεφάσισε τὴν κατάληψιν τοῦ Δρίσκου, ἐπικαίρου θέσεως πλησίον τῶν Ἰωαννίνων. Μετὰ τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον τοῦ Καπετὰν Κλειδῆ ἀναλαμβάνει τὴν ἡγεσίαν τῆς ὁμάδος καὶ ὁρμῶν πρὸς κατόληψιν τῆς ὀχυρᾶς τοποθεσίας καὶ ἐμφυλῶν τοὺς ἄνδρας του, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τοῦ θάρρους του, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῶν στίχων, οὓς ἀπήγγελε, πίπτει ἡρωϊκῶς μαχόμενος εἰς τὸν Δρίσκον. Ἡ γενέτειρα αὐτοῦ πρὸ τριετίας ἐτέλεσε ἐπιμνημόσυνον δέησιν εἰς μνήμην του παρουσία τοῦ Νομάρχου Ρεθύμνης, Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Κρήτης, Εἰσαγγελέως Πρωτοδικῶν Ρεθύμνης, Προέδρου Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ρεθύμνης καὶ ὄλων τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου, ὡμίλησαν δὲ συγκινητικώτατα ὁ Νομάρχης Ρεθύμνης κ. Ε. Παϊτάκης καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ρεθύμνης κ. Μ. Παπαδόκης. Ἐκτοτε τελεῖ καθ' ἑκάστον ἔτος κατὰ τὴν τελευταίαν Κυριακὴν τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ἐπιμνημόσυνον δέησιν εἰς μνήμην τοῦ ἀνδρός. Ὁ Διευθυντῆς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου

τῆς λογικῆς των κρίσεως νὰ δύνανται ὅπως κατανοήσουν τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας, αἱ ὁποῖαι κατὰ βάσιν δὲν διαφέρουν κατὰ πολὺ ἀπὸ ὅσα ἐσκιαγράφησαν ἢ ἀρχαία φιλοσοφία. Καὶ ἀφοῦ ἔθεσεν οὕτω τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἡ ἔξω, ἡ θύραθεν, καθὼς ἔλεγεν αὐτὴν, ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ φιλοσοφία εἶναι ἀπαραίτητον προγύμνασμα καὶ καλλώπισμα πάσης χριστιανικῆς ψυχῆς, συμπεραίνει ὁ Μ. Βασίλειος, ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσέχωμεν ἐξ ἴσου τὸν νοῦν εἰς πάντα τὰ παρὰ τῶν ποιητῶν καὶ τῶν ρητόρων γραφέντα».

Εἶναι λίαν ἐκφραστικὴ ἡ εἰκὼν τὴν ὁποῖαν παρουσιάζει πρὸς τοὺς νέους, διὰ νὰ κατανοήσουν τὴν ἀνάγκην τῆς προσοχῆς αὐτῆς, κατὰ τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων φιλοσοφημάτων. Καθὼς, λέγει, ὅταν κόπτωμεν τὰ τριαντάφυλλα, με προσοχὴν τὰ ἀπαλλάσσομεν ἀπὸ τὰς ἀκάνθας, διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν εὐαδίαν των καὶ τὴν ὀφαιότητά των, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ὅταν παραλαμβάνωμεν ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς καὶ φιλοσόφους ὅ,τι εὖοσμον ἠθικῶς, χρῆσιμον καὶ ὀφέλιμον, νὰ προφυλασσώμεθα ἀπὸ τὰ τυχὸν ἐκφραζόμενα βλαβερὰ διὰ τὴν χριστιανικὴν συνείδησιν. Ταῦτα, ἴσως νὰ συνεβιβάζοντο τότε πρὸς τὰς ἐπικρατούσας κατὰ τὴν ἐποχὴν των ἠθικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀρχὰς. Ἄλλωστε, λέγει, ὅλοι οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ ποιηταί, κατὰ τὰς δυνάμεις του ἑκάστος, ἀρετῆς ἐπαινον διεξήλθον». Διὰ τὸν λόγον

τοῦτον, ὁ Μέγας Βασίλειος εὐρίσκει ὅτι πολλῶν φιλοσόφων αἱ ἀρεταὶ συμφωνοῦν πρὸς τὰ ἱερώτατα τοῦ Εὐαγγελίου παραγγέλματα. Εἰδικῶς μάλιστα διὰ τὸν Πλάτωνα ἐφρόνει, ὅπως καὶ ὁ Ἰουστίνος ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς εἶχε διακηρύξει ἀπὸ τοῦ β' αἰῶνος, ὅτι «οὐκ ἀλλότριά εἰσι τὰ Πλάτωνος διδάγματα τοῦ Χριστοῦ».

Γενικῶς εἰπεῖν, οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι ἐπίστευον ἀκραδάντως, καθὼς καὶ ὁ πρὸ τούτων ἀκμάσας Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς (150-215), ὅτι ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία καὶ ἡ ποίησις ἀπετέλουν ἀπαραίτητον προπαιδείαν, διὰ τὴν ἐρμηνεῖαν καὶ κατανοήσιν τῶν δογμάτων τῆς χριστιανικῆς πίστεως: «Ἦν μὲν οὖν πρὸ τῆς Κυρίου παρουσίας εἰς δικαιοσύνην Ἑλληνισιν ἀναγκαία φιλοσοφία, νυνὶ δὲ χρησίμη πρὸς θεοσέβειαν γίνεται, προπαιδεία τις οὕσα τοῖς τὴν πίστιν δι' ἀποδείξεως καρπουμένοις».

Ὑπὸ τὰς ὑπερόχους λοιπὸν ιδιότητάς των αὐτὰς, οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι κατελάμπρυναν τὴν ἐποχὴν των, ὡς οἱ κατ' ἐξοχὴν πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ κορυφαῖοι Διδάσκαλοι τῆς οἰκουμένης. Διὰ δὲ τῆς ἀναμορφωτικῆς δράσεώς των ἀπέβησαν οἱ δημιουργοὶ τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος, τὸ ἀγλάισμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ καύχημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους.

(Τέλος) Ἀρχιμ. Ι. Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.Θ.
τίως Διευθυντῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βοστώνης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Οί ἀρραβῶνες τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου.

Τὸ εὐτυχές γεγονός τῶν ἀρραβῶνων τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου τῆς Ἑλλάδος Κωνσταντίνου μετὰ τῆς Παιγκιπλίσεως Ἀννας-Μαρίας τῆς Δανίας ἐπλήρωσε χαρὰς τὰς καρδίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ οὐ μόνον διότι εἶναι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εὐχάριστον, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς βλέπει, ὅτι ὁ μέλλον Βασιλεὺς του θὰ δλοκληρώσῃ προσεχῶς δι' αὐτοῦ τὴν προσωπικότητά του καὶ θὰ δννηθῇ ἀπερίσπαστος πλέον νὰ προπαρασκευασθῇ μετὰ τῆς συντροφῆς τῆς ζωῆς του διὰ τὰ μελλοντικὰ βασιλικά των καθήκοντα.

Ἡ «Ἐκκλησία», συνειδητοῦσα τὰς εὐχὰς τῆς μετὰ τῶν εὐχῶν δλοκληροῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, εὐχεται ὅπως οἱ ἀρραβῶνες τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου μας σημάνουν δι' αὐτὸν τὴν ἀπαρχὴν μιᾶς πλήρους εὐτυχίας καὶ γίνουν νέον κίνητρον εἰς τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν προπαρασκευήν, ἥτις θὰ εἶναι ἰδεώδης, ὅταν ἀφορᾷ εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δημοσίας ζωῆς καὶ ἰδίως τοῦ πνευματικοῦ βίου τῆς χώρας μας.

Δέον νὰ τύχη μιμήσεως.

Κατόπιν εὐστόχου ἀποφάσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομου συνεκροτήθη, ὑπὸ τὴν προεδρίαν Αὐτοῦ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν με σκοπὸν τὴν παρακολούθησιν

τῶν κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται εἰς ἀταξίαν, καθὼς καὶ τῶν ψαλτῶν καὶ νεωκόρων τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐξ ἐπόψεως ἠθους καὶ καλῆς ἐκτελέσεως τῶν τελετουργικῶν καὶ ὑπηρεσιακῶν καθηκόντων των. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συμβούλιον θὰ ὑποδεικνύῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ὀφειλομένην διαγωγὴν καὶ συμπεριφορὰν καὶ παραλλήλως θὰ προβαίη εἰς τὴν νόμιμον τιμωρίαν τῶν παρεκτροπομένων.

Νομίζομεν, ὅτι ἡ ἀξία ἰδιαίτερας ἐξάρσεως ἀπόφασις αὕτη δέον νὰ τύχῃ μιμήσεως ἐκ μέρους ὄλων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν μας, διότι εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ κατανοήσουν πάντες οἱ ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς διακονοῦντες, ὅτι πρέπει ἡ ζωὴ των νὰ εἶναι ἱεροπρεπῆς καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν καθηκόντων των ἀνάλογος πρὸς τοὺς ὑψηλοὺς σκοποὺς τῆς ἐν τῷ ναῷ διακονίας.

Ὁρθῶς κατακρίνει.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλαίας κ. Ἀθηναγόρας σχολιάζων ἐν τῷ ἐπισήμῳ ὄργανῳ τοῦ κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας «τὰς σκέψεις τοῦ Βατικανοῦ διὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν», ὀρθῶς κατακρίνει τὴν προσπάθειαν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἡ ἐπιδιωκομένη «ἐνότης» ἔχη κατ' οὐσίαν χαρακτήρα «ἀφομοιώσεως ὑπ' αὐτῆς τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, καλουμένων νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον», τ.ἔ. τὸν Παπισμὸν.

Ἡ προσπάθεια αὕτη εἶναι ὄλως ἀπαράδεκτος

Ἔργα Χρήστου Μακρῆ.

1) Αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ καὶ ἡ Ἐπιστήμη ἐν αὐταῖς. Ἐφημ. «Νέα Ἐρευνα» ἀριθ. 7 καὶ «Ἐλεύθερον Βῆμα» ἀριθ. 1 Χανιά 1905.

2) Ἡ ἀγωγή καὶ ἡ θέσις τοῦ μαθητοῦ τοῦ Γυμνασίου ἐν Γερμανίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν. Ἀθῆναι «Ἑλληνισμός» Αὐγούστου 1907.

3) Ἡ Διδαχὴ τῶν 12 Ἀποστόλων καὶ τὸ ἀρχαῖον ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα. Διατριβὴ ἐπὶ ὑψηγείᾳ. Λάρισα 1910.

Ἄρα κριτικὴν τοῦ βιβλίου ὑπὸ Γ. Κονιδάρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, εἰς μελέτην αὐτοῦ «Νεαὶ ἔρευναι πρὸς λύσιν τῶν πηγῶν του ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος τοῦ ἀρχικοῦ Χριστιανισμοῦ 34-155 μ.Χ.» ἐν Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρίδι Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 1957-1958, σελ. 201.

4) Τὰ ἀνέκδοτα Μαξίμου τοῦ ὁμοιογροῦ μετ' εἰσαγωγῆς καὶ κριτικῆς γνησίον καὶ μῆ.

5) Ἡ θέσις καὶ ἡ σημασία τοῦ Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου διὰ τὴν ἱστοριογραφίαν τῆς Ἐκκλησίας Ἀθῆναι 1911.

Γ. Π. ΓΙΑΝΝΗΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀντεισαγγελεὺς Ἐφετῶν

Σελίων ὀνόμασε μιαν αἵθουσαν τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου αἵθουσαν Χρήστου Μακρῆ.

Τῇ προτάσει τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Δημητρίου Σίμου Μπαλάνου, κοσμητορὸς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἡ Σύγκλητος ἐνέκρινε τὸν ἐντοιχιζομὸν ἀναμνηστικῆς πλακὸς πρὸς τιμὴν του, ἥτις καὶ ἐνετοχιόθη κατὰ τὴν κεντρικὴν εἰσοδὸν τοῦ Πανεπιστημίου, ἀριστερὰ τῷ εἰσερχομένῳ καὶ εἰς ἦν ἀναγράφεται «Χρῆστος Μακρῆς Ὑφηγητῆς τῆς Θεολογίας ἔπεσε εἰς τοὺς κατὰ τῶν Τούρκων πολέμους 1912-1913».

Ὁ ἡρωϊκὸς θάνατος τούτου, ὡς καὶ τοῦ Μ. Γαζῆ διδάκτορος τῆς Θεολογίας, εἰς οὓς εὐρὸ διηνοίγετο τὸ ἐπιστημονικὸν στάδιον, ἐστέρησε τὴν Θεολογικὴν ἐπιστήμην λαμπρῶν Θεολόγων.

Ἐφέτος συμπληροῦνται 50 ἔτη ἀπὸ τοῦ ἡρωϊκοῦ θανάτου του.

Ὑποβάλλω τὴν γνώμην ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ μνήμη αὐτοῦ, ὡς καὶ τοῦ καπετάν Κλειδῆ νὰ τιμηθῇ ἐπισημότερον. Τὸν λόγον ἔχει ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἡ Ἐκκλησία Κρήτης, ἥς ὑπῆρξεν εὐσεβὲς τέκνον, ἡ γενέτειρά του καὶ ἡ Παγκρήτιος Ἐνωσις Ἀθηνῶν.

διὰ τοὺς Ὀρθοδόξους. Ἡ ἐπιστροφή δέον νὰ γίνῃ ἔχι εἰς τὸν Παπισμὸν, ἀλλ' εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν ὀκτῶ πρώτων αἰώνων καὶ τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, εἰς τὴν ὁποίαν ἔμεινε πιστὴ μόνῃ ἡ Ὀρθοδοξία καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεμακρύνθησαν τόσον οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, ὅσον καὶ αἱ προτεσταντικαὶ παραφράδες.

Διὰ τὰς θέσεις Ἐπιμελητῶν καὶ Ἐφόρων Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων.

Διὰ τοῦ Α.Ν. 1947/39 καὶ διὰ τοῦ Ν.Α. 1521/42 προεβλέπετο ἡ τοποθέτησις θεολόγων εἰς θέσεις Ἐπιμελητῶν καὶ Ἐφόρων Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων, λόγῳ τῶν εἰδικῶν αὐτῶν σπουδῶν, αἱ ὁποῖαι μεγάλως συντελοῦν εἰς τὴν μελέτην τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης, ὡς ἐκφάνσεως τοῦ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ. Ἄλλως τε, ὡς εἶναι γνωστὸν, ἡ σύστασις καὶ ἀνάπτυξις τῆς Ἐπιστήμης τῆς Χριστιανικῆς καὶ Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας ἐν Ἑλλάδι ὀφείλεται κυρίως εἰς τοὺς θεολόγους ἐρευνητάς. Παρὰ ταῦτα, κατὰ τρόπον ὄλως ἀπαράδεκτον διὰ τοῦ Β.Δ. 634/1960 ἀπεκλείσθη ἡ δυνατότης τῆς πλαισιώσεως τῶν Ἐφοριῶν Βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων ὑπὸ θεολόγων.

Ἡ εἰς βάρος τῶν θεολόγων ἀδικία αὕτη δικαίως προεκάλεσε προσφάτως τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας. Ἐν ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου τούτου πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Προεδρίας Κυβερνήσεως τονίζει τὴν ἀνάγκην «τῆς ἐπαναφορᾶς ἐν ἰσχύϊ τῶν διατάξεων τοῦ καταργηθέντος νόμου, δεδομένου, ὅτι τοῦτο θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀπορρόφησιν ἀριθμοῦ τινος ἀδιορίστων θεολόγων», οἱ ὁποῖοι πολλάκις ἔχον «σπουδὰς καὶ εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν εἰς τὴν Βυζαντινὴν Ἀρχαιολογίαν». Ἄλλ' ἀνεξαρτήτως τοῦ πρακτικοῦ τούτου λόγου, πρέπει ἐπὶ τέλους οἱ ἀρμόδιοι νὰ κατανοήσουν, ὅτι ἄνευ θεολογικῶν προϋποθέσεων καὶ γνώσεων εἶναι τελείως ἀδύνατος ἡ ἱκανοποιητικὴ κατανοήσις καὶ ἐρμηνεία τῶν μνημείων τῆς βυζαντινῆς τέχνης.

Ὁ Στρατὸς καὶ οἱ Θεολόγοι.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐξαρθῇ καὶ ἕτερον ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, ἀπευθυνθὲν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ προτεῖνον τὴν χρησιμοποίησιν θεολόγων ὡς μόνιμον προσωπικὸν διὰ τὴν ἐθνικὴν καὶ ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων.

Ὡς τονίζεται ἐν τῷ ἀξιολόγῳ τούτῳ ἔγγραφῳ, «εἰς τοὺς δυσκόλους τούτους καιροὺς τῆς διαβρώσεως τῶν εὐγενεστέρων ἰδεῶν καὶ τοῦ κλονισμοῦ τῶν ἠθικῶν ἐρεισμάτων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἡ στρατευομένη νεότης ἔχει ἀνάγκην συστηματικῆς προσπάθειας πνευματικῆς χειραγωγήσεως πέραν τῆς περιοδικῆς προσφερομένης ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἱερέων καὶ τῶν στρατευομένων πρωτοπείρων θεολόγων, διὰ νὰ ἐμψυχῶται καὶ νὰ ἐγκολπωθῇ τὰ ἰδεώδη τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς Παραδόσεως. Τὴν ἱκανοποίησιν τῆς οὐσιώδους αὐτῆς ἀνάγκης δύναται νὰ ἀναλάβουν

δεδοκιμασμένοι ἐν τῷ στρατεύματι θεολόγοι, οἵτινες, ἀφυπηρετοῦντες μὲ ἀρίστην ἐπίδοσιν τῶν τάξεων τοῦ Στρατοῦ, παραμένον ἐπὶ μακρὸν ἀδιορίστοι καὶ ἀνεργοὶ λόγῳ πληρώσεως τῶν κενῶν θέσεων ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδεύσει. Οἱτοί, κατ' ἐπιλογὴν, δύνανται νὰ συγκροτήσουν εἰδικὸν Σῶμα, μὲ ἀνάλογον πρὸς τὰς σπουδὰς τῶν βαθμῶν, παρὰ τῇ ὕπηρεσίᾳ Ἐθνικῆς καὶ ἠθικῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ νὰ συντελέσουν, μὲ τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν συγχρονισμένων μεθόδων, καθοδηγήσεως, εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει πνευματικοῦ φρονήματος τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τοῦ Ἔθνους».

Πιστεύομεν, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Ἀμύνης θὰ υἰοθετήσῃ τὰς προτάσεις ταύτας καὶ θὰ προωθήσῃ τὴν ταχεῖαν ἐφαρμογὴν τῶν, ἥτις, οὐ μόνον θὰ συντελέσῃ κατὰ τι εἰς τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῶν ἀδιορίστων θεολόγων ἀλλὰ καὶ θὰ ἐνισχύσῃ σημαντικῶς ἐξ ἐπόψεως πνευματικῆς τὰς τάξεις τοῦ Ἐθνικοῦ μας στρατοῦ διὰ τῆς τονώσεως τοῦ ἠθικοῦ φρονήματος αὐτῶν.

Διὰ τοὺς ἐν Γερμανίᾳ Ἑλληνας ἐργάτας.

Ὁ ἐξαιρετὸς καὶ διαπρεπὴς γερμανὸς δημοσιογράφος Edmund Plazinski, ὅστις εἶναι συντάκτης καὶ συνεργάτης πολλῶν γερμανικῶν ἐφημερίδων, συνεργάτης γερμανικῶν ραδιοφωνικῶν σταθμῶν καὶ μέλος τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐκδίδει τὸ Διεθνὲς Παλαιοκαθολικὸν Δελτίον Πληροφοριῶν ἐδημοσίευσεν εἰς τὰς γερμανικὰς ἐφημερίδας «Deutsches Volksblatt» καὶ «Badische Volkszeitung» ἰλιαν ἐνδιαφέρον ἄρθρον, ἔχον σχέσιν πρὸς τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν τῶν ἐν Ἀντικῇ Γερμανίᾳ Ἑλλήνων ἐργατῶν.

Ὡς ἀποκαλύπτει ὁ ἀρθρογράφος, ἐπειδὴ οἱ εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Θυατείρων ὑπαγόμενοι Ἑλληνες κληρικοί δὲν ἐπαρκοῦν, διὰ νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰ ἐναντι τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν ποιμαντικὰ τῶν καθηκόντα, δι' αὐτὸ διάφοροι τυχοδιώκται γερμανικῆς ἐθνικότητος, παρουσιαζόμενοι ὡς «ὀρθόδοξοι κληρικοί», προσπαθοῦν νὰ κερδίσων τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν, τελοῦντες πρὸς χάριν τῶν τὴν ὀρθόδοξον λειτουργίαν εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Οἱ «κληρικοί» οὗτοι παρουσιάζονται ὡς ἀνήκοντες εἰς τὴν «ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Γερμανίας» («Orthodoxe Kirche von Deutschland»), ἥτις τελεῖ δῆθεν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας. Ὡς προκαθήμενος τῆς «Ἐκκλησίας» ταύτης παρουσιάζεται ὁ πρόην ρωμαιοκαθολικὸς φοιτητὴς τῆς Θεολογίας Herbert Rothemann, ὁ ὁποῖος αὐτοτιτλοφορεῖται ὡς ... «ἀρχιεπισκοπὸς Βόρις».

Ἐν τῇ «ἐκκλησίᾳ» ταύτῃ ἀνέπτυξε δράσιν καὶ ἕτερος πρόην ρωμαιοκαθολικὸς φοιτητὴς τῆς Θεολογίας, ὁ Emil Lermner, ὅστις ἐπὶ διετίαν ἔδρασεν ὡς «πατὴρ Θεοδόσιος». Τέλος συλληφθεὶς ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας δι' ἠθικὰ παραπτώματα καὶ ἐπὶ ἀντιποίησιν ἀρχῆς ἠτόκτονησε, ἀφοῦ ματαίως ἀπεπειράθη νὰ δραπετεύσῃ.

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος» *Rothemund* συνεχίζει τὴν δρᾶσίν του ἀνεμποδίστως, προσπαθῶν νὰ ὀδηγήσῃ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του τοὺς Ἑλλήνας ἐργάτας. Τὸν Μάϊον τοῦ 1962 ἴδρυνε τὴν «Ὁρθόδοξον ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν» τῆς περιοχῆς τοῦ Ρήνου καὶ τῆς Βεστφαλίας καὶ ὥρισεν ὡς «γενικὸν βικᾶριον» ἐν αὐτῇ τὸν ἀρχιμανδρίτην Παῦλον, ὅστις εἶναι ὁ μεταπολεμικῶς ἐγκαταλείψας προῶρως τὸ σὺμμανιστικὸν γυμνάσιον τῆς Λειψία *Clemens M. Blumlerg.* Οὗτος διακηρύσσει, ὅτι «ἀπεδείχθη ἐπιστημονικῶς», ὅτι ὁ «Χριστὸς δὲν ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ»!

Πάντα ταῦτα ἀποδεικνύουν ἀφ' ἑνός, ὅτι ἡ εἰς Γερμανίαν ἀποστολὴ ἐκλεκτῶν Ἑλλήνων κληρικῶν πρὸς χάριν τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν πρέπει νὰ ἀποτελῇ διαρκὲς μέλημα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀφ' ἑτέρου, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τῶν ἐν Ἑυρώπῃ ἐκπροσώπων του καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ διαφωτίσῃ καταλλήλως τοὺς ἐν Γερμανίᾳ Ἑλλήνας ἐργάτας, διὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἐκ τῶν διαφόρων τυχodiωκτῶν, περὶ τῶν ὁποίων δίδει πληροφορίας ὁ ἐκλεκτὸς δημοσιογράφος *Plazinski.* Πρέπει οἱ ἐν Γερμανίᾳ Ἑλληνες ἀδελφοί μας πάσῃ θυσίᾳ νὰ προφυλαχθοῦν ἐκ τῶν ἐπαπειλούντων αὐτοὺς κινδύνων.

«Ἐκ τοῦ πικροῦ γλυκῦ».

Τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ παρατηρήσει λεχθέντα ὑποβοηθοῦν εἰς τὸ νὰ ἐκτιμήσωμεν ἔτι περισσότερον τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου ἰδρυθεῖσαν ἐν Γερμανίᾳ «Ὁρθόδοξον Διακονίαν τοῦ Νίντεροάχεν», περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο λόγος καὶ εἰς προηγουμένον φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας».

Αἱ ἐν τῷ μεταξὺ γνωσθεῖσαι λεπτομέρειαι τῆς ἐργασίας τῆς λαμπρᾶς «Διακονίας» ταύτης προκαλοῦν ἀληθῶς τὸν θαυμασμόν καὶ μεταδίδουν ῥιγὴ συγκινήσεως. Ἐκδηλώσεις λατρευτικαί, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦν ἀδελφικὸν δεσμόν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τμήματα ἐκμαθήσεως τῆς γερμανικῆς γλώσσης ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν κινήτᾳ βιβλιοπωλεία, τὰ ὁποῖα διαδίδουν εἰς αὐτοὺς τὰ ἑλληνικὰ ὀρθόδοξα βιβλία προσπάθειαν πρὸς ἑλληνορθόδοξον ἀγωγήν τῶν παιδιῶν τῶν ἐργατῶν τούτων προσπάθειαι πρὸς διαφώτισιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ γερμανικοῦ τρόπου τῆς ζωῆς, τῆς γερμανικῆς νοοτροπίας καὶ τῶν γερμανικῶν ἐργατικῶν νόμων διοργανώσεις ὀρθόδοξων ἑλληνικῶν κέντρων, εἰς τὰ ὁποῖα τελοῦνται ἡ θεία Λειτουργία καὶ αἱ ἀναζωπυροῦσαι τὸ ἑλληνικὸν φρόνημα ἑλληνικαὶ ἑορταὶ προετοιμασίαι ἑλληνικῶν χορωδιῶν χριστοκεντρικὸς καὶ λειτουργικὸς χρωματισμὸς τῆς ὅλης διακονικῆς ἐργασίας προβολὴ τοῦ ὀρθόδοξου πνεύματος εἰς τοὺς ἑτεροδόξους γερμανοὺς — πάντα ταῦτα εἶναι πτυχαὶ τινες τοῦ ἐπιτελουμένου ἔργου.

Ἀληθῶς! Ὁ πάνσοφος Θεὸς ἐξάγει «ἐκ τοῦ πικροῦ γλυκῦ». Ἡ θλιβερὰ ἀποδημία τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν θὰ γίγῃ ἐν ἐκ τῶν μέσων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ δύναιτο νὰ λάμψῃ εἰς τὴν Δύσιν ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία. Ἄς προσέξωμεν λοιπὸν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀποστολῆς τῶν καταλλήλων κληρικῶν.

Δίκαια αἰτήματα.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ ζητήματος ἐὰν θεωρητικῶς ἢ ἀπεργία τῶν ἐκπαιδευτικῶν εἶναι ἢ δὲν εἶναι ἀντισυνταγματικὴ καὶ ἀντιπαιδαγωγικὴ, χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι τὸ πανελλήριον αἶσθημα ἐχαρακτήρισε τὰ αἰτήματά των ὡς δίκαια.

Καὶ εἰς κυβερνητικὴν ἀκόμη ἐφημερίδα ἐγράφησαν ὀρθῶς τὰ ἑξῆς: «Πῶς ὁ ἐκπαιδευτικὸς νὰ ὑπομείνῃ τὸν γελοιογράφον καὶ τὸν ἐπιθεωρησεογράφον, οἱ ὅποιοι, ὡς προχειρότερον θέμα, ἔχουν τὴν «προβολὴν» τῆς ἀνεχεῖας τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ; Μὲ ποῖον κῆρος θὰ ἐπιβληθῇ ὁ διδάσκαλος ἢ ὁ καθηγητὴς εἰς τοὺς μαθητὰς του, ὅταν αὐτοί, τὴν προηγουμένην «ἔσπασαν πλάκα» εἰς τὸ θέατρον ἢ τὸν ἑλληνικὸν κινηματογράφον μὲ τὸν διασυρμὸν τῆς ἀνεχεῖας τῶν ἐκπαιδευτικῶν; Ἀλλὰ προσφέρουν ἔργο μέγα οἱ ὑπάλληλοι αὐτοὶ τοῦ Κράτους... Καὶ ἐργάζονται πολὺ, διότι εἰς τὰς τάξεις τῶν ἐκπαιδευτικῶν δὲν ὑπάρχουν ὑποασπασχολούμενοι. Καὶ ἀπεφοίτησαν ἀπὸ ἀνωτέρας σχολᾶς, οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν καθηγηταὶ εἶναι ἐπιστήμονες. Εἶναι λοιπὸν δίκαιον, ἐπιτρεπτόν, ἀλλὰ καὶ συμφέρον εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν, νὰ λαμβάνουν οἱ ἐπιστήμονες μισθὸν κατώτερον ἀπὸ ἄλλους ὑπαλλήλους κρατικούς, οἱ ὅποιοι εἶναι πτυχιούχοι μέσων τεχνικῶν σχολῶν;».

Ὅστε τὰ αἰτήματα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας κόσμου ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν ἱεραρχικὴν κλίμακα τῶν ἀξιών, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἔργον τῶν ἐκπαιδευτικῶν εἶναι πολὺ ἀνώτερον τοῦ ἔργου τῶν θεραπεύοντων τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ. Τὰ αἰτήματα ταῦτα πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μετὰ κατανοήσεως καὶ στοργῆς τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον ταῦτα εἶναι λίαν μετριοπαθῆ καὶ ἀφοροῦν μόνον εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν στοιχειωδῶν ἐξόδων τοῦ βίου.

Πλῆθος φωτεινῶν πλευρῶν καὶ ἐκδηλώσεων.

Πρὸ τινων ἡμερῶν ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Καθημερινήν» τὸ ἑξῆς σχόλιον περὶ τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης: «Τὸ μοναστήρι τῆς Πεντέλης δι' ὀλίγην ὥραν προχθὲς εἶχε χάσει τὸ αὐστηρὸν καλογηρικὸν ὄφος του. Ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς, ἐνθουσιάζων τὴν προσταγὴν τοῦ Χριστοῦ, εἶπε καὶ αὐτὸς μὲ τὴν σειρὰν του «ἄφετε τὰ παιδιά ελθεῖν πρὸς με». Παρέθεσε γεῦμα εἰς 33 ἀπόρων οἰκογενειῶν παιδιά τοῦ ἐκεῖ δημοτικοῦ σχολείου καὶ τοὺς διένειμεν ἀπὸ ἓνα δέμα μὲ εἶδη ρουχισμοῦ καὶ ὑποδήσεως. Δὲν εἶναι δὲ ἡ πρώτη φορά, πού ὁ ἅγιος ἡγούμενος ἐνθουσιάζεται τὴν ἡλικίαν τῶν ἀθῶων. Συχνὰ παραθέτει γεύματα, διανέμει βιβλία, μὲ λίγα λόγια δικαιολογεῖ καὶ ἔτσι τὴν ὑπαρξὴν τῆς Μονῆς μὲ ἐν ἀκόμῃ ἐπιχείρημα».

Ὁφείλονται συγχαρητήρια οὐ μόνον εἰς τὸν Πανοσιολογιώτατον Ἠγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης διὰ τὴν ὥρασαν αὐτῆν δρᾶσιν του, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν «Καθημερινήν» διὰ τὸ σχόλιόν της. Εἶναι εὐχάριστον, τὸ ὅτι ἡ ὄγιης μερὶς τοῦ Τύπου ἀναγνωρίζει, ὅτι ἐκτὸς τῶν ἐλλείψεων τῆς ἢ Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ καὶ πλῆθος φωτεινῶν πλευρῶν καὶ ἐκδηλώσεων.

Τόποι διαβρώσεως.

Καθ' ἃ ἀνεγράφη εἰς τὸν Τύπον, «μὲ φαντασμαγορικὸ διάκοσμο, παρουσία 600 προσκεκλημένων, ἔγιναν στὶς 28 Δεκεμβρίου τὰ ἐγκαίνια τοῦ καζίνο Κερκύρας. Ἡ λαμπρότης καὶ ἡ κομψότης ἦτο κἀντὶ τὸ ἀπερίγραπτο. Μέσα στὶς δλόφωτες αἰθουσες περιεφέρθησαν κοσμήματα καὶ φορέματα ἐκπληκτικῆς κομψότητος... Οἱ ἐπίσημοι ἐτόνισαν, ὅτι τὸ καζίνο θὰ δώσῃ στὴν Κέρκυρα νέα ζωή».

Τοιοῦτοτρόπως περιεγράφη ἐν γεγονός, τὸ ὁποῖον, ὡς ὀρθῶς ἐλέχθη, «κρύβει ὄγκους ἀθλιότητος. Ποιὸς ξέρει τί διεθνεῖς ἀπατεῶνες θὰ καταπλεύσουν εἰς Κέρκυραν, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἀφθονοῦν εἰς τὰ καζίνα! Ποιὸς ξέρει τί φοβερὰ πράγματα θὰ διαπραχθοῦν, τὰ ὁποῖα «αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν». Αὐτὴ εἶναι ἡ «νέα ζωή», διὰ τὴν ὁποῖαν ὠμίλησαν οἱ ἐπίσημοι», λησμονοῦντες ὅτι τὰ καζίνα οὐ μόνον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποτελοῦν κἀύχημα τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλλάδος, ἀλλ' ἀντιθέτως εἶναι τόποι διαβρώσεως τῶν πνευματικῶν θεμελιῶν τῆς.

Διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς Ἑκκλησίας.

Τὸ «Ἐθνικὸν Συμβούλιον Ἑκκλησιῶν ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις» (National Council of Churches in the United States) παρέχει τὴν ὑπεύθυνον πληροφορίαν, ὅτι ἕκαστος Προτεστάντης ἐν Ἀμερικῇ προσφέρει κατὰ μέσον ὄρον εἰς τὴν Ἑκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνήκει, 1,35 δολλάρια καθ' ἑβδομάδα, ἤτοι 70 δολλάρια ἐτησίως. Ὑπάρχοντες ἐπίσης ἐν Ἀμερικῇ πολλοὶ προτεστάνται, ἕκαστος τῶν ὁποίων προσφέρει ἐτησίως 200 ἢ 300 δολλάρια εἰς τὴν Ἑκκλησίαν του.

Λοιπὸν οἱ Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες ἄς μὴ γογγύζουσιν καὶ ἄς μὴ δυσανασχετοῦν, ὅταν ἡ Μήτηρ Ἑκκλησία καλῇ τὰ τέκνα τῆς καὶ συνεισφέρουσιν τὸν ὀβολὸν τῶν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν διαφορῶν ἀναγκῶν τῶν ἐνοριακῶν ναῶν. Πάντοτε ἡ εὐπρέπεια τῶ οἴκων τοῦ Κυρίου ἐξασφαλίζεται μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν πιστῶν. Ὅθεν ἕκαστος ἄς προσφέρῃ ἐκ τοῦ περισσεύματος ἢ ἐκ τοῦ ὑστερήματός του διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς Ἑκκλησίας του καὶ τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἑλληνικῆς ἐπαρχίας.

Λαμπρὰ ὑπῆρξεν ἡ πρωτοβουλία τῆς Ἐταιρείας Νέων Ἐπιστημόνων, ἡ ὁποία διοργάνωσε πρὸς ἡμερῶν ἐν Ἀθήναις συγκέντρωσιν εἰδικῶν πρὸς συζήτησιν διὰ τὴν κατάστρωσιν τῶν τρόπων, οἵτινες θὰ ἐξησφάλιζον τὴν ἀνάπτυξιν, πνευματικὴν, κοινωνικὴν καὶ οικονομικὴν, τῆς ἑλληνικῆς ἐπαρχίας. Αἱ ἀκουσθεῖσαι εἰσηγήσεις ἐπὶ τοῦ σπουδαιωτάτου τούτου διὰ τὴν σημερινὴν καὶ τὴν ἀδριανὴν Ἑλλάδα θέματος ὑπῆρξαν, ἐν πολλοῖς, αὐτόχρημα ἀποκαλυπτικά. Διευρυνώθη οὕτω ἡ συναίσθησις, ἡ διακατέχουσα μέγα μέρος τῆς πνευματικῆς ἡγεσίας τῆς χώρας, ὡς πρὸς τὴν ἀνταπόκρισιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐπαρχίας. Ἡ ἀνταπόκρισις αὕτη ἐπιβάλλεται νὰ πραγματοποιηθῇ μὲ ἀποφασιστικότητα, ἀλλὰ καὶ κατόπιν μελέτης

τῶν ἐπὶ μέρος προβλημάτων. Ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς χώρας ἔχει ἄραγε ἀνάλογον συναίσθησιν; Τὸ ἐρώτημα εἶναι εὐλόγον, ἐφ' ὅσον ἡ Πολιτεία ἔως τώρα δὲν ἔχει ἀποδείξει ὅτι συνέχεται ἀπὸ τοιαύτην μέριμναν εἰς τὸ πρῶτον ἐπίπεδον τῶν ἐνδιαφερόντων τῆς καὶ τῶν ἔργων τῆς.

Ἡ ἑβδομάς «ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὴν πείναν».

Ὁ πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς κ. Κέννεντο, εἰς διάγγελμά του, καθώρισεν τὴν ἑβδομάδα ἀπὸ 17ης ἕως 23ης Μαρτίου ὡς «ἐθνικὴν ἑβδομάδα ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὴν πείναν», ἐν τῷ πλαίσίῳ τοῦ ὁμωνύμου προγράμματος τοῦ ὄργανισμοῦ τροφίμων καὶ γεωργίας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Συναφῶς ἐγνώσθη, ὅτι παγκόσμιον συνέδριον διὰ τὸ ἴδιον θέμα θὰ συνέλθῃ εἰς Ἀμερικὴν τὴν 4ην Ἰουνίου μὲ συμμετοχὴν 1200 ἀντιπροσώπων ἀπὸ ὑπερεκατὸν χώρας. Ἄν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι, κατὰ τὰ στατιστικὰ δεδομένα τοῦ ἀνωτέρου ὄργανισμοῦ, ὑπὲρ τὸ 1/3 τοῦ γῆινου πληθυσμοῦ διαβιοῖ ὑπὸ συνθήκας, αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουσιν νὰ λεχθῇ ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ — ὀλόκληροι ἑκατοντάδες ἑκατομμυρίων — λιμῶντον, ἀντιλαμβάνεται κανεὶς πόσῃ σημασίαν ἐνέχει τὸ νὰ τονίζεται εἰς τοὺς κόλπους τῆς πολιτισμένης καὶ ἐνημερούσης ἀνθρωπότητος ἡ φοβερὰ αὐτὴ πραγματικότης καὶ νὰ ὑπογραμμίζονται τὰ ἐκ τῆς διαπιστώσεως ταύτης καθήκοντα. Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ἄρα εἰς ἀποδοτικὴν συναίσθησιν τὸ τμήμα τοῦτο τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τοιούτων ἐπισήμων ὑπομνήσεων, κατανοοῦμενον ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ ὑπερτάτη ἀξία, τὴν ὁποῖαν καλοῦνται νὰ ὑπηρετήσῃ οἱ ἀλλοὶ ἀξίαι τῆς ζωῆς; Ἡ θὰ παραμεινῇ διὰ πολὺ ἀκόμη μακρονή ἡ ἡμέρα τῆς ἐμπράκτου ἀνταποκρίσεως εἰς μίαν τοιαύτην συναίσθησιν; Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι εὐκόλος.

Παρὰ τὴν προσπάθειαν ἡμίσεος αἰῶνος.

Ὁ Γερμανὸς ἐπίσκοπος δρ. Μάρτιν Νιμέλλερ, ἐπιστρέψας ἐκ ταξιδίου του εἰς Σοβιετικὴν Ἑνωσιν, ἐδήλωσεν ὅτι κατὰ πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἀνώτερος ἀξιωματοῦχος τῶν Σοβιέτ, τὰ 65% τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ τελοῦν εἰς ἄμεσον ἢ ἔμμεσον σχέσιν πρὸς τὴν Ἑκκλησίαν καὶ ὅτι ἡ ζωὴ τῶν ἐπηρεάζεται ἐκ τῆς θρησκείας. Ἡμῶς σχεδὸν αἰὼν παρήλθεν, ἀφ' ὅτιν εἰς τὴν μεγάλῃ αὐτὴν χώραν τὸ καθεστὼς προσπαθεῖ διὰ παντός τρόπον νὰ ἐκκοιζώσῃ τὴν θρησκείαν καὶ παρὰ ταῦτα δὲν κατάρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν σκοπὸν του. Πρέπει δὲ νὰ θεωρῆται βέβαιον, ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα, θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ χριστιανισμὸς θὰ θριαμβεύσῃ εἰς τὴν χώραν αὐτὴν, ποὺ ὑπῆρξε καὶ εἶναι ἡ πρώτη τῶν πνευματικῶν θυγατέρων τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλλάδος.

Τὰ φυτοφάρμακα.

Κατόπιν ἐπανελημμένων κρουσμάτων δηλητηριάσεων ἐκ φυτοφαρμάκων ἀνὰ τὴν ὑπαίθριον Ἑλλάδα, τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας ἀπέλυσεν ἐγκύκλιον πρὸς τὰς κατὰ τόπους γεωργικὰς ὑπηρεσίας, διὰ τῆς ὁποίας συνιστᾶται εἰς αὐτὰς νὰ προβοῦν εἰς σχετικὴν διαφώ-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίερά Σύνοδος

ΊΑποστολική Διακονία. Τήν 14ην Ίανουαρίου εν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῆς ΊΑποστολικῆς Διακονίας, συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα τῆς ἐθνικοθησκευτικῆς προετοιμασίας τῶν ὑποψηφίων μεταναστῶν ἐγένετο δεξίωσις 75 νεανίδων, αἱ ὁποῖαι ἀνεχώρησαν ἤδη δι' Αὐστραλίαν τὴν 16ην Ίανουαρίου. Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ δεξίωσιν, εἰς τὴν παρέστησαν καὶ ἐκπρόσωποι τῆς ΔΕΜΕ ἐγένοντο σχετικαὶ ὁμιλίαι ὑπὸ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ τῆς ΊΑποστολικῆς Διακονίας Ἀρχιμ. κ. Παντελ. Μπαρδάκου, τοῦ Δ/ντοῦ Θεοῦ Κηρύγματος Ἀρχιμ. κ. Παύλου Πολυμεροπούλου, προσεφέρθησαν δὲ εἰς τὰς ὑποψηφίας μεταναστρίας γλυκίσματα, ἀνὰ ἐν ἀντίτυπον τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ μία εἰκὼν τοῦ Κυρίου.

— Τὴν 15ην Ίανουαρίου ἤρχισαν ἐν τῇ Ίερᾷ Μονῇ Πεντέλης τὰ μαθήματα τῆς 16ης σειρᾶς τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου Κληρικῶν Ἑλλάδος. Προσῆλθον ἐκ διαφόρων Ί. Μητροπόλεων καὶ παρακολουθοῦν ἤδη τὰ ἐν λόγῳ μαθήματα 32 Ίερεῖς.

— Τὴν 23ην Ίανουαρίου ἔλαβε χώραν ἐν τῇ Ἀπ. Διακονίᾳ σεμνὴ τελετὴ τῆς ἀπονομῆς τῶν πτυχίων εἰς ἑπτὰ ἀποφοίτους τῆς Σχολῆς Διακονισσῶν. Πρὸς τὰς ἀποφοίτους ὁμιλήσεν ἐπικαιρῶς καὶ μετέφερε τὰς εὐχὰς τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομου, μὴ δυνηθέντος νὰ παραστή εἰς τὴν τελετὴν λόγῳ ἀσχιολίων ἐπιχειροῦσης φύσεως, ὁ Πανσο. Ἀρχιμ. κ. Παντελεήμων Μπαρδάκος, Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

— Ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας ἐκυκλοφόρησεν τὸ «Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» τοῦ ἔτους 1963 μετὰ καλλιτεχνικοῦ πλαστικοῦ καλύμματος καὶ ἀπεστάλη, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, εἰς ἀπαντας τοὺς Πρόκαθημένους καὶ Σεβ. Ἀρχιερεῖς τῶν Πατριαρχείων καὶ πασῶν τῶν λοιπῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, εἰς τοὺς Ἑλλογιματώτους Καθηγητὰς Ὁρθόδοξων Θεολογικῶν Σχολῶν ἡμετέρων καὶ ξένων, ὡς καὶ εἰς τὰ Ἀνώτερα Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια καὶ Ίερατικὰς Σχολὰς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Ὡσαύτως ἐκυκλοφόρησεν ὁ «Ἡμεροδείκτης τῆς Ἐκκλησίας» τοῦ ἔτους 1963 μετὰ καλλιτεχνικοῦ πλαισίου, ἀφιερωμένος εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐπὶ τῇ χιλιετηρίδι αὐτοῦ.

Ἰκανὸς ἀριθμὸς ἐκ τῶν ἀνωτέρω Ἡμεροδεικτῶν τοίχου ἐχορηγήθη δωρεὰν πρὸς τὰ Νοσοκομεῖα καὶ λοιπὰ εὐαγγῆ ἰδρύματα τῆς Χώρας.

— Ἐπίσης ἐτέθη εἰς κυκλοφορίαν ὁ ἐπιτραπέσιος Ἡμεροδείκτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ χρυσοποικιλτοῦ πλαστικῆς ἐπενδύσεως. Τιμᾶται ἀντὶ Δρ. 15.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Ἀπ. Διακονία ἐξετύπωσε εἰς ἰδιαίτερα τεύχη τὰς ἀκολουθίας τῶν ἐν Ἅγίοις Πατέρων ἡμῶν: α) Σπυριδῶνος, Ἐπισκόπου Τριφυλοῦντος τοῦ θαυματουργοῦ, β) Μοδέστου, Ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων τοῦ θαυματουργοῦ, γ) Διονυσίου, Ἐπισκόπου Αἰγίνης τοῦ θαυματουργοῦ ἐκ Ζακύνθου.

Ἐκάστη τῶν ἀνωτέρω ἀκολουθιῶν τιμᾶται ἀντὶ Δρ. 5.

τισιν πρὸς τοὺς ἀγρότας διὰ τὴν ἀκίνδονον χρῆσιν τῶν ἐν λόγῳ φαρμάκων. Τὸ αὐτὸ συνιστᾶμεν καὶ ἡμεῖς νὰ πράττουν καὶ οἱ ἐδλαβεῖς μας ἐφημέριοι. Ἀλλὰ τίθεται τὸ ἐρώτημα: ἀποτελεῖ ἀποτελεσματικὴν τοῦτο προστασίαν τῶν ἀγροτῶν; Οἱ εἰδικοί λέγουσιν, ὅτι αἱ ἀνάγκαι τῆς γεωργίας εἶναι δυνατὸν νὰ θεραπευθῶνται διὰ φωτοφαρμάκων μὴ περιεχόντων δραστικὰ δηλητήρια καὶ ὅτι ἐπομένως τὰ περιέχοντα τοιαῦτα δηλητήρια δὲν εἶναι ἀπαραίτητα. Τὸ συμπέρασμα, λοιπόν, εἶναι φανερόν: τὸ Κράτος, κηθόμενον τῆς ζωῆς τοῦ ἀγροῦ, πρέπει νὰ ἀποκλείσῃ ἐκ τῆς ἀγορᾶς τὰ δραστικῶς δηλητηριώδη καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπειλοῦντα αὐτὴν φωτοφάρμακα.

— Εἰς τὴν ἐκδοτικὴν δρᾶσιν τῆς Ἀπ. Διακονίας περιλαμβάνονται καὶ τὰ κάτωθι βιβλία:

1) «Αἱ καθ' ἡμέραν ἀκολουθίαι τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς μετὰ τῆς Θ. Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων». Τιμᾶται ἀντὶ Δρ. 15.

2) Τὸ περιοδικὸν «Χαρούμενο Σπίτι», πανόδοτος τόμος ἔτους 1962, τιμᾶται Δρ. 40.

3) Τὸ περιοδικὸν «Τὰ Χαρούμενα Παιδιά», πανόδοτος τόμος ἔτους 1962, τιμᾶται Δρ. 20.

4) «Ἡ Φωνὴ τοῦ Κυρίου», τόμος ἔτους 1962, τιμᾶται Δρ. 10.

— Εἰς τὸ Φροντιστήριον ὑποψηφίων Κατηχητῶν τῆς Ἀπ. Διακονίας ἐνεγράφησαν διὰ τὸ τρέχον ἀκαδ. ἔτος 174 φοιτηταὶ καὶ φοιτήτρια, ἐνῶ εἰς τὸ ἕτερον παρόμοιον Φροντιστήριον, τὸ λειτουργοῦν ἐν τῷ Οἴκῳ Φοιτητρίας ἐνεγράφησαν 75 φοιτήτρια, πασῶν τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Ἡδὴ ἐτελείωσεν ἡ διδασκαλία τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων εἰς τὰ ἐν λόγῳ Φροντιστήρια καὶ ἤρχισαν αἱ καθ' ὁμάδας πρακτικαὶ ἀσκήσεις. Ἡ ἐποπτεία τῶν ἐν λόγῳ ἀσκήσεων ἀνετέθη εἰς τοὺς Πανσο. Ἀρχιμανδρίτας κ. κ. Χρυσόδουλον Παπαγιάννην, Ἀλέξανδρον Καντώνην, Σπυρίδωνα Μπιλάλην, Παῦλον Πολυμερόπουλον, Κλήμεντα Ἀναστασίου καὶ εἰς τὸν Ἑλλογ. Καθηγητὴν κ. Ι. Τιμαγένην.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν 15θήμερον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος ἐτέλεσε τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν.

— Τὴν 19ην Ίανουαρίου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν.

Πρόεστη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ:

— Τῇ 16ῃ Ίανουαρίου ἐν τῷ Ίερῷ Ναῷ Ἁγίου Ἀντωνίου Πατησίων.

— Τῇ 29ῃ Ίανουαρίου ἐν τῷ πανηγυρίζοντι Ίερῷ Ναῷ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν Πετραλώνων.

— Τῇ 31ῃ Ίανουαρίου ἐν τῷ πανηγυρίζοντι Ίερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος Κολωνοῦ.

— Ἀπὸ 21ης Ίανουαρίου προήδρευσε τῶν Συνεδριῶν τῆς ἐκτάκτου Συνόδου τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Πρόεστη ὡσαύτως συνεδριῶν:

— Τῇ 16ῃ Ίανουαρίου τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

— Τῇ 19ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τῆς Ἐπιτροπῆς Μελέτης τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

— Τῇ 28ῃ τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Παρέστη:

— Τῇ 26ῃ Ίανουαρίου ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐπισήμου ὑποδοχῆς τοῦ νέου Ἀκαδημαϊκοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου.

— Τῇ 28ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐν τῷ Ἀεροδρομίῳ Ἑλληνικοῦ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μνηστῆς αὐτοῦ πριγκιπίσσης Ἀννης-Μαρίας.

— Τῇ 30ῃ Ίανουαρίου ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς τὴν πανηγυρικὴν ὁμιλίαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Μ. Σιώτου ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Ἐδέχθη: Τῇ 16ῃ Ίανουαρίου τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Θήρας κ. Γαβριήλ, Γρεβενῶν κ. Χρυσόστομον, Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Δαμασκηνόν, Τιβερίδος κ. Ἀνατόλιον, Ρόδου κ. Σπυρίδωνα καὶ Καρπάθου κ. Ἀπόστολον.

Αὐθημέρον ἐδέχθη ὡσαύτως τὸν Εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Κόλλιαν τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Μπαίζον, τὸν προεδρεῖν τῆς Πανελληνίου Ἀντιαλλοκοικῆς Ἐταιρείας καὶ τὸν κ. Βαβαρέτον.

— Τῇ 18ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἰδρύματος «Τρεῖς Ἱεράρχαι» καὶ τὸν Προσβετὴν τῆς Σουηδίας.

— Τῇ 19ῃ Ίανουαρίου τὸ Προεδρεῖον τῆς «Προστασίας Ἀπόρων Τυφλῶν».

Ο Θεοφιλέστατος 'Επίσκοπος Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα 'Ιανουάριον ἐν Κυριακαῖς καὶ ἑορταῖς ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησεν καὶ ὠμίλησεν εἰς διαφόρους ἱερούς ναοὺς.

— Τῆ 8ῃ, ἐπὶ τῇ ἐπετείᾳ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν, κυροῦ Θεοκλήτου, μετέβη εἰς τὸν ἐν τῷ Α' Νεκροταφείῳ 'Αθηνῶν τάφον αὐτοῦ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Πανσο. Μ. Πρωτοσυγκέλλου τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν 'Αρχιμ. κ. Θεοκλήτου 'Αβραντινῆ καὶ ἐτέλεσε Νεκρώσιμον Τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.

— Τῆ 13ῃ ἐπεθεώρησε, ἐντολῇ τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν κ. Χρυσοστόμου, τοὺς ἱερούς ναοὺς 'Αγίας Μαρίνης Ἐθσείου, 'Αγίου 'Αθανασίου Ἐθσείου, 'Αγίου Φιλίππου Βλασσαροῦς, 'Αγίων 'Ασωμάτων Ἐθσείου, 'Αγίου Βασιλείου Ρούφ, 'Αγίας Ἄννης Περιβολίων, Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Μοσχάτου, 'Αγίων Ἀποστόλων Τζιτζιφιῶν, καὶ Παναγίας Παντανάσσης Τζιτζιφιῶν.

— Τῆ 15ῃ συνειργάσθη μετὰ τῶν «Τομεαρχῶν» ἐπὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῶν.

— Τῆ 15ῃ ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως εἰς τὰ ἐν 'Αθήναις Ἀνάκτορα, ὥρκεισε τὸν κ. Μ. Στασινόπουλον ὡς Ἀντιπρόεδρον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, καὶ τὸν κ. Ξενοφ. Ζολώταν ὡς Διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

— Τῆ 17ῃ ἀνετέθη γραπτῶς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν κ. Χρυσοστόμου ἡ προεδρεία τοῦ νῦν συσταθέντος Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν.

— Τῆ 18ῃ ἐπεθεώρησε τοὺς ἱερούς ναοὺς 'Αγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς, Προφήτου Ἥλιου 'Αγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς, Παναγίας Φανερωμένης Χολαργοῦ, Ἀναστάσεως τῶν Ἐξ Συνοικισμοῦ Παπάγου, 'Αγίου Ἐλευθερίου Γκῦζης, 'Αγίου Χαλαράμπους Πολυγώνου, 'Αγίου Βασιλείου Μετσόβου.

— Τῆ 20ῃ ἐπεθεώρησε τοὺς ἱερούς ναοὺς 'Αγίας Φωτεινῆς Ἰλισσοῦ, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κυνοσάργους, 'Αγίου Γεωργίου Κυνοσάργους, Ζωοδόχου Πηγῆς Δάφνης, 'Αγίας Παρασκευῆς Ν. Σμύρνης, 'Αγίας Φωτεινῆς Ν. Σμύρνης, 'Αγίων Ἀναργύρων Ἀμφιθέας, καὶ 'Αγίας Κυριακῆς Ἀμφιθέας.

— Τῆ 29ῃ ἐπεθεώρησε τοὺς ἱερούς ναοὺς 'Αγίας Ἀναστασίας Περισοῦ, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἰνεπτόλεως, 'Αγίας Τριάδος Ν. Ἡρακλείου Ἀττικῆς καὶ 'Αγίου Γεωργίου Ν. Ἡρακλείου Ἀττικῆς.

**

Ο Θεοφιλέστατος 'Επίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα 'Ιανουάριον ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς διαφόρους ναοὺς κατὰ Κυριακὰς καὶ ἑορτάς.

— Τῆ 15ῃ 'Ιανουαρίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

— Τῆ 17ῃ 'Ιανουαρίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

— Τῆ 22ῃ 'Ιανουαρίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

**

Ο Θεοφιλέστατος 'Επίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων κατὰ μῆνα 'Ιανουάριον ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς διαφόρους ἱ. Ναοὺς τῆς ἱ. 'Αρχιεπισκοπῆς.

— Τῆ 2ῃ 'Ιανουαρίου διεβίβασε τὰς εὐχὰς τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἔκοψε τὴν πῖτταν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας καὶ Διεθνούς Κοινωνικῆς Ὑπηρεσίας.

— Τῆ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ διεκόμισε πρὸς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Βουλιαγμένης τὰς εὐχὰς τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου ἐπισκεφθεὶς ἐπὶ τούτῳ τὸ ἐν λόγῳ Ἰδρυμα τῆς ἱ. 'Αρχιεπισκοπῆς.

— Τῆ 10ῃ 'Ιανουαρίου προήδρευσε ἐν τῷ Ὑπουργείῳ Προνοίας τῆς Ἐπισκοπῆς Διαφωτίσεως διὰ τὴν αἰμοδοσίαν.

— Τῆ 16ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς προήδρευσε τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀσύλου Ἀγ. Ἀνδρέου Ν. Σμύρνης.

— Τῆ 21ῃ 'Ιανουαρίου ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. 'Αρχιεπίσκοπον κατὰ τὴν ἑναρξιν ἐν τῷ Κέντρῳ Παραγωγικότητος τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σεμιναρίου διὰ τὴν ἐπιμόρφωσιν τῶν ἀνωτέρων στελεχῶν τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Φορολογίας.

— Τῆ 24ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς προήδρευσε τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὀρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

— Τῆ 26ῃ 'Ιανουαρίου προήδρευσε τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὀρφανοτροφειακοῦ ἱ. Ναοῦ Ταξιαρχῶν Πύλης Ἀγορᾶς.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΝ

Ἡ Μήτηρ μας Ἐκκλησία, διὰ τοῦ γεραροῦ Προκαθημένου Της, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσοστόμου, μέσα εἰς τὰς πολλαπλὰς Της φροντίδας, ἐνθυμεῖται καὶ τὰ ξενητεμένα ὀρθόδοξα παιδιά Της, ἐργάτας καὶ σπουδαστὰς Ἑλληνας, ποὺ εὐρίσκονται εἰς τὴν Δυτ. Γερμανίαν. Ἀπὸ διετίας ἤδη ἤρχισεν ἡ προσπάθεια τῆς ἐνισχύσεως των, δι' ὁμιλιῶν καὶ ἐντύπων τοῦ ἱεραποστολικοῦ ὀργανισμοῦ Της, τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὰς ἑορτάς τοῦ παρελθόντος Πάσχα ἐπραγματοποιήθη ἡ πρώτη δεκαπενθήμερος ἀποστολὴ ὀρθόδοξων κληρικῶν, κατὰ δὲ τὰς παρελθούσας ἑορτάς τῶν Χριστουγέννων ἡ δευτέρα τοιαύτη, ἡ ὁποία διήρκεσεν ἐπὶ εἰκοσαήμερον, ἥτοι ἀπὸ τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγέννων μέχρι καὶ τῶν Φώτων. Ἐδημιουργήθησαν τρία ἱεραποστολικά κέντρα, διὰ τὰς ἐξορμήσεις μὲ ἀναλόγους κληρικούς, ἥτοι τὸ Ντύσελντόρφ, τὸ Μόναχον καὶ ἡ Στοτύγκαρδη.

Καὶ ἡ νέα αὕτη προσπάθεια, παρὰ τὸ δριμύ ψύχος τῶν 25-30° ὑπὸ τὸ μηδὲν καὶ τὰς τεραστίας ἀποστάσεις, περιεστράφη εἰς Θεῖας Λειτουργίας, ὁμιλίας, ἱ. Ἐξομολόγησιν, Θεῖαν Κοινωνίαν, καὶ ἑορτὰς Χριστουγεννιάτικης βραδυᾶς καὶ Βασιλόπιττας εἰς διάφορα ἐργοστάσια, εἰς τὰ χριστιανικὰ σωματεῖα καὶ διάφορα ἑλληνικὰ κέντρα, ἐστέφη δὲ ὑπὸ πλῆθους ἐπιτυχίας.

Μεγάλῃ ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις τῶν συμπατριωτῶν ἀδελφῶν ἀποδήμων κατὰ τὰς ἁγίας ἡμέρας τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἡ ἐμφάνισις Ἑλλήνων ὀρθόδοξων κληρικῶν τοὺς ὑπευθύνισε τὰ μεγάλα ἰδεώδη τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῆς ὀρθόδοξου χριστιανικῆς πίστεως. Ἐργατικοί, ἔξυπνοι, φιλότιμοι, φιλόξενοι, τίμιοι καὶ μὲ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ ἑλληνοχριστιανικὰς των παραδόσεις ἐργάζονται διὰ τὴν ἀξιοπρεπῆ συντήρησίν των καὶ τὴν οἰκογενειακὴν των εὐτυχίαν. Τὰ χαρίσματα αὐτὰ τῆς ἀθανάτου ἑλληνικῆς φυλῆς τοὺς ἔχουν χαρίσει ἤδη τὴν πρώτην θέσιν ἐκ μέρους τῶν Γερμανῶν μεταξὺ τῶν Ἰταλῶν, Ἰσπανῶν καὶ λοιπῶν ἐργατῶν. Ἀγαποῦν πολὺ τὸ ἔθνος καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν των, δὲν ἀπολείπουν δὲ νὰ ἐκδηλώσουν τὴν ἀγάπην των αὐτῇ, ὡσάκις τοὺς δοθῇ ἡ εὐκαιρία. Προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν ἐκεῖ μίαν νέαν πατρίδα ὁμοίαν μὲ τὴν ἐδῶ μὲ κοινότητος, ναοῦς, συλλόγους, λέσχας, ἑορτάς, ἤθη καὶ ἔθιμα.

Τὸ ἱερὸν αὐτὸν ζῆλόν των ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνισχύσωμεν ἡμεῖς οἱ ἀδελφοί των ποὺ ἔχομεν τὴν ὠραίαν εὐκαιρίαν νὰ ζῶμεν κάτω ἀπὸ τὸν γαλανὸν οὐρανὸν καὶ νὰ ἀναπνέωμεν τὸν καθαρὸν καὶ ἐλευθέρου ἀέρα τῆς ἐνδόξου Πατρίδος μας. Τώρα εἰς τὸ ξεκίνημά των ἔχουν πολλὰς καὶ μεγάλας ἀνάγκας. Πτωχοὶ ἐργάται ἢ τεχνῖται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὴν

*Ηπειρον, Μακεδονίαν, Θράκην και Θεσσαλίαν και φιλοπρόοδοι φοιτηται από διάφορα μέρη τῆς χώρας μας, ἔχουν ἀνάγκην ἀρχικῶς ἀπὸ καλοῦς ἐθνικοῦς και θρησκευτικοῦς ἡγέτας. Εὐρίσκονται εἰς ξένην χώραν μὲ ἄλλην γλῶσσαν, νόμους, ἤθη και ἔθιμα και θρησκευτικὰ δόγματα. Ὑπάρχουν πολλοὶ κίνδυνοι θρησκευτικοί, ἐθνικοὶ και ἠθικοί. Οἱ καλοὶ και ἐμπνευσμένοι αὐτοὶ ἀρχηγοὶ τῶν Κοινοτήτων και οἱ ζηλωταὶ ἱερεῖς θὰ ὀδηγήσουν τὸ ποίμνιόν των εἰς τὴν πρόοδον, τὴν χαρὰν και τὴν σωτηρίαν. Ὁ ἀριθμὸς των μέχρι σήμερον ἀνέρχεται εἰς 100.000 ψυχὰς εἰς ὀλόκληρον τὴν Δυτ. Γερμανίαν, ἐνῶ οἱ ὑπηρετοῦντες ἐκεῖ ὀρθόδοξοι κληρικοὶ εἶναι μόνον 13. Ἐὰν δὲ προσθήσῃ κανεὶς και τὸ ἐμπόδιον τῶν τεραστίων ἀποστάσεων τῆς διασπορᾶς τῶν Ἑλλήνων, ἀντιλαμβάνεται τὴν μεγίστην ἀνάγκην τῶν πολλῶν και καλῶν κληρικῶν.

Ἀκολουθῶς πρέπει νὰ σημειωθῆ, ὅτι ὑπάρχει ἔλλειψις ἀπὸ ὀρθοδόξους ναοῦς, ἐνῶ ἡ εὐγενὴς παραχώρησις τῶν Εὐαγγελικῶν και Καθολικῶν Ναῶν, ὄχι μόνιμος δὲν εἶναι, ἀλλὰ και ἐπικίνδυνος ἀπὸ πλευρᾶς προσηλυτισμοῦ τυγχάνει. Δὲν εἶναι δὲ ἀναξία λόγου και ἡ ἔλλειψις ἱερῶν σκευῶν, ἀμφίων και βιβλίων ἐκκλησιαστικῶν.

Ἐνα ἄλλο σπουδαῖον ζήτημα, ποῦ πρέπει νὰ προσέξωμεν εἶναι ἡ σχεδὸν παντελὴς ἔλλειψις Ἑλλήνων διδασκάλων διὰ τὴν ἐκεῖ ἑλληνικὴν νεολαίαν. Ἡ ἔλλειψις αὐτή, ὡς γνωστὸν, ἐγκλείει σοβαροὺς ἐθνικοὺς κινδύνους, ἀφοῦ οἱ ἐκεῖ νέοι μας μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἀπομανθάνουν και τὴν γλῶσσαν των και τὴν ἱστορίαν τῆς ἐνδόξου φυλῆς μας.

Ἐπίσης μεγίστην ἐξυπηρέτησιν θὰ προσφέρουν τὸσον ἀπὸ ἐθνικῆς ὄσον και ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπόψεως τὰ θρησκευτικὰ «Κέντρα νεότητος», τὰ ὁποῖα, διὰσπαρτα εἰς διάφορα μέρη τῆς ξένης και μὲ τὴν ἐπιτήρησιν ἐμπνευσμένων ἱερέων, ὄχι μόνον θὰ συνεκράτουν τὴν νεολαίαν μας ἀπὸ ποικίλα ὀλισθήματα, ἀλλὰ και θὰ ἐγαλοῦχουν μὲ τὰ ἑλληνορθόδοξα ἰδεώδη τοῦ Ἔθνους μας. Τέλος ἡ ἱδρυσις και ἡ διατήρησις διαφόρων Συλλόγων και δὴ θρησκευτικῶν μεγάλας ὑπηρεσίας θὰ προσέφερον εἰς τοὺς μακρὰν τῆς Πατρίδος μοχθοῦντας συμπατριῶτας μας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἡ ἐνεστῶσα κατάσταση τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας δὲν δεικνύει σημεῖα μαρασμοῦ και ἐξασθησῆως. Ἡ νεολαία οὐδαμῶς ἠσθάνθη τὴν διαβρωτικὴν ἐνέργειαν τοῦ Μαρξισμοῦ. Τοῦτο φαίνεται ἀπὸ τὸν καταπληκτικὸν ἀριθμὸν τῶν νέων και παιδίων εἰς τὰς Ἱ. Ἀκολουθίας. Ἐπίσης μαρτυρεῖται ἀπὸ τὴν ἀθρόαν προσέλευσιν ἱεροσπουδαστῶν εἰς τὰ Σεμινάρια εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ ὑπερκαλύπτωνται αἱ ἀνάγκαι τοῦ Ἱ. Κλήρου, ἐνῶ ἀντιθέτως εἰς ἄλλας Ἐκκλησίας παρατηρεῖται κρίσις και ἀπροθυμία ὑποψηφίων.

Ὁ συνολικὸς κλήρος συμποσοῦται εἰς 11.000, ἐκ τῶν ὁποίων 2000 προήλθον ἐκ τῆς Οὐνίας. Οἱ ἱερεῖς μισθοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν Πολιτείαν και τὴν ἐνορίαν. Παντοῦ οἱ Ἱ. Ναοὶ ἐπισκευάζονται ἢ ἀνοικοδομοῦνται κρατικῆ ἐπιχορηγήσει. Αἱ Ἱεραὶ Μοναὶ ἀνοοῦν. Νέοι και νέαι μὲ ἱερὸν ἐνθουσιασμόν προσέρχονται εἰς τὴν μοναστικὴν ζωὴν. Τοῦτο δεικνύει ὅτι τὰ ἰδανικὰ δὲν ἐτάφησαν, ἀλλ' ὄλως ἀντιθέτως καταφλέγουν τὰς καρδίας τῆς νεολαίας, καίπερ συστηματικῶς δηλητηριάζομένης ὑπὸ τῆς παραγωγῆς τῆς ἀθείας.

Ὁργανισμὸς παρατηρεῖται και εἰς τὴν ἐκδοτικὴν κίνησιν. Τὰ Πατριαρχικὰ Τυπογραφεῖα εἶναι ἀπὸ τὰ τελευταῖα τοῦ

εἶδους τῆς χώρας. Ἀπασχολοῦν 70 ὑπαλλήλους. Ἐκδίδονται περιοδικὰ, βοηθήματα διὰ τὰ κατηχητικὰ σχολεῖα, φυλλάδια τοῦ τμήματος Ἱεραποστολῆς, Κυριακοδρόμια διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ λαοῦ, προσευχητάρια διαφόρων σχημάτων, ἡμερολόγια τοῦ τοίχου και ἐγκόλπια ψυχῶφελῆ βιβλία.

Ἀξιοθαύμαστος εἶναι ἡ δράσις τῶν ἱερῶν Μονῶν. Προσευχὴ και ἐργασία συνθέτουν τὴν ζωὴν τῶν μοναχῶν και τῶν μοναζουσῶν. Ἱερά Ἀμφία κατασκευάζονται μὲ ἐξαιρετὸν τέχνην. Κεντήματα, τάπητες, ἐνδυμασίαι, εἰκόνες, ἱερά σκεῦη καλλιέργεια τῆς γῆς, ὑποβοηθοῦν μίαν ἰσορροπημένην πνευματικὴν ζωὴν ἀξιομίμητον.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

— Καθ' ἃ ἀνηγγέλθη ἐκ Ρώμης ὁ πάπας Ἰωάννης ΚΓ' και ὁ σοβιετικὸς πρωθυπουργὸς κ. Κροῦστσεφ ἀντήλλαξαν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ νέου ἔτους εὐχετήρια τηλεγραφήματα. Τὸ μήνυμα τοῦ σοβιετικοῦ ἡγέτου πρὸς τὸν Ποντίφικα διεβιβάσθη εἰς τὸ Βατικανὸν μὲσῶ τῆς ἐν Ρώμῃ σοβιετικῆς πρεσβείας.

— Ἡ ὑγεία τοῦ πάπα Ἰωάννου ΚΓ' δὲν ἐμπνέει πλέον σοβαρὰς ἀνησυχίας.

— Τὸ Βατικανὸν διώρισε διευθυντὴν τῆς ἐν Ρώμῃ ῥωμαιοκαθολικῆς ἑλληνικῆς θεολογικῆς σχολῆς Ἄγ. Ἀθανασίου τὸν ὑποδιευθυντὴν αὐτῆς βενεδικτῖνον ἱερομόναχον Ἐμμανουὴλ Λάν, καθηγητὴν τῆς Ἀνατολικῆς Θεολογίας.

— Τὸ μέγα «καθολικὸν βραβεῖον φιλολογίας» ἀπενεμήθη ἐν Παρισίοις εἰς τὸν Κλώντ Τρεσμοντὰν διὰ τὸ βιβλίον του «Ἀρχαὶ τῆς χριστιανικῆς φιλοσοφίας» και εἰς τὸν Βικτώρ Ἀνρὺ Ντεμπιντοῦρ διὰ τὸ βιβλίον του «Σύντομος ἱστορία τῆς Χριστιανικῆς γλυπτικῆς».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὁ πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῆς ἐνώσεως τῶν χριστιανῶν ἐπιτροπῆς καρδινάλιος Μπέα θὰ μεταβῆ περὶ τὰ τέλη Ἰανουαρίου εἰς Δανίαν πρὸς συνάντησιν ῥωμαιοκαθολικῶν και προτεσταντικῶν ἀρχῶν τῶν σκανδιναυικῶν κρατῶν. Θὰ ἐπικοινωνήσῃ ἰδιαιτέρως μετὰ τοῦ δόκτορος Σκύντογκααντ, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κοπεγχάγης, προέδρου τῶν οἰκουμενικῶν ἐρευνῶν τῆς αὐτῆς πόλεως και ἀντιπροσώπου παρατηρητοῦ τῆς Λουθηρανικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον.

— Ὁ γραμματεὺς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ ἐν Ἀμερικῇ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν Dr. Roswell P. Barnes, ἐπισκοπῶν τὰ ἐκκλησιαστικὰ γεγονότα τοῦ ἔτους 1962, ἐσημείωσεν ὡς ἰδιαιτέρα γνωρίσματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τὴν ἐντασιν τῶν διὰ τὴν χριστιανικὴν ἐνότητα προσπαθειῶν και τὴν χαλάρωσιν τῶν θρησκευτικῶν ἀνταγωνισμῶν και ἀντιθέσεων. Ἰδιαιτέρως οὗτος σημειοῖ τὴν εὐρύτεραν συμμετοχὴν τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν και τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ οἰκουμενικοῦ Πνεύματος εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς και τῆς Ἀσίας. Αἱ σημεριναὶ διεκκλησιαστικαὶ σχέσεις, ὡς ἐτόνισεν ὁ Dr. Barnes εὐρίσκονται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰς «σποραδικὰς και παροδικὰς ἐπαφὰς ἐπὶ μέρους προσώπων», αἱ ὁποῖαι ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπετέλουν τὴν μοναδικὴν δυνατότητα μιάς ἐπαφῆς. Ὡσαύτως διὰ τῆς ἐλευθέρως ἀνταλλαγῆς τῶν γνωμῶν εἰς τὴν Β' ἐν Βατικανῷ σύνοδον ὁ ῥωμαιοκαθολικὸς—προτεσταντικὸς διάλογος ἐν γένει ἐγένετο ὀλιγώτερον ἐχθρικός

BIBΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Prof. Dr. Konrad Onasch, Einführung in die Konfessionskunde der Orthodoxen Kirchen. Sammlung Götschen 1197-1197a. Walter de Gruyter und Co. Berlin 1962. (Σελ. 291. Preis D. M. 5,80).

Ἐν τῇ πασιγνώσῳ εἰς τοὺς γερμανομαθεῖς ἀναγνώστας συλλογῇ Götschen εἶχε ἠδημοσιευθῆ ἔν τετι 1926 ὑπὸ τοῦ ἐγκρίτου Ρώσου θεολόγου τῆς Διασπορᾶς κ. Ν. Arseniew περισπούδαστον ἐν τῇ συντομίᾳ του τεῦχος ὑπὸ τὸν τίτλον Die Kirche des Morgenlandes. Ἡδὴ ἡ συλλογὴ αὕτη πλουτίζεται διὰ νέου διπλοῦ τεύχους ἀφιερωμένου εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν

καὶ περισσότερον φιλικός, κατὰ τὰς διαπιστώσεις τοῦ Dr. Barnes. Οὗτος ὑπογραμμίζει περαιτέρω, ὅτι ἡ χριστιανικὴ ἐνωτικὴ κίνησις ἐπεξετάθη καὶ γεωγραφικῶς πέραν τῶν συνόρων τῶν ἀνατολικῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, δοθέντος ὅτι ἐγένοντο ἤδη εὐρεῖαι ἀνταλλαγαὶ ἐπισκέψεων καὶ συζητήσεων μεταξύ ἡγετικῶν ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων τῆς Δύσεως καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

— Μία «Συνεργασία εὐαγγελικῶν ἱεραποστολῶν» (Korporation evangelischer Missionem), ἰδρῦθη ἐν τῇ Ἑλβετίᾳ.

— Κατόπιν διαταγῆς τῆς κυβερνήσεως τοῦ Σουδάν δέκα ἑπτὰ ἱεραπόστολοι τῆς Ἠνωμένης Πρεσβυτεριανῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Μετερρυθμισμένης Ἐκκλησίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὑπεχρεώθησαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ Σουδάν ἐντὸς τοῦ Ἰανουαρίου 1963. Οἱ ἡγέται τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων ἐδήλωσαν τὰ ἑξῆς: «Ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ κυβέρνησις τοῦ Σουδάν θὰ κατανοήσῃ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι δυτικὴ Ἐρησκεία, καὶ θὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν ἀπόφασίν της, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν, ὅτι οἱ ἱεραπόστολοι εἰς τὸ ἔργον των ἐκπροσωποῦν τὴν παγκόσμιον χριστιανικὴν κοινωσίαν».

— Συμφώνως πρὸς προσφάτους στατιστικὰς αἱ μέγισται προτεσταντικαὶ ἐκκλησίαι ἐν Ἀμερικῇ εἶναι οἱ Βαπτισταὶ 21.369.223, οἱ Μεθοδισταὶ μὲ 12.632.442, οἱ Λουθηρανοὶ μὲ 8.340.183 καὶ οἱ Πρεσβυτεριανοὶ μὲ 4.327.261 μέλη.

— Μία κινητὴ «εὐαγγελικὴ βιβλιοθήκη ἐπ' αὐτοκινήτου» μὲ 600 τόμους χριστιανικῶν βιβλίων καταλλήλων διὰ τοὺς ἔχοντας διακοπὰς καὶ ταξιδεύοντας ὠργανώθη ἐν Νυρεμβέργῃ τῆς Γερμανίας. Ἡ πρώτη μετακίνησις καὶ λειτουργία τῆς βιβλιοθήκης εἰς Ἰταλικούς τόπους κατασκηνώσεων ἐσημείωσαν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ζυρίχης ἰδρῦθη κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον τὸ νέον Ἰνστιτούτον Ἑρμηνευτικῆς. Κατὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Κοσμητοροῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Καθηγητοῦ Dr. Bernet εἶναι τὸ πρῶτον τοῦ εἶδους του ἐν τῷ χώρῳ τῶν γερμανογλώσσων περιοχῶν.

— Μία ὁμάς δανῶν ἐρευνητῶν ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τῆς Γροιλανδίας ἕνα μεσαιωνικὸν ξύλινον ναόν, ὅστις θεωρεῖται ὡς ἀρχαιότατος ναὸς τοῦ δυτικοῦ ἡμισφαιρίου. Τὰ εὐρήματα φαίνονται κατὰ τὰς ἀπόψεις τῶν ἐρευνητῶν τούτων, ὅτι θὰ ἐπαληθεύσουν τὴν παράδοσιν, καθ' ἣν ἐν Γροιλανδίᾳ ἐγένετο ἱδρυσις Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς Tjodhilde, τῆς συζύγου τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Βίκινγκς Ἑρρίκου τοῦ Ἐρυθροῦ.

καὶ περιέχοντος εἰσαγωγῆν εἰς τὴν Συμβολικὴν (Konfessionskunde), ὡς ὀνομάζεται αὕτη ὑπὸ τῶν νεωτέρων καὶ ὀφειλομένου εἰς τὸν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Χάλλης (ἀνατολ. ζώνης) γνωστὸν διαμαρτυρόμενον καθηγητὴν κ. K. Onasch, ὅστις συνειργάσθη καὶ εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς γ' ἐκδόσεως τῆς Konfessionskunde τοῦ Mulert. Ἐν τῇ προτασσομένη τοῦ τεύχους τούτου εἰσαγωγῇ (σ. 7-15) πραγματεύεται καὶ περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ χρησιμοποιουμένης κριτικῆς μεθόδου ἐρεύνης ἐν τῇ Συμβολικῇ, τὴν ὅποιαν χαρακτηρίζει ὄχι ἀπλῶς ὡς συστηματικὴν, ἀλλ' ὡς ἱστορικοσυστηματικὴν ἐπιστήμην ἀποσκοποῦσαν εἰς τὴν ἐρευναν γεγονότων» (Tatsachenforschung), ἀντιδιαστέλλει δὲ τὴν μέθοδον του πρὸς τὴν σχετικὴν ρωμαιοκαθολικὴν ἐρευναν τῆς «πολιτικῆς τῆς ἐνώσεως μετὰ τῆς Ρώμης» καὶ πρὸς τὴν προτεσταντικὴν «Οἰκουμενικὴν» (ἐπιστήμην) τοῦ E. Benz καὶ περιορίζει τὴν ἐρευναν του «εἰς τὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας», ὡς λέγει, ἐνῶ καθ' ἡμᾶς καὶ κατὰ τὰ πράγματα ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἐνιαία, ὡς ἀπεδείχθη περιφανῶς καὶ ἐν Ρόδῳ. Ἡ κυρία του ἔκθεσις διαιρεῖται εἰς πέντε μέρη, ἐν τῷ α' τῶν ὁποίων ἐρευνᾶται ἡ ἱστορία τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας (σ. 15-61) καὶ παρατίθενται καὶ στατιστικαὶ τῶν ἐπὶ μέρους ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν (σ. 61-82), ἐν τῷ β' μέρει ἐκτίθενται τὰ περὶ τῆς θείας λατρείας (σ. 83-156), ἐν τῷ γ' ἐξετάζονται ἡ ἔννοια τῆς παραδόσεως ἐν τῇ σχέσει της πρὸς τὸ δόγμα, τὸ κωνοικὸν δίκαιον, τὰ τῆς ἱεραρχίας καὶ τὰ μυστήρια (σ. 157-204), ἐν τῷ δ' ὁ μοναχισμὸς, ἡ ἱεραποστολὴ καὶ ἡ εὐσέβεια τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (σ. 205-227) καὶ ἐν τῷ ε' ἐκτίθενται τὰ τῶν πηγῶν, ἡ διδασκαλία περὶ θεώσεως καὶ λυτρώσεως, ἡ ἀνθρωπολογία, ἡ χριστολογία, ἡ ἐκκλησιολογία καὶ ἡ ἐσχατολογία (σ. 228-256), τῆς ἐκκλησίας ταύτης, ἐπακολουθεῖ ἐκτενὴς συγκεφαλαίωσις (σ. 257-266), καὶ τὸ περισπούδαστον ἔργον κατακλείεται διὰ τῆς παραθέσεως τῆς βιβλιογραφίας (σ. 267-271) καὶ διὰ πινάκων πραγμάτων καὶ ὀνομάτων καὶ ἰδιαιτέρου πίνακος ἑλληνικῶν ὄρων (σ. 272-291). Ἡ ἔκθεσις οὕσα πυκνοτάτη καὶ περιεκτικωτάτη στηρίζεται ἐπὶ πολλῶν μελετῶν, μετὰξὺ τῶν ὁποίων συμπεριλαμβάνονται καὶ ὀρθόδοξα ἔργα, ὄν τὰ πλεῖστα ρωσικά, καὶ ἡ ἐπιμελεῖα τοῦ ὑποφαινομένου ἐκδοθεῖσα ἐν Στουτγάρτῃ πρὸς τριετίας δίτομος συλλογὴ θεολογικῶν μελετημάτων ὑπὸ τὸν τίτλον Die Orthodoxe Kirche in Griechischer Sicht, εἰς ἣν ἐπανεπιλημένως παραπέμπει ἐπὶ δογματικῶν κυρίως ζητημάτων. Συμφώνως δὲ πρὸς τὸν προτεθέντα ὑπ' αὐτοῦ σκοπὸν καταβάλλεται προσπάθεια ἀντικειμενικῆς κρίσεως, ὡς συμβαίνει π.χ. ἐν τῇ ἐκτιμῇ τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ, ἐν τῇ ἀναγνωρίσει τῆς ὑπὸ πολλῶν ἑτεροδόξων, ἀν μὴ καὶ ὀρθοδόξων, ἀμφισβητουμένης ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας, τῆς ἐν μέρει παλαιώσεως τῶν Συμβολικῶν (Konfessionskunde) τῶν Kattenbusch, Looft καὶ αὐτοῦ τοῦ Mulert κλπ. Πιστεύομεν δὲ, ὅτι ἡ κρίσις θὰ ἦτο ἀντικειμενικωτέρα, ἐὰν εἶχον μελετηθῆ ἐπὶ τῇ βᾶσει αὐτῶν τῶν πηγῶν καὶ δὴ μετὰ πλείονος κατανοήσεως ἢ τε ἱστορία καὶ τὰ πράγματα τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Fr. Heiler ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ Urkirche und Ostkirche, ὅτε καὶ ὀλιγωτέρας ἐπιφυλάξεις θὰ εἶχε διὰ τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο ἔργον καὶ διὰ τὴν ἀξίαν τῆς ὀρθοδόξου ὁμολογίας, (ἥς προτιμᾷ τὴν ἀρχαιωτέραν ρωμαιοκαθολικὴν) καὶ δὴ καὶ αὐτῆς τῆς ὀρθοδόξου λειτουργίας κλπ. Ὅπως ὁποτε, παρὰ πᾶσαν ἀτελείαν τοῦ βιβλίου, πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ καλὴ θέλησις τοῦ συγγραφέως καὶ αἱ ἐνταῦθα παρεχόμεναι σπουδαῖαι θετικαὶ καὶ ἀρνητικαὶ ὑπηρεσίαι πρὸς τὴν Ὁρ-

θόδοξον Ἐκκλησίαν διὰ τε τῆς ἕστω καὶ μονομεροῦς παρουσιάσεως εἰς τὸν ἑτερόδοξον κόσμον τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς καὶ διὰ τῆς παρεχομένης καὶ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἀφορμῆς βαθυτέρας μελέτης τῶν πραγμάτων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς καὶ εἰς τοὺς θεολόγους αὐτῆς παρακινήσεως πρὸς παρουσίαν τῆς πραγματικῆς εἰκόνας τῆς μητρὸς τῶν Ἐκκλησιᾶς.

Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΓΝΩΣΤΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΥΣΙΝ

Πρὸ τινος εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος ἐν Γερμανίᾳ τὰ ἐξῆς δύο βιβλία:

1) *Hymnen der Ostkirche* — Ὕμνοι τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (Ὕμνοι Τριαδικοί, εἰς τὴν Μαρίαν καὶ νεκρώσιμοι). Μετάφρασις εἰς τὴν Γερμανικὴν ὑπὸ Kilian Kirchoff. Ἐκδοσις δευτέρα μετ' ἐπεξεργασίας τῆς μεταφράσεως ὑπὸ Chrysologus Schollmeyer. Ἐκδοτικὸς οἶκος Regensberg ἐν Münster. Σελίδες 271.

2) *Osterjubil der Ostkirche* — Πασχάλιος ἀλαλαγμὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (Ὕμνοι τῆς περιόδου τοῦ Πεντηκοσταρίου). Μετάφρασις εἰς τὴν Γερμανικὴν ὑπὸ Kilian Kirchoff. Ἐκδοσις δευτέρα μετ' ἐπεξεργασίας τῆς μεταφράσεως ὑπὸ Chrysologus Schollmeyer. Ἐκδοτικὸς οἶκος Regensberg ἐν Münster.

Ὁφείλονται ἀληθῶς συγχαρητήρια καὶ εὐγνωμοσύνη εἰς τὸν φραγκισκανὸν πατέρα Chrysologus Schollmeyer καὶ εἰς τὸν ἐν Münster ἐκλεκτὸν ἐκδοτικὸν οἶκον Regensberg διὰ τὴν λίαν ἐπιμελημένην καὶ καλλιτεχνικὴν ἐκδοσιν τῶν δύο τόμων τούτων, οἵτινες καθιστοῦν γνωστὴν εἰς τὴν Δύσιν λατρευτικούς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας. Οἱ δύο οὗτοι τόμοι παρουσιάζουν τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Chrysologus Schollmeyer ἀριστα βελτιωθεῖσαν καὶ ἐξομαλυνθεῖσαν μετάφρασιν εἰς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου θαυμασίων ὕμνων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν μετάφρασιν εἶχε φιλοτεχνήσει πρὸ ἐτῶν ὁ ἀείμνηστος φραγκισκανὸς μάρτυς Kilian Kirchoff, ὅστις ἐξετελέσθη ὑπὸ τῶν Ἐθνικοσοσιαλιστῶν.

Ὁ πρῶτος τόμος, ὁ ὁποῖος εἶναι μετάφρασις ἐκ τῆς Ἐλληνικῆς Ὀκτωήχου, περιέχει ἀφ' ἑνὸς ὀκτῶ Τριαδικοὺς κανόνας ἀφ' ἑτέρου Θεοτοκικοὺς κανόνας τῆς Κυριακῆς, Τετάρτης καὶ Παρασκευῆς

τῶν ὀκτῶ ἑβδομάδων τῆς Ὀκτωήχου, ὡς καὶ τοὺς παρακλητικούς κανόνας εἰς τὴν Θεοτόκον καὶ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου ἐκ τρίτου ὀκτῶ κανόνας εἰς τοὺς κοιμηθέντας. Ὁ δεῦτερος ἐξ ἄλλου τόμος ἀποτελεῖ ἀληθῶς «γιγαντιαῖον μεταφραστικὸν ἐγχείρημα καὶ κατόρθωμα», διότι περιέχει ὠραίαν μετάφρασιν εἰς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου πασῶν τῶν ἀκολουθιῶν τῶν ἑσπερινῶν καὶ τῶν ὄρθρων τοῦ «Χαρμοσύνου Πεντηκοσταρίου». Ἀμφότεροι οἱ τόμοι περιέχουν ὠραίους προλόγους τοῦ πατρὸς Schollmeyer, βαθυστοχάστους εἰσαγωγὰς τοῦ πατρὸς Kirchoff, ἐξαιρούσας τὸ νόημα τῶν μεταφραζομένων τμημάτων τῆς λατρείας μας, πίνακας ἀγιογραφικῶν χωρίων, ἐρμηνευτικὰ παρατηρήσεις πληροφoρίας περὶ τῶν ὕμνων κ.λ.π.

Ἡ σημασία τῆς ἐκδόσεως τῶν δύο τούτων τόμων εἶναι ἀνυπολόγιστος. Ὁ πρῶτος τόμος παρέχει τὴν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Εὐρώπης νὰ ἔλθουν εἰς ζῶσαν ἐπαφὴν πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον πνευματικότητα, ἥτις συνδέεται μετὰ τῆς προσηλώσεως εἰς τὸ Τριαδικὸν δόγμα, τῆς εὐλαβείας πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ τῆς ἐπικοινωνίας διὰ τῆς προσευχῆς καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ τῶν ζώντων μετὰ τῶν τεθνεώτων. Ὁ δεῦτερος τόμος, ὡς τονίζει ὁ ἀείμνηστος Kirchoff ἐν τῇ εἰσαγωγῇ του, καθιστᾷ γνωστὸν τὸ μεγαλεῖον τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας γινομένου ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα. Ἡ ἑορτὴ τῆς Ἀναστάσεως εἶναι τὸ κορύφωμα καὶ τὸ κέντρον ὀλοκλήρου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ἡ μεγάλη ἑορτὴ τῆς χαρᾶς, πρὸς χάριν τῆς ὁποίας ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πανηγυρίζει καθ' ὅλην τὴν πασχάλιον περιόδον μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς. Οὕτως ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία παρουσιάζεται ὡς πιστῶς διαφυλάττουσα τὴν παλαιοχριστιανικὴν παράδοσιν, ζῶσα ἐξ ὀλοκλήρου ἐκ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἀναστάσεως. Ἡ εὐστοχος μετάφρασις τῶν Kirchoff καὶ Schollmeyer θὰ πείσῃ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Δύσεως, ὅτι κατὰ τὰ λειτουργικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας μας τὸ Πάσχα εἶναι «ἡ κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα, ἡ μία τῶν Σαββάτων, ἡ βασιλὶς καὶ κυρία, ἑορτῶν ἑορτῆ καὶ πανήγυρις πανηγύρεων», «λύτρον λύπης». «Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος, ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ». Ἡ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις αὕτη ἐκφράζει τὴν βαθεῖαν πεποιθησιν καὶ τὰ βιώματα τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν, ἐντὸς τῆς ψυχῆς τῶν ὁποίων πόλλεται καὶ σκιρτᾷ τὸ πνεῦμα τῆς μακραίωνος παραδόσεως καὶ ζῆσις, ἥτις, κατ' ὀδιάκοπον συνέχειαν, φθάνει εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀποστολικοὺς χρόνους. Οὕτως οἱ ὀρθόδοξοι

πιστοί θεμελιώνουν την πνευματική των ζωών εις την υπό του κύκλου τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου μεταδοθεῖσαν εἰς αὐτοὺς βεβαιότητα, ὅτι «ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, καθίσταται δῆλον, ὅτι ἡ υπό τοῦ πατρὸς Schollmeyer καὶ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Regensberg ἐπανεκδόσις τοῦ μεταφραστικοῦ ἔργου τοῦ ἀειμνήστου Kirchhoff κέκτηται τοῦτ' αὐτὸ οἰκουμένην σημασίαν, δοθέντος ὅτι μόνον ἡ στροφή πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἀνατολήν εἶναι ἡ ἀρίστη προϋπόθεσις πάσης γνησίας οἰκουμένης προσπαθείας.

Τέλος πιστεύω, ὅτι οἱ ἐκδότηι τῶν δύο τόμων θὰ συμφωνήσουν μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ ὅτι θὰ ᾔτο καλύτερον, ἐὰν εἰς τὰ λίαν ἐπιμελεημένα ἐξώφυλλα ἐτίθεντο ἀντὶ τῶν ρωσικῶν ἐλληνικαὶ βυζαντινὰ εἰκόνες, ἐφ' ὅσον ἡ παρουσιαζομένη υπό τῶν τόμων τούτων μετάφρασις ἐγένετο ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ πρωτοτύπου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

— Κωστή Μπασιζᾶ, Ὁ Πηγαδιανός. Δοκίμιον Ἀθῆναι, Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν Α.Ε., 1962 Σελ. 293.

— Χρίστου Ι. Ἀδαμοπούλου, Οὐρανοδρόμος ἢ Ὁδηγὸς ψυχικῆς σωτηρίας, Ἐκδοσις Ὁρθόδοξου Χριστιανικοῦ Συλλόγου Ἀΐωνης ὁ Βαπτιστής. Ἀθῆναι 1962. Σελ. 26. Δρχ. 5.

— Νικολάϊ Γκόγκολ, Ἡθεῖα Λειτουργία. Μετάφρασις Βασ. Μουστάκη. Ἀθῆναι 1962. Σελ. 101.

— Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου. Κύπρος—Ἅγιοι Τόποι. Ἀθῆναι 1962. Σελ. 94.

— Τὸ ζήτημα τῆς ἀγκυρίας ἢ τοῦ γάμου τῶν ἱερατευόντων Κληρικῶν. Ἐπίκαιρος μελέτη. ὑπὸ Μεθοδίου Κοντοστόνου Μητροπολίτου Κερκύρας Παξῶν. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ. Ἄ᾽ Ἅγιοι Ἰάσον καὶ Σωσίπατρος. Κέρκυρα 1962. Σελ. 92.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀγγελθείσης Οἰκουμένης Συνόδου. Μία διάλεξις τοῦ Σεβασμιωτάτου Καρδινάλιου Πέτρου Γρηγορίου Agagianian, Προστατιμένου τῆς Propaganda fide καὶ Ἀπάντησις εἰς αὐτὴν ὑπὸ Μεθοδίου Κοντοστόνου, Μητροπολίτου Κερκύρας καὶ Παξῶν. Κέρκυρα 1961. Σελ. 154.

— Ἀρχιμανδρίτου Ἰακώβου Δ. Μαλλιαροῦ, Στοχασμοὶ γαλήνης. Ἀθῆναι 1962. Σελ. 46.

— Τοῦ αὐτοῦ Ἐορταστικὰ Ὁσίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου. Λόγοι καὶ ἄρθρα ἀπὸ τὸν ἐν Νάξῳ πανηγυρισμῶν

τῆς ἱερᾶς μνήμης αὐτοῦ κατὰ τὰ ἔτη 1957-1959. Ἀθῆναι 1963. Σελ. 53.

— Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου. Τετραμηνιαία Νομοκανονικὴ Ἐπιθεώρησις Ἔτος ΙΖ'. Τεύχος 3ον. Περιεχόμενα: Βασιλείου, Μητροπολίτου πρ. Λήμνου, Τὸ Ἅγιον Ὄρος διὰ μέσου τῶν αἰώνων. — Χρυσόστομου, Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ, Ἐκκλησιαστικοὶ Κανονισμοί. Τάσου Ἀθ. Γριτσοπούλου, Τὰ οἰκονομικὰ τῆς Σχολῆς Δημητσάνης. — Νομοκανονικαὶ Γνωμοδοτήσεις. — Ἐκκλησιαστικὴ Νομολογία. — Χρονικά, Κριτικῶν καὶ βιβλιογραφικῶν Δελτίων. Ἀθῆναι 1962.

— Prof. P. Bratsiotis, Die Lehre der Orthodoxen Kirche über die Theosis des Menschen. Mededelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en schone Kunsten van België. Klasse der Letteren. Jaargang XXIII, 1961—Nr 1. Brussel, Paleis der Academiën, 1961. Σελ. 13.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΓΕΩΡΓΙΟΣ
† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:
Δρχ. 50, 75, 100 ἑτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: Δρχ. 30 ἑτησίως.
Ἐξωτερικοῦ: δολάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἄς κατανοηθῆ ἑπαρκῶς.
Ἐόρτια Γράμματα.

Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωνείας κ. Τιμοθέου, Ἐπισκοπικὸς Κατάλογος Μητροπόλεως Μαρωνείας.

Σάββα Ἀγουρίδου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Τί εἶναι Θεολογία; (Τέλος).

Ἀρχιμ. Ἰ. Α. Παπαδοπούλου, Τὸ ἀναμορφωτικὸν κήρυγμα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. (Τέλος).

Γ. Π. Γιαννηκοπούλου, Ἀντιστασιακῆς Ἐφετῶν, Χρήστος Μακρῆς, Ὑφηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (1880-1912).

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι ὑπὸ τῶν καθηγητῶν κ.κ. Π. Ι. Μπρατσιώτου καὶ Εὐαγγέλου Θεοδώρου.

Βιβλιογραφία.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1. — Τηλεφ. 710.734